

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

18 בנובמבר 2015

975

ו' בכסלו התשע"ו

עמוד

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015 202

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015

פרק א': הגדרות

הגדרות 1. בחוק זה –

"אמצעי שליטה", בתאגיד – זכות שהיא אחת מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

שווקי הכספים וההון הם שווקים בעלי חשיבות רבה לפעילותו של כל משק בעל כלכלה מפותחת. שווקים אלה מספקים למשק את האמצעים הכספיים המניעים את פעילותו העסקית. קיימת חשיבות רבה לפעילות התקינה והיעילה של שווקים אלה על כל הגורמים הפועלים בהם, באופן שתאפשר פעילות עסקית הגונה, שקופה ומאוזנת.

חלק ניכר מהפעילות בשווקי הכספים וההון מוסדר כבר כיום בחקיקה ומפוקח על ידי גופים רגולטוריים. לכן, שוק נותני שירותים פיננסיים משוכלל, מפוקח ורחב הוא בעל חשיבות כלכלית רבה. הוא יכול לשמש חלופה לשירותים שמספקת כיום המערכת הבנקאית והמוסדית, ויכול לתרום תרומה משמעותית לתחרות בתחום. צורך זה בולט על רקע המבנה הריכוזי בסקטור השירותים הפיננסיים בישראל והתחרות המוגבלת בו.

עוד עלה ממסקנות הצוות, כי שוק האשראי החוץ-בנקאי לא יכול להתפתח בלא רגולציה אפקטיבית, שתגן בין השאר על הלקוחות. מערך רגולטורי כזה אינו קיים כיום. בהעדר פיקוח על הלוואות חוץ-בנקאיות התפתחו בענף פרקטיקות בעייתיות, וציבור רחב ומוחלש ניצב לבדו מול תופעות פסולות ולא זוכה להגנה. העדר הרגולציה מונע משוק חשוב זה להתפתח, פוגע באינטרס הציבורי, ומותיר את צרכני השירותים, רבים מהם מקרב אוכלוסיות מוחלשות ובעלי עסקים קטנים, בלא הגנה של המדינה.

הצעת החוק המתפרסמת בזה באה לעגן בחקיקה חלק ממסקנות והמלצות הצוות. בהצעה מוצע לקבוע מתווה לאסדרת פעילותם של נותני שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים, היינו: נותני שירותים מטבע (כמשמעותם בחוק איסור הלבנת הון) ונותני שירותים אשראי חוץ-מוסדי (להלן יחד – נותני שירותים פיננסיים). מתווה האסדרה המוצע נועד להביא מחד גיסא לפיתוח הענף של מתן שירותים פיננסיים חוץ מוסדיים וליצירת חלופה הולמת למערכת הבנקאית בתחום מתן השירותים הפיננסיים, ומאידך גיסא למנוע מגורמים עברייניים לעשות שימוש בענף זה למטרות שאינן כשרות.

בהתאם להצעת החוק ימנה שר האוצר, מקרב עובדי משרדו, מפקח שיפקח על פעילותם של נותני השירותים הפיננסיים. על פי המוצע תוטל חובת רישוי על עיסוק במתן שירות בנכס פיננסי ועל עיסוק במתן אשראי, תוך חלוקה בין סוגי הרישיונות לפי היקף פעילותו של נותן

כללי ביום כ"ה באדר ב' התשע"ד (27 במרס 2014) הורה היועץ המשפטי לממשלה על הקמת צוות בין-משרדי בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקלי) (להלן – הצוות), שהתבקש להמליץ לפני שר האוצר והיועץ המשפטי לממשלה על הסדרת הרגולציה לטווח הארוך בענף שירותי המטבע. הצוות הגיש את מסקנותיו והמלצותיו בחדש פברואר 2015. הצוות מצא כי בענף שירותי המטבע קיימים גופים שפועלים כמוסדות פיננסיים לכל דבר ועניין, המספקים מגוון רחב של שירותים. שירותים אלה כוללים ניכיון שיקים, פקטורינג (מימון עסק כנגד רכישת חובותיו), שירותי מטבע חוץ וכן העברת כספים בין מדינות. חלק מנותני שירותי המטבע עוסקים גם במתן הלוואות חוץ-בנקאיות, פעולה שאינה מפוקחת כיום. כמו כן, לעתים עוסקים נותני שירותי המטבע גם במתן שירותים מעין-בנקאיים דוגמת ניהול פיקדונות כספיים וביצוע הוראות תשלום.

מדובר בענף חשוב אשר לאסדרת פעילותו תועלת משקית רבה. ואולם למרות חשיבותו, הענף כמעט שאינו מוסדר ומפוקח. האסדרה הקיימת חלקית בלבד והיא מעוגנת בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון) ועוסקת בעיקר בהיבטים של הלבנת הון. הסדרת התחום בדרך זו משפיעה, כמובן, על התפיסה של הרגולציה בתחום. תחומי פעילות משמעותיים אחרים, כגון ענף ההלוואות החוץ-בנקאיות בין באמצעות נותני שירותי מטבע ובין שלא באמצעותם, כמעט ואינם מוסדרים.

להעדר האסדרה תוצאות בלתי רצויות, והבולטת בהן היא שלצד גורמים לגיטימיים הפועלים בענף, נכנסו לענף גורמים עברייניים ונוצרה תשתית להעלמת מסים ולהלבנת הון בהיקף נרחב. לעתים משמשים נותני שירותי המטבע כ"צינור החמצן" הכלכלי של ארגוני הפשע. למעורבותם של ארגוני הפשע בענף נותני שירותי המטבע השלכה לא רק על מערכת אכיפת החוק, אלא גם על הצרכנים של ענף זה הנדרשים לא אחת לקבל שירות פיננסי או אשראי מגורמים עברייניים. כמו כן, מעורבותם של גורמים עברייניים כאמור, מכתימה את התחום כולו ובכך עלולה למנוע את התפתחותו של שוק אשראי חוץ-בנקאי לגיטימי. נותני שירותי מטבע רבים משמשים, בין השאר, גם כספקי אשראי קמעונאי חוץ-בנקאי למשקי בית, לעסקים קטנים ולעסקים בינוניים. פיתוח אפיקי אשראי חוץ-בנקאיים הוא צורך כלכלי-חברתי מרכזי.

- (1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;
- (2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה –
- (1) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו;
- (2) חוקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו;
- (3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;
- (4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו, לאחר סילוק חבויותיו;

“בעל השפעה”, בנותן שירותים פיננסיים שהוא יחיד – מי שביכולתו לכוון את פעילותו של נתון השירותים הפיננסיים, במישרין או בעקיפין למעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של נושא משרה בנותן השירותים הפיננסיים; לעניין זה יראו מי שמממן למעלה מ-50% מהיקף הפעילות של נתון השירותים הפיננסיים או משיעור נמוך יותר שקבע השר, כבעל השפעה בו;

“בעל עניין”, בנותן שירותים פיננסיים – כל אחד מאלה:

- (1) מי שמחזיק ביותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים;
- (2) מי שמחזיק אמצעי שליטה בשלושה נותני שירותים פיננסיים או יותר, ובלבד שהחזקה בכל אחד מנותני השירותים הפיננסיים היא של יותר מ-5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו;

ד ב ר י ה ס ב ר

להוראות נוספות בחוק המוצע שנלקחו ממודל הפיקוח המעוגן בחוק האמור.

להגדרה “בעל השפעה” – מוצע לקבוע כי מי שביכולתו לכוון את פעילותו של נתון שירותים פיננסיים שהוא יחיד, במישרין או בעקיפין (למעט יכולת הנובעת מכהונה כנושא משרה), יראו אותו כבעל השפעה על פעולתו של בעל הרישיון לעניין החוק המוצע. לעניין זה מוצע לקבוע חוקה כי מי שמממן למעלה מ-50% מהיקף הפעילות של נתון השירותים הפיננסיים, או משיעור נמוך יותר שיקבע שר האוצר (להלן – השר), יראו בו כבעל השפעה כאמור. על האוצר (להלן – החוק המוצע, תנאי לפעילות כעוסק במתן שירותים פיננסיים הוא העדר הרשעה של בעל השפעה בנותן השירותים כאמור שהוא יחיד. תנאי זה בא לסייע בהתמודדות עם התופעה של הצבת “אנשי קש” בחזית, כאשר בפועל העסק מנוהל על ידי גורמים אחרים. לגבי נתון שירותים פיננסיים שהוא תאגיד נקבעו הוראות דומות לגבי בעל שליטה בתאגיד.

להגדרה “בעל עניין” – מוצע להגדיר בעל עניין כגורם המחזיק ביותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים אחד, או כגורם המחזיק באמצעי שליטה בשלושה נותני שירותים פיננסיים, כאשר בכל אחד מהם שיעור האחזקה שלו עולה על 5%. על פי המוצע בפרק ד’ להצעת החוק בעל עניין כאמור יידרש לקבל היתר החזקה מאת המפקח, שכן ביכולתו להשפיע על התנהלות נתון השירותים הפיננסיים אף שאינו “שולט” בו.

שירות כאמור: רישיון בסיסי – להיקף פעילות מצומצם, רישיון מורחב – להיקף פעילות משמעותי. החוק המוצע קובע הסדרים לעניין הרישיונות כאמור, לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה בנותני השירותים הפיננסיים, לעניין האורגנים ובעלי התפקידים שיכהנו בהם, וכן קובע הגבלות וחובות שונות שיחולו על פעילותם של נותני השירותים הפיננסיים ומקנה סמכויות פיקוח למפקח, הכול במטרה להבטיח את פעילותם התקינה של נותני השירותים הפיננסיים ואת השמירה על ענייני לקוחותיהם.

יצוין כי הצעת החוק המתפרסמת בזה מהווה צעד אחד מהצעדים המתוכננים ליישום המלצות ומסקנות הצוות. בהמשך מוצע לעגן בחקיקה גם הסדרים לעניין שירותים פיננסיים נוספים ובכללם: שירותי תשלום, שירותי סליקה והנפקה, שירותי תיווך באמצעות פלטפורמות להעברת נכסים (דוגמת פלטפורמות P2P), קופות גמילות חסדים ואגודות אשראי. המטרה ליצור בסופו של התהליך אסדרה כוללת מקיפה וקוהרנטית ככל האפשר, של כל שוק מתן השירותים הפיננסיים והגופים הפועלים בו, כך ששוק זה יהיה שוק משוכלל תחרותי, הוגן, יעיל ויציב.

סעיף 1 מוצע להגדיר מונחים שונים המשמשים בחוק המוצע.

להגדרות “אמצעי שליטה” ו”שליטה” – ההגדרות המוצעות לקוחות מחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ”א–1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), בדומה

”דירקטור”, ”דירקטוריון” – דירקטור או דירקטוריון בחברה וכל בעל תפקיד או גוף הממלא תפקיד מקביל או דומה לתפקיד האמור, אף אם תוארו שונה;
”הון עצמי” –

(1) לגבי תאגיד – הון עצמי לפי כללי החשבונאות המקובלים;

(2) לגבי יחיד – פיקדון נוזל או איגרות חוב שהוציאה המדינה והנסחרות בבורסה, המופקדים בתאגיד בנקאי או אצל חבר בורסה בישראל, על שם נותן השירותים הפיננסיים; לעניין זה, ”פיקדון נוזל” – פיקדון שניתן לפורעו לכל היותר בתוך שלושה חודשים;
”היקף פעילות נרחב” –

(1) לעניין רישיון למתן שירות בנכס פיננסי – מחזור עסקים העולה על 30 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר;

(2) לעניין רישיון למתן אשראי – צבר אשראי העולה על 25 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר;

”הוועדה” – הוועדה המייעצת שמונתה לפי סעיף 6;

”חבר בורסה” – מי שחבר בבורסה לפי הכללים שנקבעו בתקנון הבורסה לפי סעיף 46 לחוק ניירות ערך, למעט תאגיד בנקאי;

”חוק איסור הלבנת הון” – חוק איסור הלבנת הון, התש”ס-2000¹;

”חוק הבנקאות (רישוי)” – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ”א-1981²;

”חוק החברות” – חוק החברות, התשנ”ט-1999³;

”חוק ניירות ערך” – חוק ניירות ערך, התשכ”ח-1968⁴;

”חוק העונשין” – חוק העונשין, התשל”ז-1977⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

יש מקום ליצור שתי רמות של רישוי. לפיכך מוצע לקבוע רף מסוים המבטא היקף פעילות, כך שכל עוסק שהיקף הפעילות שלו נמוך מרף זה, יחויב ב”רישיון בסיסי”, וכל עוסק שהיקף הפעילות שלו גבוה מרף זה, יחויב ב”רישיון מורחב”. לעניין רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, הרף שנקבע הוא מחזור עסקים של 30 מיליון שקלים חדשים או סכום גבוה יותר שקבע השר, ולעניין רישיון למתן אשראי, הרף שנקבע הוא – צבר אשראי של 25 מיליון שקלים חדשים או סכום גבוה יותר שקבע השר. לעניין זה מוצע לחשב ”צבר אשראי” על פי היקף החובות כלפי בעל הרישיון בשל אשראי שנתן בפועל, בתוספת 10% מסך ההתחייבויות למתן אשראי בסכום מסוים שהועמדו על ידו, בניכוי סך האשראי שניתן בפועל מהסכום האמור (”מסגרת אשראי”). מכיוון שמסגרת האשראי נתפסת כמתן אשראי במובן זה שקמה לנותן האשראי התחייבות מעשית, ואולם התחייבות זו אינה עולה לכדי מתן אשראי בפועל, מוצע לקחת בחשבון בחישוב צבר אשראי רק 10%

להגדרה ”הון עצמי” – פרק ו’ המוצע קובע הוראות לעניין ההון העצמי הנדרש מנותן שירותים פיננסיים. מוצע להגדיר לעניין זה הון עצמי כך שלעניין תאגיד, החוקת הון עצמי כנדרש תחושב באמצעות כללי החשבונאות המקובלים לחישוב הון עצמי של תאגיד, ולגבי יחיד, החוקת הון עצמי כנדרש תיעשה באמצעות הפקדה בתאגיד בנקאי של פיקדון נוזל בעל נקודות יציאה שלא יעלו על שלושה חודשים או של איגרת חוב שהוציאה המדינה והנסחרת בבורסה.

להגדרות ”היקף פעילות נרחב”, ”צבר אשראי”, ”רישיון בסיסי” ו”רישיון מורחב” – הן שוק האשראי והן שוק מתן השירותים בנכסים פיננסיים כהגדרתם בחוק המוצע, הינם שווקים המאופיינים בשחקנים הפועלים בהיקפים שונים, החל מיחידים הפועלים כעוסקים מורשים וכלה בחברות ענק המגלגלות סכומי כסף גדולים. נקודת המוצא היא שאין מקום להחיל על העסקים הקטנים את אותה הרגולציה שיש להחיל על העסקים הגדולים יותר, ועל כן

¹ ס”ח התש”ס, עמ’ 293.

² ס”ח התשמ”א, עמ’ 252.

³ ס”ח התשנ”ט, עמ’ 189.

⁴ ס”ח התשכ”ח, עמ’ 234.

⁵ ס”ח התשל”ו, עמ’ 226.

"המפקח" – המפקח על נותני שירותים פיננסיים במשרד האוצר שמונה לפי סעיף 2;
"מתן אשראי" – מתן אשראי דרך עיסוק, למעט פעולות שקבע השר ולרבות העמדת
מסגרת אשראי, בין השאר באחת מאלה:

- (1) ניכיון שיקים, שטרי חוב ושטרי חליפין כמשמעותם בפקודת השטרות⁶;
- (2) מתן אשראי כנגד המחאת זכותו של מקבל האשראי לקבל נכסים פיננסיים
מאחר, שלא כאמור בפסקה (1), לרבות שירותי ניכיון כהגדרתם בסעיף 7א לחוק
הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981⁷;
- (3) מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה של נכס, למעט מתן אשראי
כאמור לתקופה קצרה מתקופה שקבע השר או בסכום הנמוך מסכום שקבע;
- (4) מתן ערבות להתחייבות של אחר;
- (5) מתן אשראי שכנגדו משועבד נכס בלא זכות חזרה אל מקבל האשראי בשל
אי קיום החיוב;

"נושא משרה", בנותן שירותים פיננסיים –

(1) לגבי נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד – נושא משרה כהגדרתו בחוק
החברות, בנותן השירותים הפיננסיים, וכן מנהל סניף שהוא מפעיל ומורשה
חתימה בחשבונו וכל הממלא תפקיד מקביל או דומה לתפקידים אלה אף אם
תוארו שונה;

(2) לגבי נותן שירותים פיננסיים שהוא יחיד – מי שמנהל או מכוון את פעילותו
של נותן השירותים הפיננסיים, לרבות פעילות של סניף שהוא מפעיל, וכן מורשה
חתימה בחשבונו העסקי;

"נותן שירותים פיננסיים" – בעל רישיון לפי חוק זה;

"נכס פיננסי" – כל אחד מאלה:

(1) מזומן;

(2) שיק, שטר חליפין או שטר חוב כמשמעותם בפקודת השטרות;

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרה "נותן שירותים פיננסיים" – מוצע לקבוע כי
מי שעוסק במתן אשראי או במתן שירות נכס פיננסי
כהגדרתם בחוק המוצע, והוא בעל רישיון בהתאם
להוראות פרק ג' המוצע, יוגדר כנותן שירות פיננסי ויחולו
עליו חובות כמפורט בחוק המוצע.

להגדרה "נכס פיננסי" – ההגדרה המוצעת מתבססת
ביסודה על רשימת הנכסים המופיעה כיום בהגדרה
"נכסים פיננסיים" שבסעיף 11ג(ג) לחוק איסור הלבנת
הון. על רשימה זו מוצע להוסיף גם לוחית או חפץ אחר
המיועדים לרכישת נכסים או שירותים שניתן לצבור בהם
ערך כספי מעל סכום שקבע השר, והכוונה בין השאר
לתווי קניה. עם זאת, אין הכוונה לכך שכל גורם העושה
שימוש בתווי קניה כדרך עיסוק יהיה חייב בקבלת רישיון,
ועל כן מוצע לקבוע שרק לוחית או חפץ הטעונים בערך
כספי בסכום העולה על סכום שקבע השר, ייחשבו כנכס
פיננסי לעניין ההגדרה המוצעת. עוד מוצע לכלול בהגדרה

מסך מסגרת האשראי אשר טרם נוצלה, ולהוסיף להם את
סכום האשראי שניתן בפועל וטרם הוחזר.

להגדרה "מתן אשראי" – מוצע להגדיר פעולה זו באופן
רחב, כך שההגדרה תכלול את כל הפעולות שיש בהן
מתן אשראי ומחייבות כיום רישום במרשם נותני שירותי
מטבע לפי סעיף 111 לחוק איסור הלבנת הון, וכן מתן
אשראי בלא זכות חזרה (אפותקי, בלשון חכמים, ובלשון
ימינו "Non-recourse"). יצוין כי על פי ההגדרה המוצעת
כל פעולה של ניכיון תיחשב כמתן אשראי לפי החוק, וכן
כל מתן ערבות לאחר. מוצע גם לכלול בהגדרה פעולות
שיש בהן מתן אשראי אגב מכירה או השכרת נכס למעט
מתן אשראי כאמור לתקופה קצרה או בסכום נמוך כפי
שיקבע השר.

עם זאת, מוצע להסמיך את השר לקבוע סוגי פעולות
שלא יראו אותן כמתן אשראי לעניין החוק המוצע.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 2, עמ' 12.

⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

- (3) המחאה בנקאית או המחאת נוסעים;
- (4) פיקדון כספי;
- (5) נייר ערך למוכ"ז כמשמעותו בחוק ניירות ערך;
- (6) לוחית או חפץ אחר המיועדים לרכישת נכסים או שירותים, שניתן לצבור בהם ערך כספי מעל סכום שקבע השר;
- (7) מטבע וירטואלי;
- (8) נכס פיננסי אחר שקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת;
- "צבר אשראי" – סך כל החובות כלפי בעל רישיון למתן אשראי, בשל אשראי שנתן בפועל, בתוספת 10% מסך מסגרות האשראי שנתן; לעניין זה, "מסגרת אשראי" – התחייבות להעמדת אשראי בסכום מסוים, בניכוי סך האשראי שניתן בפועל מתוך הסכום האמור;
- "קרוב", של אדם – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורגים וכן כל אדם הסמוך על שולחנו;
- "רישיון" – רישיון למתן אשראי או רישיון למתן שירות בנכס פיננסי;
- "רישיון בסיסי" – רישיון למתן אשראי או רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, לעיסוק במתן אשראי או שירות כאמור, לפי העניין, בהיקף פעילות שאינו היקף פעילות נרחב;
- רישיון למתן אשראי" – רישיון לעסוק במתן אשראי שניתן לפי פרק ג', בין שהוא רישיון בסיסי ובין שהוא רישיון מורחב;
- "רישיון למתן שירות בנכס פיננסי" – רישיון לעסוק במתן שירות בנכס פיננסי, שניתן לפי פרק ג', בין שהוא רישיון בסיסי ובין שהוא רישיון מורחב;
- "רישיון מורחב" – רישיון למתן אשראי או רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, לעיסוק במתן אשראי או שירות כאמור, לפי העניין, בהיקף פעילות נרחב;
- "שירות בנכס פיננסי" – כל פעולה מהפעולות המפורטות להלן, שאין בה מתן אשראי, הנעשית דרך עיסוק;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי בכל מקום בחוק שבו ידובר ב"רישיון" – הכוונה לכל אחד מסוגי הרישיונות האמורים.

להגדרה "שירות בנכס פיננסי" – מוצע להגדיר שירות כאמור באופן רחב ולכלול בו את כל הפעולות והשירותים הנעשים בנכסים פיננסיים דרך עיסוק, שאין בהם מתן אשראי. ההגדרה המוצעת כוללת את כל הפעולות המנויות כיום בסעיף 111א(א) לחוק איסור הלבנת הון, שלגביהן נדרשת חובת רישום כנותן שירותי מטבע לפי החוק האמור ואף מוסיפה עליהן, אך אינה כוללת פעולות שיש בהן משום מתן אשראי, שכן אלה נכללות במסגרת הגדרת "מתן אשראי". לעניין זה יובהר שכל עסקה בנכס פיננסי, שהתמורה כנגדה ניתנת באמצעות קיזוז, נחשבת אף היא כשירות בנכס פיננסי. כך למשל עסקה שעניינה העמדת נכסים במדינה אחת כנגד קבלת נכסים במדינה אחרת, נכללת אף היא תחת ההגדרה, גם אם בסופו של יום הגורם

המוצעת "מטבע וירטואלי" כשהכוונה היא לאפשר למפקח לפעול ולפקח גם על שוק השירותים הפיננסיים שאינם בנכסים מוחשיים, או באמצעים כספיים סטנדרטיים, שוק אשר עדיין נמצא בחיתוליו וצפוי להתפתח בשנים הקרובות. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע באישור ועדת הכספים של הכנסת סוגים נוספים של נכסים פיננסיים שייכללו בהגדרה ושהעיסוק בהם יוסדר במסגרת החוק המוצע.

להגדרות "רישיון", "רישיון למתן אשראי", "רישיון למתן שירות בנכס פיננסי" – על פי החוק המוצע ייתן המפקח שני סוגים של רישיונות לעיסוק במתן שירותים פיננסיים – רישיון לעיסוק במתן אשראי ורישיון למתן שירות בנכס פיננסי. כל אחד מרישיונות אלה יכול שיהיה רישיון בסיסי או רישיון מורחב, לפי היקף הפעילות של נותן הרישיון (ר' דברי הסבר להגדרות אלה ולסעיפים 12 ו-14 המוצעים).

- (1) החלפה של נכס פיננסי בנכס פיננסי אחר, לרבות פידין, פריטה, המרה, מכירה או העברה של נכס פיננסי;
- (2) ניהול או שמירה של נכס פיננסי, לרבות באמצעות כספת;
- "שירות פיננסי" – שירות בנכס פיננסי או מתן אשראי;

"שליטה" – היכולת, בין לבד ובין יחד עם אחרים, לכוון את פעילותו של תאגיד, למעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של דירקטור או נושא משרה אחר בתאגיד; בלי לגרוע מכלליות האמור, יראו אדם כשולט בתאגיד אם מתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא מחזיק מחצית או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד;
- (2) בידיו היכולת למנוע קבלת החלטות עסקיות בתאגיד, למעט החלטות שעניינן מכירה או חיסול של רוב עסקי התאגיד או שינוי מהותי בהם;
- לעניין הגדרה זו, "יחד עם אחרים" – יחד עם אחרים בשיתוף פעולה דרך קבע; בלי לגרוע מכלליות האמור, יראו כמשתפים פעולה דרך קבע לעניין יחיד – אותו, את קרובו ותאגיד שאחד מהם שולט בו, ולעניין תאגיד – אותו, את מי ששולט בו ותאגיד שאחד מהם שולט בו;
- "השר" – שר האוצר;

"תאגיד בנקאי", "תאגיד עזר" – כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי).

פרק ב': המפקח על נותני שירותים פיננסיים

סימן א': מינוי המפקח ותפקידיו

2. (א) שר האוצר ימנה עובד משרד האוצר למפקח על נותני שירותים פיננסיים. המפקח על נותני שירותים פיננסיים
- (ב) המפקח ייתן רישיונות והיתרים לפי חוק זה ויפקח על פעולתם של נותני שירותים פיננסיים.
3. בביצוע תפקידיו ובהפעלת סמכויותיו לפי חוק זה יביא המפקח בחשבון בין השאר עניינים אלה:
- (1) יצירת סביבה אמינה, בטוחה ויציבה למתן שירותים פיננסיים בידי נותני שירותים פיננסיים, הפועלת בהתאם לכל דין;

ד ב ר י ה ס ב ר

ולהחזקת אמצעי שליטה בבעלי רישיונות כאמור, ואשר יפקח על פעולתם.

סעיף 3 מוצע לקבוע רשימה של שיקולים אשר ינחו את המפקח במסגרת פעילותו והפעלת סמכויותיו לפי החוק המוצע.

השיקול הראשון עניינו ביצירת שוק אמין, בטוח ויציב כדי למנוע מגורמים שאינם לגיטימיים לפעול בשוק זה וכדי לאפשר פיתוחו של שוק אשר לא ירתיע צרכנים של שירותים פיננסיים לשקול אותו כחלופה לשירותים הפיננסיים ולאשראי הניתנים כיום על ידי הבנקים והגופים המוסדיים. שיקולים נוספים שעל המפקח לשקול בהפעלת סמכויותיו נוגעים לקידום עניינם של הצרכנים והגנה עליהם, וכן לקידום התחרות ועידוד החדשנות שיתרמו לפיתוח השוק.

שהעמיד את הנכס והגורם שקיבל את הנכס לא העבירו את התמורות במועד העסקה, אלא ביצעו התחשבות במועד מאוחר יותר.

להגדרה "שירות פיננסי" – מוצע להגדיר כשירות פיננסי כל פעולה של שירות בנכס פיננסי או של מתן אשראי כהגדרתן המוצעת.

סעיף 2 פרק ב' המוצע עניינו במינוי הרגולטור הפיננסי אשר יסדיר את ענף מתן השירותים הפיננסיים החוץ-מוסדיים (היינו – מתן השירותים בנכסים פיננסיים ומתן אשראי חוץ-מוסדי).

על פי המוצע בסעיף 2 להצעת החוק, השר מוסמך למנות מבין עובדי משרדו את המפקח על נותני השירותים הפיננסיים שיהיה מוסמך לתת רישיונות לעיסוק במתן שירותים פיננסיים לפי החוק המוצע והיתרים לשליטה

- (2) קידום עניינם של הלקוחות של נותני השירותים הפיננסיים;
- (3) קידום התחרות בתחום השירותים הפיננסיים;
- (4) עידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית בתחום השירותים הפיננסיים;
- (5) המדיניות הכלכלית של הממשלה.

סימן ב': הוראות המפקח

4. הוראות המפקח (א) המפקח רשאי, לצורך ביצוע תפקידו ולאחר התייעצות עם הוועדה, לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של נותני שירותים פיננסיים, של נושאי משרה בהם ושל כל מי שמועסק על ידם, והכול כדי להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על עניינם של לקוחותיהם, ואם הדבר נדרש לאור הסיכון העלול להיגרם למערכת הפיננסית – גם כדי למנוע פגיעה ביכולתו של נותן השירותים הפיננסיים לקיים את התחייבויותיו; הוראות כאמור יכול שיינתנו לכלל נותני השירותים הפיננסיים או לסוג מסוים מהם.
- (ב) המפקח רשאי לתת הוראות לעניין אמות המידה, השיקולים והנסיבות שיובאו בחשבון בבחינת יושרו ויושרתו של אדם לפי חוק זה.
5. פרסום הוראות המפקח (א) הוראות המפקח לפי סעיף 4 וכל הוראה אחרת של המפקח שהיא בת פועל תחקתי, אין חובה לפרסמן ברשומות, ואולם המפקח יפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן.
- (ב) הוראות המפקח כאמור בסעיף קטן (א) וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור במשרדי המפקח ויפורסמו באתר האינטרנט של המפקח, ורשאי השר לקבוע דרכים נוספות לפרסומן.

ד ב ר י ה ס ב ר

על פי המוצע המפקח יהיה רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעילותם של נותני שירותים פיננסיים, של נושאי משרה בהם ושל כל מי שמועסק על ידם.

כמו כן, לאור העובדה שבהתאם להצעת החוק יכול המפקח לבצע בחינה של "יושר ויושרה" ביחס לגורמים רבים (מבקש רישיון, בעל השפעה, בעל שליטה, בעל עניין ונושאי משרה), מוצע להסמיכו לתת הוראות לעניין אמות המידה, השיקולים והנסיבות שיובאו בחשבון בבחינת יושר ויושרה לפי החוק המוצע. לעניין זה יובהר כי הכוונה בבחינת יושר ויושרה היא לבחינה רחבה יותר מאשר בחינת עברו הפלילי של הגורם הנבדק בלבד, ויכול שיבואו בחשבון לעניין זה גם עבירות משמעת או עיצומים כספיים שהוטלו עליו בעבר.

סעיף 5 מוצע לקבוע כי הוראות המפקח לפי החוק המוצע שהן בעלות פועל תחקתי, לא יפורסמו ברשומות, אך תפורסם ברשומות הודעה על כך שניתנו הוראות כאמור ועל מועד תחילתן. הוראות אלה וכל שינוי בהן יועמדו לעיון הציבור במשרדי המפקח ויפורסמו באתר האינטרנט של משרד המפקח, והשר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסומן. הוראה דומה קבועה בסעיף 111 לחוק הפיקוח על הביטוח.

בנוסף, על המפקח להביא בחשבון את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

יובהר כי רשימת השיקולים הקבועה בסעיף המוצע אינה רשימה ממצה ואלה רק חלק מהשיקולים שינחו את המפקח במילוי תפקידו.

סעיף 4 מוצע לקבוע את סמכותו של המפקח לתת הוראות לנותני שירותים פיננסיים, בדומה לסמכות הנתונה לרגולטורים פיננסיים אחרים (ראו למשל סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח, סעיף 39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק הפיקוח על קופות גמל), וכן סעיף 5(ג1) לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן – פקודת הבנקאות)), זאת כדי להבטיח את ניהולם התקין של נותני שירותים פיננסיים ואת השמירה על ענייני לקוחותיהם, וכן כדי למנוע פגיעה ביכולתם של נותני שירותים פיננסיים לקיים את התחייבויותיהם, אם מצא המפקח כי הדבר נדרש כדי למנוע סיכון למערכת הפיננסית. סמכות זו מוקנית למפקח גם מכוח סמכותו הטבועה של רגולטור לצורך ביצוע תפקידיו (סמכות זו הוכרה לא אחת בידי בית המשפט לגבי רגולטורים פיננסיים מקבילים; ראו למשל: בג"ץ 7721/96 איגוד שמאי הביטוח ואח' נגד המפקח על הביטוח ואח', פ"ד (נה) 625).

סימן ג': הוועדה המייעצת

6. (א) השר ימנה ועדה שתפקידה לייעץ למפקח בכל עניין כנדרש לפי חוק זה. הוועדה המייעצת
- (ב) הוועדה תהיה בת ארבעה חברים שימונו מקרב הציבור ומקרב עובדי המדינה, ויחולו לעניין הרכב הוועדה הוראות אלה:
- (1) מספר חברי הוועדה שימונו מקרב הציבור לא יפחת משניים ולא יעלה על שלושה; חברי הוועדה כאמור לא יעסקו במתן שירותים פיננסיים;
- (2) אחד מחברי הוועדה יהיה משפטן שימונה בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, ויכול שיהיה עובד המדינה או שימונה מקרב הציבור;
- (3) חברי הוועדה שימונו מקרב הציבור, למעט המשפטן אם מונה מקרב הציבור, יהיו אנשי משק וכלכלה או חברי הסגל האקדמי הבכיר במוסד מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958*, או מי שהיו חברי סגל כאמור, שהם בעלי ניסיון או השכלה בתחום השירותים הפיננסיים, ואולם לא ימונו כחברים בוועדה יותר משני אנשי משק וכלכלה.
- (ג) לא ימונה לחבר הוועדה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה או מי שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן בעניינו פסק דין סופי.
- (ד) השר ימנה אחד מחברי הוועדה ליושב ראש הוועדה ואחד מהם לסגן היושב ראש; היושב ראש וסגנו לא יהיו מקרב עובדי המדינה.
- (ה) הוועדה תתכנס לבקשת יושב ראש הוועדה או לבקשת המפקח, ותכלול בסדר יומה כל נושא שבסמכותה על פי בקשת היושב ראש או המפקח.
- (ו) שלושה חברי הוועדה וביניהם היושב ראש או סגן היושב ראש, והמשפטן, יהיו מניין חוקי בישיבותיה.
- (ז) בסעיף זה, "עובד המדינה" – לרבות עובד בתאגיד שהוקם לפי חוק.
7. (א) לא ימונה ולא יכהן כחבר הוועדה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, ניגוד עניינים באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.
- (ב) חבר הוועדה יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות הוועדה, אם הנושא עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו; חבר הוועדה לא יטפל במסגרת תפקידו בוועדה בנושא כאמור גם מחוץ לישיבות הוועדה.
- (ג) התברר לחבר הוועדה כי הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש הוועדה; היה חבר הוועדה כאמור יושב ראש הוועדה – יודיע על כך בהקדם האפשרי לשר.

ד ב ר י ה ס ב ר

ועדה דומה הוקמה גם לעניין תחום הביטוח וקופות הגמל (ראו סעיף 4 לחוק הפיקוח על הביטוח, וכן סעיף 39(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל), וההסדר המוצע לעניין הרכב הוועדה, מינויה וסדרי עבודתה דומה להסדרים בתחומים אלה.

סעיפים מוצע למנות ועדה מייעצת (להלן – הוועדה או 6 עד 11 הוועדה המייעצת), שתפקידה לייעץ למפקח בעניין קביעת ההוראות לפי סעיף 4 המוצע ובכל עניין אחר הנדרש לפי החוק המוצע (למשל מתן הוראות לעניין ניהול עסקים כמוצע בסעיף 38).

* ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

- (ד) בסעיף זה, "עניין אישי", של חבר הוועדה – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שהוא או קרובו הם בעלי עניין או נושאי משרה בו כהגדרתם בחוק ניירות ערך.
8. תקופת כהונה (א) תקופת כהונתו של חבר ועדה תהיה שלוש שנים מיום מינויו.
(ב) חבר הוועדה שתמה תקופת כהונתו יכול שיתמנה מחדש לאותה התקופה.
9. פקיעת כהונה (א) חבר הוועדה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
(2) נבצר ממנו דרך קבע, לדעת השר, למלא את תפקידו;
(3) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה, או שהוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה כאמור וטרם ניתן בעניינו פסק דין סופי.
- (ב) עובד המדינה שהתמנה להיות חבר הוועדה תפקע כהונתו כאשר יחדל להיות עובד המדינה.
10. סדרי עבודת הוועדה (א) הוועדה תקבע את דרכי עבודתה וסדרי דיוניה ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.
(ב) החלטותיה של הוועדה יתקבלו ברוב דעות החברים הנוכחים והמצביעים בישיבה.
11. שמירת תוקף קיום הוועדה, שמכויותיה ותוקף החלטותיה, לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקומו של חבר בה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

פרק ג': רישיון למתן שירותים פיננסיים

12. חובת רישוי (א) לא יעסוק אדם במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי אלא אם כן בידו רישיון למתן שירות בנכס פיננסי או רישיון למתן אשראי, לפי העניין, ובהתאם לתנאי הרישיון.
(ב) מי שבידו רישיון כאמור בסעיף קטן (א) לא יעסוק במתן שירות פיננסי בהיקף פעילות נרחב אלא אם כן בידו רישיון מורחב.
13. סייגים לחובת הרישוי (א) חובת הרישוי לפי סעיף 12 לא תחול על אלה:
(1) בורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;
(2) החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם באותו חוק, מטעם החברה הבת כמשמעותה בסעיף 88 לחוק האמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיפים 12 ו-14** שירות פיננסי כהגדרתו בחוק המוצע. מוצע להחיל חובת רישוי על כל מי שעוסק במתן שירותים הנכללים ב"שירות פיננסי" כהגדרתו בסעיף 1 המוצע נחלקים לשני סוגים: "שירות בנכס פיננסי" ו"מתן אשראי". לפיכך, ומתוך הבנה כי יש הבדלים בין שני סוגי השירותים, מוצע לקבוע גם שני סוגים של רישיונות בהתאם – "רישיון למתן שירות בנכס פיננסי" ו"רישיון למתן אשראי". מי שעוסק במתן אחד מהשירותים האמורים לעיל, ולא הוחרג מהחובה לקבל רישיון כאמור בסעיף 13(א) המוצע, צריך שיהיה בידו הרישיון המתאים.
- למציאת עסקים קטנים לצד עסקים גדולים, מוצע לקבוע שני מדרגים של רישיונות – רישיון בסיסי – לעסקים הפועלים בהיקף קטן יחסית, ורישיון מורחב – לעסקים הפועלים בהיקפים גדולים (ראו דברי הסבר להגדרה "היקף פעילות נרחב" שבסעיף 1 המוצע).
- יובהר כי בכל מקום בחוק המוצע שבו מדובר ב"רישיון" – הכוונה לכל אחד מסוגי הרישיונות האמורים.
- סעיף 13** לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) מוצע לקבוע כי חובת הרישוי לא תחול על גופים ציבוריים אשר מפוקחים על ידי רגולטור אחר, לרבות בעניינים שהצעת החוק עוסקת בהם, כגון תאגידים

⁹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

- (3) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹⁰, וכן תאגיד הנשלט על ידו או תאגיד שהמבטח מחזיק ביותר מ-20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו;
- (4) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005¹¹;
- (5) זירת סוחר כהגדרתה בסעיף 44 לחוק ניירות ערך;
- (6) חבר בורסה;
- (7) מנהל תיקי השקעות כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995¹²;
- (8) מסלקה וחבר מסלקה כהגדרתם בסעיף 50 לחוק ניירות ערך;
- (9) מערכת מבוקרת, כהגדרתה בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008¹³;
- (10) סולק כהגדרתו בסעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), וכן תאגיד הנשלט על ידו או תאגיד שהסולק מחזיק ביותר מ-20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו;
- (11) תאגיד בנקאי ותאגיד עזר;
- (12) תאגיד שהוקם לפי דין;
- (13) מי שעיסוקו ברכישה של איגרות חוב שהוצעו לציבור על פי תשקיף בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק ניירות ערך – לעניין עיסוק כאמור;
- (14) מי שעיסוקו במתן אשראי שאינו נושא ריבית, ליחיד, או לאחר שעיסוקו במתן אשראי כאמור – לעניין עיסוק כאמור; לעניין זה, "אשראי שאינו נושא ריבית" – אשראי שאינו נושא ריבית או עמלה כלשהי, בין שהוא צמוד למדד או לשער היציג של מטבע חוץ ובין שאינו צמוד, ולעניין זה יראו כריבית או כעמלה כל תשלום שמתן האשראי מותנה בו;
- (15) יחיד שעיסוקו במתן אשראי באמצעות מפעיל אתר אינטרנט המיועד למתן הלוואות ולקבלתן, אם מפעיל האתר אינו נותן הלוואה או מקבלה – לעניין עיסוק כאמור.
- (ב) השר רשאי, בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לפטור סוגי גופים נוספים מחובת הרישוי לפי סעיף 12, ורשאי הוא, בהתייעצות עם שר המשפטים לתת פטור מחובת הרישוי לגוף מסוים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לפטור יחיד שעיסוקו במתן אשראי באמצעות מפעיל אתר אינטרנט המיועד למתן הלוואות ולקבלתן, אם מפעיל האתר אינו נותן הלוואה או מקבלה. פטור זה מוצע לאור העובדה שלאחרונה מתפתח שוק ובו פלטפורמות שמצויות על גבי האינטרנט, המציעות שירותי תיווך בין מלווים ללווים. הפלטפורמה עצמה, מספקת גם שירותי תפעול ואף גבייה, אך אינה מהווה צד כלשהו להסכם הלוואה. עוד יצוין כי כחלק ממהלך האסדרה העתידי, מתוכנן ליצור גם אסדרה ופיקוח על פעילותן של פלטפורמות אלה. לאור

בנקאיים, חברות ביטוח, חברי בורסה, וכן תאגידים שהוקמו על פי דין, דוגמת בנק ישראל. לעניין זה מוצע לפטור מחובת רישוי מי שעיסוקו במתן אשראי בלא ריבית ליחידים או למי שעוסקים במתן אשראי כאמור. כך, לדוגמה לא יחויבו ברישוי לפי החוק המוצע עמותות, לרבות כאלה הפועלות במתכונת של קופות גמילות חסדים (גמ"ח) ואגודות אשראי הפועלות במתכונת זו. יצוין, כי הכוונה בעתיד לבחון ולהסדיר בחקיקה את פעולתם של גופים אלה והפיקוח שיש להחיל עליהם נוכח אופי פעילותם. עוד

¹⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

¹¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

¹² ס"ח התשנ"ה, עמ' 416.

¹³ ס"ח התשס"ח, עמ' 184.

(ג) על אף הוראות סעיף 12(ב), רשאי נותן שירותים פיננסיים לעסוק במתן שירותים פיננסיים בהיקף פעילות נרחב גם אם אין לו רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לקבלת רישיון כאמור בתוך 30 ימים מהמועד שבו היקף פעילותו היה להיקף פעילות נרחב וכל עוד לא ניתנה החלטה בבקשתו.

סוגי הרישיונות 14. (א) ואלה סוגי הרישיונות לעיסוק במתן שירות פיננסי:

(1) רישיון למתן שירות בנכס פיננסי;

(2) רישיון למתן אשראי.

(ב) כל אחד מסוגי הרישיונות כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיהיה רישיון בסיסי או רישיון מורחב.

תנאים למתן רישיון בסיסי 15. (א) המפקח רשאי לתת רישיון בסיסי למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) לעניין מבקש רישיון שהוא יחיד – הוא בגיר, אזרח ישראלי או תושב ישראל, שלא הוכרז פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל, ולעניין מבקש רישיון שהוא תאגיד – הוא התאגד ונרשם בישראל ואחד לפחות מנושאי המשרה בו הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל;

(2) למבקש הרישיון הון עצמי מזערי כנדרש מבעל רישיון בסיסי, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת, הכול לפי העניין;

(3) מבקש הרישיון, ואם הוא יחיד – גם בעל השפעה בו, לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותים פיננסיים, וכן לא הוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור שטרם ניתן בעניינו פסק דין סופי, ולא מתקיימות לדעת המפקח נסיבות אחרות המטילות דופי ביושרו וביושרתו; לעניין זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

בבקשתו. יובהר כי אם המפקח יחליט שלא להעניק לנותן השירותים הפיננסיים רישיון מורחב, הוא ייאלץ לחזור ולעסוק במתן השירותים בהיקף הפעילות המותר במסגרת רישיונו הבסיסי.

סעיף 15 לסעיף קטן (א)

הסעיף המוצע קובע את התנאים שבהתקיימים רשאי המפקח לתת למבקש רישיון בסיסי (היינו – רישיון למתן אשראי או רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, שהוא רישיון בסיסי). יצוין כי רובם הגדול של תנאים אלה קיים כבר היום לעניין רישומם של נותני שירותי מטבע לפי חוק איסור הלבנת הון, ומטרתם להבטיח כי מי שעוסק במתן שירותים פיננסיים, הינו גורם נורמטיבי, אשר אינו מעורב או היה מעורב בפעילות פלילית חמורה, שאינה מתיישבת עם פעילות של מתן שירותים פיננסיים.

מוצע לקבוע כי מבקש רישיון חייב להיות בגיר, אזרח ישראלי או תושב ישראל שלא הוכרז פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל. עוד מוצע לקבוע שאם מבקש הרישיון הוא תאגיד, עליו להתאגד ולהירשם בישראל, ולפחות אחד מנושאי המשרה בו חייב שיהיה אזרח ישראלי או תושב ישראל.

האמור, הרי שאין מקום להטיל חובת פיקוח על יחיד אשר בוחר להשקיע את כספו באמצעות מתן הלוואות (לרוב באופן אנונימי), דרך פלטפורמות אלה.

מכיוון שהגדרה "מתן אשראי" והגדרה "מתן שירות בנכס פיננסי" הן הגדרות רחבות, שהעיסוק בהן עשוי לכלול סוגי עסקים שאין מקום להחיל עליהם חובת רישוי, מוצע להעניק לשר האוצר סמכות לפטור, בתקנות שיותקנו באישור ועדת הכספים של הכנסת, סוגי גופים נוספים מחובת הרישוי, וכן לתת, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, פטור לגוף ספציפי מחובת רישוי.

לסעיף קטן (ג)

סעיף 12(ב) המוצע קובע כי נותן שירותים פיננסיים לא יעסוק במתן שירות פיננסי בהיקף פעילות נרחב, אלא אם כן בידו רישיון מורחב. כדי שלא לעכב שלא לצורך את התפתחותו העסקית של בעל רישיון בסיסי שרוצה להרחיב את עסקיו ולקבל רישיון מורחב, מוצע לקבוע כי בעל רישיון בסיסי יהיה רשאי לעסוק במתן שירותים בהיקף פעילות נרחב גם בלא רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לרישיון מורחב, בתוך 30 ימים מהמועד שבו החל לתת שירותים בהיקף נרחב, וכל עוד לא התקבלה החלטה

(א) יראו כל אחת מהעבירות המפורטות להלן כעבירה שמתקיים בה האמור בפסקה זו אלא אם כן מצא המפקח כי מתקיימים טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה ומידת חומרתה, שבשלהם אין מניעה לעיסוק במתן שירותים פיננסיים:

- (1) עבירה לפי סעיפים 3 או 4 לחוק איסור הלבנת הון;
 - (2) עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה¹⁴;
 - (3) עבירה לפי סעיף 117(ב) או (ב1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975¹⁵;
 - (4) עבירה לפי סעיף 98(ג2) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹⁶;
 - (5) עבירה לפי סעיף 211(א1) לפקודת המכס¹⁷;
 - (6) עבירה לפי סעיפים 415, 418 עד 420, 422, 423 ו-425 עד 428 לחוק העונשין.
- (ב) "הורשע בעבירה" – לרבות הורשע בעבירה דומה במדינה אחרת;
- (4) בנושאי המשורה של מבקש הרישיון מתקיימים התנאים למינוי ולכהונה של נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים לפי פרק ה';
 - (5) לגבי מבקש רישיון שהוא תאגיד – מתקיימים בבעל שליטה ובבעל עניין בו התנאים לקבלת היתר לפי פרק ד'.

ד ב ר י ה ס ב ר

אלה מצדיקים את היפוך ברירת המחל. יצוין בהקשר זה, כי חלק מהעבירות המנויות ברשימה זו מנויות גם כיום בחוק איסור הלבנת הון לעניין סירוב רישום של נותני שירותי מטבע (ראו סעיף 11(א)4 לחוק איסור הלבנת הון).

לעניין זה יובהר כי החלת הדרשה גם על "בעל השפעה" במבקש רישיון שהוא יחיד, באה לסייע בהתמודדות עם התופעה של הצבת "אנשי קש" בחזית, כאשר בפועל העסק מנוהל על ידי גורמים אחרים. לגבי מבקש רישיון שהוא תאגיד נקבעו הוראות דומות לגבי בעל שליטה או בעל עניין בו – והדרשה לגבי לפי הסעיף המוצע היא כי מתקיימים בבעל השליטה ובבעל עניין במבקש הרישיון התנאים לקבלת היתרי שליטה והחזקת אמצעי שליטה לפי פרק ד' המוצע (הכוללים גם את התנאי של יושר ויושרה ובכלל זה העדר הרשעה).

תנאי נוסף הנדרש לצורך קבלת רישיון הוא עמידת נושאי המשורה במבקש הרישיון בתנאים שנקבעו לעניין מינוי וכהונה של נושאי משרה. ויובהר, כי הכוונה הן לנושאי משרה במבקש שהוא יחיד והן לנושאי משרה במבקש שהוא תאגיד (ראו לעניין זה הגדרת "נושא משרה" – שבסעיף 1 המוצע).

כמו כן מוצע לקבוע כתנאי לרישיון, עמידה בדרישות הון עצמי מוערי לעניין מבקש רישיון בסיסי (ר' גם דברי הסבר לסעיף 37 ולתוספת).

בנוסף, מוצע לקבוע דרישה ולפיה מבקש הרישיון, ואם הוא יחיד – גם בעל השפעה בו, לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותים פיננסיים, ולא תלוי ועומד נגדו כתב אישום בעבירה כאמור, וכן לא מתקיימות לדעת המפקח נסיבות אחרות המטילות דופי ביושרו וביושרתו של מבקש הרישיון או בעל השפעה כאמור (ר' דברי הסבר לסעיף 4(ב) לעניין שמכותו של המפקח לקבוע אמות מידה לבחינת יושר ויושרה כאמור).

לעניין זה מוצע לקבוע רשימה של עבירות, שלגביהן ברירת המחל היא שהמדובר בעבירות חמורות דיון המצדיקות סירוב למתן רישיון, אלא אם כן מצא המפקח כי מתקיימים טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה ומידת חומרתה, שבשלהם אין מניעה לעיסוק במתן שירותים פיננסיים. הרציונל לכך הוא שהמדובר בעבירות הנמצאות בליבת העיסוק של תחום מתן השירותים הפיננסיים, ועל כן הליכים פליליים בעבירות

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

¹⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

¹⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

¹⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

(ב) מצא המפקח כי בשל טעמים של שמירה על שלום הציבור או ביטחון או טעמים אחרים שבטובת הציבור מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותים פיננסיים, רשאי הוא שלא לתת רישיון למבקש, אף אם מתקיימים לגביו התנאים שבסעיף קטן (א).
(א) המפקח רשאי לתת רישיון מורחב למבקש שמתקיימים לגביו, נוסף על התנאים האמורים בסעיף 15, כל אלה:

16. תנאים ושיקולים למתן רישיון מורחב

- (1) מבקש הרישיון התאגד ונרשם בישראל;
 - (2) למבקש הרישיון הון עצמי מזערי כנדרש מבעל רישיון מורחב, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת, הכול לפי העניין;
 - (3) מבנה התאגיד תואם את הדרישות לפי פרק ה'.
- (ב) בבואו להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב יביא המפקח בחשבון, בין השאר, עניינים אלה:

- (1) התכנית העסקית של מבקש הרישיון;
- (2) האמצעים הכספיים ומקורות המימון של מבקש הרישיון;
- (3) שיקולים שבטובת הציבור.

17. בקשה לרישיון תוגש בטופס שיקבע המפקח ותכלול בין השאר את אלה:

- (1) סוגי השירותים הפיננסיים שבהם מבקש הרישיון מבקש לעסוק;
- (2) פרטי הזיהוי של מבקש הרישיון ושל נושאי המשרה בו;
- (3) לגבי מבקש רישיון שהוא יחיד – פרטי הזיהוי של בעלי ההשפעה בו;
- (4) לגבי מבקש רישיון שהוא תאגיד – פרטי הזיהוי של בעלי העניין ובעלי השליטה בו, ושיעור החזקתם באמצעי השליטה בו;
- (5) מקום פעילותו הראשי של מבקש הרישיון וכן מענם של הסניפים שברצונו להפעיל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהיקף גדול, מוצע לדרוש כי בעל הרישיון יפעל כתאגיד כך שיחולו עליו כל מנגנוני הבקרה והפיקוח החלות על תאגידיים. עוד מוצע לקבוע כי על בעל הרישיון לעמוד בדרישות הון עצמי מזערי גבוה יותר וכי המבנה התאגידי יהיה כנדרש לפי פרק ה' המוצע.

עוד מוצע לקבוע שיקולים שעל המפקח להביא בחשבון בבואו להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב (המצטרפים לשיקולים המנויים בסעיף 3 המוצע). שיקולים אלה באים להבטיח את רצינותו של מבקש הרישיון המורחב ואת יכולתו להוציא לפועל את תכניותיו ולפעול כגורם משמעותי יותר בשוק, אשר יכול בין השאר להגביר את התחרותיות בשוק ואת פיתוחו לטובת הצרכנים.

17. סעיף מוצע לקבוע מהם הפרטים שיש לכלול בבקשה לרישיון, הדרושים למפקח לצורך החלטה בבקשה. בנוסף מוצע לדרוש מהמבקש לצרף מסמכים המעידים על קיום התנאים לקבלת רישיון וכן הצהרה לגבי האמצעים הכספיים ומקורות המימון שלו, ואם הוא תאגיד – לצרף גם את המסמכים שעל פיהם התאגד והמסמכים שעל פיהם הוא פועל. מבקש רישיון מורחב נדרש לצרף גם את התכנית העסקית שלו, זאת כדי שהמפקח יוכל לעמוד

לסעיף קטן (ב)

מוצע לאפשר למפקח שלא לתת רישיון למבקש גם אם מתקיימים בו התנאים לקבלת רישיון שצוינו לעיל, אם מצא כי בשל טעמים של שמירה על שלום הציבור או ביטחון או טעמים אחרים שבטובת הציבור, מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותים פיננסיים. סעיף זה נועד לאפשר גמישות ושיקול דעת למפקח במתן רישיונות ועל ידי כך להבחין בין משטר של רישום הקיים כיום בחוק איסור הלבנת הון לעניין נותני שירותי מטבע, לבין משטר של רישיונות, שבו קיים רגולטור שיקול דעת רחב יותר לעניין מתן רישיון. יובהר כי שיקול זה מוגבל וכפוף לטעמים המנויים בסעיף ולשיקולי סבירות.

16. סעיף הסעיף המוצע קובע את התנאים שבהתקיימם רשאי המפקח לתת למבקש רישיון מורחב (היינו – רישיון למתן אשראי או רישיון למתן שירות בנקס פיננסי, שהוא רישיון מורחב). תנאים אלה באים להוסיף על התנאים הדרושים לקבלת רישיון בסיסי לפי סעיף 15 המוצע, החלים גם על המבקש רישיון מורחב.

בין השאר, מוצע לדרוש כי מבקש רישיון מורחב יתאגד וירשם בישראל. מכיוון שהמדובר ברישיון לפעילות

(ב) לבקשה לרישיון יצורפו מסמכים המעידים על קיום התנאים לקבלת רישיון, כאמור בסעיפים 15 או 16, וכן הצהרה ומסמכים כמפורט להלן, לפי העניין, ורשאי המפקח לדרוש ממבקש הרישיון נתונים ומסמכים נוספים הדרושים לדעתו לשם בחינת הבקשה:

(1) הצהרה בדבר האמצעים הכספיים ומקורות המימון של מבקש הרישיון שתיתן בדרך שיורה המפקח;

(2) היה המבקש תאגיד – המסמכים שעל פיהם התאגד והמסמכים שעל פיהם הוא פועל.

(ג) לבקשה לרישיון מורחב יצרף מבקש הרישיון גם את התכנית העסקית של התאגיד.

18. המפקח ייתן החלטה בבקשה לרישיון שהוגשה לפי סעיף 17, בתוך 70 ימים מיום הגשת הבקשה, ואם דרש המפקח נתונים ומסמכים נוספים לפי סעיף 17(ב) – בתוך 70 ימים מיום שהומצאו לו הנתונים והמסמכים.

19. ברישיון יפורטו סוגי השירותים הפיננסיים שרשאי נותן השירותים הפיננסיים לעסוק בהם. פירוט סוגי השירותים הפיננסיים ברישיון

20. רישיון יינתן לתקופה בלתי קצובה, ואולם רשאי המפקח להורות כי רישיון יינתן לתקופה קצובה שיוורה ושלא תפחת משנה; המפקח רשאי להורות כאמור לכלל נותני השירותים הפיננסיים או לסוג מסוים מהם, ואם מצא כי מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת – גם לנותן שירותים פיננסיים מסוים.

21. (א) הודעה על מתן רישיון ועל תחומי העיסוק שבהם מורשה נותן שירותים פיננסיים לעסוק תפורסם באתר האינטרנט של המפקח. הודעה על מתן הרישיון והצגתו לציבור

ד ב ר י ה ס ב ר

הפיננסיים, לסוג מסוים מהם ובמקרים מיוחדים אף לנותן שירותים פיננסיים ספציפי. הטעם לכך הוא שהמעבר ממשטר של רישום נותני שירותים מטבע, למשטר של רישוי, טומן בחובו גם מעבר למשטר של פיקוח יותר מהותי ופחות טכני. לפיכך, אם עד היום נדרשו נותני שירותים מטבע לחדש את הרישום בסיומה של כל שנה קלנדרית, הרי שבחוק זה מוצע לאפשר להם לקבל רישיון לפרק זמן בלתי מוגבל, ולחסוך מהם ומהמפקח את הצורך והטרחה שבחידוש הרישיון (זאת כמובן בשים לב לסמכות המפקח לבטל או להתלות רישיון לפי סעיף 23 המוצע). עם זאת מוצע לאפשר למפקח להחליט כי במקרים מסוימים או בנסיבות מסוימות, יינתן רישיון לזמן מוגבל, וזאת כדי לאפשר שליטה ובקרה טובים יותר על העוסקים בתחום. כך למשל, אם שחקן מסוים רוצה לבחון מוצר חדש וניסיוני, המפקח יוכל לתת לו רישיון לתקופה קצובה שבה גם השוק וגם המפקח, יוכלו ללמוד את ההשפעות של מוצר כאמור על השוק.

סעיף 21 מוצע לקבוע כי הודעה על מתן רישיון לנותן שירותים פיננסיים ועל תחומי העיסוק שבהם הוא מורשה לעסוק תפורסם באתר האינטרנט של המפקח, וכן לדרוש מנותן שירותים פיננסיים להציג העתק מרישיונו בכל מקום שבו הוא מנהל את פעילותו העסקית. הוראות אלה באות להבטיח שקיפות וליידע את ציבור הלקוחות על כך שנותן השירותים הפיננסיים הוא בעל רישיון מפקח הפועל בתחומי העיסוק בהם הוא מורשה לעסוק.

על מידת רצינותו, על כוונותיו ועל יכולתו להוציא את תכנית זו אל הפועל בהתבסס על המבנה הארגוני שאותו הוא מציג.

עוד מוצע להסמיך את המפקח לדרוש ממבקש הרישיון נתונים ומסמכים נוספים ככל שהם נדרשים לצורך בחינת הבקשה.

סעיף 18 כדי לייעל את הטיפול בבקשה לרישיון וכדי שמבקשים לא ייאצלו להמתין זמן רב עד להחלטה בבקשותיהם, מוצע לקבוע שהמפקח ייתן החלטה בבקשת רישיון בתוך 70 ימים. במקרה שבו הבקשה לא הוגשה בשלמותה והמפקח דרש נתונים או מסמכים נוספים, יינתן ההחלטה בתוך 70 ימים מיום שהומצאו למפקח הנתונים או המסמכים הנדרשים.

סעיף 19 מוצע לקבוע במפורש כי ברישיון יפורטו סוגי השירותים הפיננסיים שנותן השירותים הפיננסיים רשאי לעסוק בהם. הוראה זו באה להבטיח כי הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים יהיה ממוקד, יעיל ומבוקר וכי נותני שירותים פיננסיים שלא קיבלו רישיון לעסוק בסוג פעילות מסוים, לא יוכלו לעסוק בו.

סעיף 20 מוצע לקבוע כי רישיון יינתן בלא הגבלת זמן, אך להסמיך את המפקח לקצוב את תקופת הרישיון ובלבד שהתקופה לא תפחת משנה. המפקח יהיה רשאי לקצוב את הרישיון כאמור לכל נותני השירותים

(ב) נותן שירותים פיננסיים יציג העתק מהרישיון בכל אחד מסניפיו, במקום בולט לעין, ויציין את מספר הרישיון על כל שלט או בכל פרסום שלו וכן על כל מסמך שהוא מוציא. 22. דיווח למפקח על שינויים

חל שינוי בפרט מהפרטים שמסר מבקש הרישיון למפקח במסגרת בקשתו או במסגרת המסמכים שצורפו לה, ידווח על כך למפקח בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־10 ימים מהיום שנודע לו על השינוי ויצרף את המסמכים הנוגעים לעניין; הוראות סעיף זה לא יחולו על שינוי בתכנית העסקית, למעט שינוי כאמור מהסוג שעליו יורה המפקח, ככל שיורה.

(א) המפקח רשאי לבטל רישיון או להתלותו, בהתקיים אחד מאלה: 23. ביטול או התליה של רישיון

- (1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי;
- (2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן רישיון המנויים בסעיפים 15(א) עד (3) או 16, לפי העניין;
- (3) נותן השירותים הפיננסיים הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה או מהוראות המפקח או תנאי מתנאי הרישיון;
- (4) נותן השירותים הפיננסיים לא החל לעסוק במתן השירותים האמורים בתוך שנתיים ממועד מתן הרישיון או שהפסיק לעסוק במתן השירותים במשך תקופה כאמור;
- (5) היה נותן השירותים הפיננסיים תאגיד – הוא החליט על פירוקו מרצון או שבית המשפט מינה לו כונס נכסים או ציווה על פירוקו;
- (6) היה נותן השירותים הפיננסיים יחיד – ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל או שהוכרז פסול דין או נפטר;
- (7) טעמים של שמירה על שלום הציבור או ביטחוננו או טעמים אחרים שבטובת הציבור מצדיקים את ביטול הרישיון או התלייתו.

(ב) סבר המפקח כי הפגם כאמור בסעיף קטן (א) ניתן לתיקון, רשאי הוא להורות לנותן השירותים הפיננסיים לתקנו, ורשאי הוא להורות על אופן התיקון והמועד לתיקון; חלפה התקופה שהורה המפקח והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי המפקח לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) הודעה על ביטול רישיון או התלייתו תפורסם באתר האינטרנט של המפקח.

ד ב ר י ה ס ב ר

או כאשר מבקש הרישיון הפר הוראה מהוראות החוק או מהוראות התקנות או מהוראות המפקח שניתנו לפיו. עוד מוצע לאפשר למפקח לבטל או להתלות רישיון במצב שבו בעל הרישיון נמנע מלעסוק במתן שירותים פיננסיים במשך שנתיים, וזאת כדי למנוע מצב של "רישיון מדף", שניתן יהיה להשאירו רדום ולהפעילו לאחר מכן בכל עת. עוד מוצע, בדומה לסמכות הנתונה למפקח בעת מתן הרישיון (ראו סעיף 15(ב) המוצע), לאפשר למפקח לבטל או להתלות רישיון מטעמים של שמירה על שלום הציבור או ביטחוננו או מטעמים שבטובת הציבור.

לסעיף קטן (ב) המוצע

מוצע לקבוע כי ככל שהמפקח סבור שהפגם ניתן לתיקון, הוא יוכל להורות על תיקון הפגם ולקבוע את אופן התיקון והמועד לתיקונו, בטרם יחליט על ביטול או התליה של הרישיון.

22 סעיף מוצע לחייב את נותן השירותים הפיננסיים לדווח למפקח על כל שינוי שחל בפרטים שאותם מסר בעת הגשת בקשת הרישיון, וזאת בתוך עשרה ימים מהמועד שנודע לו על השינוי. מוצע להחריג מתחולת הסעיף שינויים בתכנית העסקית שהגיש בעל רישיון מורחב, מתוך הבנה שלאורך חייו של עסק עשויה התכנית העסקית שלו להשתנות תדיר, ואין מקום להתערבות רגולטורית בכל פעם ששינוי כזה מתרחש. עם זאת, מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לקבוע שינויים מסוימים בתכנית העסקית שכן יובאו לידיעתו.

סעיף 23 לסעיף קטן (א) המוצע

מוצע לקבוע את הנסיבות שבהן המפקח יהיה רשאי לבטל או להתלות רישיון, כך למשל במקרה שבו הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי, במקרה שבו חדל להתקיים במבקש הרישיון תנאי מהתנאים למתן רישיון

24. (א) מי שרישיונו בוטל חייב למלא אחרי כל ההוראות החלות על נותן שירותים פיננסיים לפי חוק זה, כל עוד קיימות התחייבויות שנתן ללקוחות לפני ביטול הרישיון.
(ב) המפקח רשאי לתת למי שרישיונו בוטל הוראות בדבר ניהול עסקיו ככל שהדבר ייראה לו נחוץ כדי להגן על לקוחותיו שהתקשרו עמו לפני ביטול הרישיון; אין בהוראה כאמור כדי לפטור את מי שרישיונו בוטל מאחריותו למילוי התחייבות שנתן לפני ביטול הרישיון.
25. המפקח ינהל מרשם של נותני השירותים הפיננסיים; המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור באתר האינטרנט של המפקח.

פרק ד': היתר לשליטה או להחזקת אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים

26. (א) לא ישלט אדם בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, אלא על פי היתר שנתן המפקח.
(ב) לא יהיה אדם בעל עניין בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, אלא על פי היתר שנתן המפקח.
(ג) במתן היתר לפי סעיף קטן (א) לשליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון מורחב יובאו בחשבון השיקולים המפורטים בסעיף 16(ב), בשינויים המחויבים, וכן התאמתו של המבקש לשלט בנותן שירותים פיננסיים, לרבות ניסיונו העסקי, עיסוקיו ועסקיו האחרים, חוסנו הכלכלי וישרו ויושרתו לרבות העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה כאמור בסעיף 15(א)(3), וכן ההשלכות האפשריות של מתן ההיתר על תחום השירותים פיננסיים.

ד ב ר י ה ס ב ר

- וכי יורחקו ממנו גורמים עבריינים ופעילות של הלכנת הון.
- מוצע לקבוע כי בין השיקולים הנוגעים למתן היתר שליטה בבעל רישיון מורחב, יובאו בחשבון התנאים והשיקולים המנויים בסעיף 16 המוצע (התנאים והשיקולים למתן רישיון מורחב), ההשלכות האפשריות של מתן ההיתר על השליטה הקיימת או העתידית בנותן השירותים הפיננסיים וכן שיקולים נוספים הנוגעים להתאמתו של המבקש לשלט בבעל הרישיון המורחב ובכלל זה, עיסוקיו ועסקיו האחרים, יושרו ויושרתו ואיתנותו הפיננסית. הוראה דומה קיימת בסעיף 32(ב1) לחוק הפיקוח על הביטוח.
- לעניין היתר שליטה בבעל רישיון בסיסי והיתר לבעל עניין מוצע לקבוע כי המפקח יביא בחשבון רק את יושרו ויושרתו של מבקש ההיתר, זאת מכיוון שמידת ההשפעה של גורמים אלה על השוק ועל כלל הצרכנים היא פחותה, ולכן השיקול העיקרי שיש לשקול לגבי גורמים אלה הוא היותם בעלי יושר ויושרה מספקים.
- לעניין זה יובהר, כי מכיוון שהגדרת המונח "שליטה" כוללת מבחן מהותי שעניינו היכולת להכווין את עסקי התאגיד, הרי שבדומה להיתרי שליטה הניתנים אצל רגולטורים פיננסיים אחרים, דוגמת המפקח על הביטוח, גם כאן היתר השליטה יינתן לשולט הסופי העומד בראש שרשרת השליטה (Ultimate Share Holder), אף אם אינו מחזיק ישירות באמצעי שליטה של נותן השירותים הפיננסיים.
- 24 מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיף 23 לחוק הפיקוח על הביטוח, כי נותן שירותים פיננסיים שרישיונו בוטל, ימשיך למלא אחר הוראות החוק המוצע כל עוד קיימות התחייבויות שנתן ללקוחותיו לפני ביטול הרישיון, וזאת כדי למנוע מצב שבו גורם שעדיין עוסק במתן אשראי או בשירות בנקס פיננסי (לצורך קיום ההתחייבויות הישנות), פטור מהחובות החלים על נותני שירותים פיננסיים. עוד מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות בדבר ניהול עסקיו של מי שרישיונו בוטל, ככל שהדבר נחוץ להגנה על הלקוחות שהתקשרו עמו לפני ביטול הרישיון.
- 25 מוצע לקבוע כי המפקח ינהל מרשם מעודכן של בעלי רישיונות למתן שירותים פיננסיים וכי המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור, וזאת כדי להבטיח שקיפות וליידע את הציבור בדבר נותני השירותים הפיננסיים המפוקחים לפי החוק המוצע.
- 26 מוצע לקבוע כי אדם המבקש לשלט בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד או להיות בעל עניין בו, יידרש לקבל היתר מאת המפקח, בדומה לדרישה הקבועה בחוק הפיקוח על הביטוח לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה במבטח (ראו סעיף 32 לחוק הפיקוח על הביטוח). חובה זו תאפשר לעקוב בצורה טובה יותר אחר הגורמים המעורבים בשוק ולנטר את פעילותם. בכך יובטח כי השוק יפעל באופן מוסדר, המתאים לפעילות הפיננסית המבוצעת בו ולציבור שאותו הוא אמור לשרת.

- (ד) במתן היתר לפי סעיף קטן (א) לשליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון בסיסי, ובמתן היתר לפי סעיף קטן (ב), יובאו בחשבון רק יושרו ויושרתו של מבקש ההיתר לרבות העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה כאמור בסעיף 15(א)(3).
- (ה) היתר שניתן לפי סעיף זה כוחו יפה גם לגבי כל תאגיד שבשליטתו של בעל ההיתר.
- (ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על אלה:

(1) מי שמחזיק אמצעי שליטה מכוח העברה על פי דין;

(2) תאגיד שרכש אמצעי שליטה ממי ששולט בו.

(ז) הוראות סעיף זה יחולו גם על החזקת אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים כערוכה לחיוב, למעט אמצעי שליטה כאמור שנועדו בתום לב לשמש כערוכה לחיוב בידי תאגיד בנקאי ואשר שיעורם בחשבון ניירות ערך של לקוח כלשהו אינו עולה על 0.001% מאותו סוג של אמצעי השליטה.

27. מי שמחזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים לא יעביר אותם לאחר בידוע שהנעבר זקוק להיתר לפי סעיף 26 ואין בידו ההיתר. העברת אמצעי שליטה

28. (א) המפקח רשאי לבטל או לשנות היתר שנתן לפי סעיף 26 אם היה לו יסוד סביר להניח כי מתקיים אחד מאלה: ביטול היתר או שינוי

(1) בבעל ההיתר חדל להתקיים תנאי מהותי מתנאי ההיתר או שהוא הפר תנאי כאמור;

(2) בבעל ההיתר חדלו להתקיים התנאים והשיקולים שהצדיקו את מתן ההיתר;

(3) לעניין בעל היתר שהוא תאגיד – ניתן צו לפירוק או מונה כונס נכסים לנכסיו או לנכס מהותי מהם בשל אי-תשלום חוב, ולעניין בעל היתר שהוא יחיד – ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל או שהוא הוכרז פסול דין;

(4) יש חשש ממשי לפגיעה בטובת הציבור אם לא יבוטל או ישונה ההיתר.

(ב) המפקח לא ישנה או יבטל היתר כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שנתן לבעל ההיתר הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני מי שהוא הסמיכו לכך, בדרך שהורה, וכן הזדמנות לתקן את ההפרה בתוך תקופה שהורה, הוא או מי שהוא הסמיך כאמור, ואשר לא תפחת מ-30 ימים.

ד ב ר י ה ס ב ר

של לקוח כלשהו אינו עולה על 0.001% מאותו סוג של אמצעי שליטה.

סעיף 27 מוצע לקבוע איסור על מחזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים להעביר אמצעי שליטה לאחר, אם הוא יודע שהנעבר זקוק להיתר מאת המפקח ואין בידו את ההיתר. הוראה דומה קיימת בסעיף 33 לחוק הביטוח.

סעיף 28 מוצע לקבוע עילות שלפיהן המפקח יהיה רשאי לבטל או לשנות היתר שנתן לפי סעיף 26. לעניין זה מוצע לקבוע כי המפקח לא ישנה או יבטל היתר אלא לאחר שניתנה לבעל ההיתר הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני מי שהוא הסמיכו לכך, וכן הזדמנות לתקן את ההפרה. הוראה דומה קיימת בסעיף 33 לחוק הביטוח.

עוד מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיף 32(ד) לחוק הפיקוח על הביטוח, כי הוראות הסעיף לא יחולו על מי שמחזיק אמצעי שליטה מכוח העברה על פי דין, דוגמת מי שירש אמצעי שליטה, זאת כדי למנוע מאותו אדם להיחשב כמפר חוק בעל כורחו. עם זאת יהיו נתונות למפקח סמכויות לתת הוראות לגבי מחזיק כאמור בהתאם להוראות סעיף 29(ב) המוצע (ראו דברי הסבר לסעיף האמור).

בנוסף מוצע לקבוע, למען הסר ספק ובדומה לקבוע בסעיף 32(ז) לחוק הפיקוח על הביטוח, כי ההוראות לעניין היתרים יחולו גם על החזקת אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים שנועדו לשמש כערוכה לחיוב, למעט אמצעי שליטה שנועדו לשמש בתום לב כערוכה לחיוב בידי תאגיד בנקאי, ואשר שיעורם בחשבון ניירות ערך

29. (א) סבר המפקח שאדם פעל בלא היתר לפי סעיף 26, רשאי הוא, בהתייעצות עם הוועדה, ולאחר שנתן לאותו אדם הזדמנות לטעון את טענותיו לפני הוועדה, בדרך שהורתה, להורות –

- (1) על מכירת אמצעי שליטה שמחזיק אותו אדם, כולם או חלקם, בתוך תקופה שיוורה, כך שלא יחזיק אמצעי שליטה מסוג כלשהו, מעל השיעור המותר להחזקה בלא היתר לפי סעיף 26;
- (2) שלא יופעלו זכויות ההצבעה או זכות למנות דירקטורים של אותו אדם בלא היתר לפי סעיף 26;
- (3) שהצבעה מכוח אמצעי שליטה שהחזיק אותו אדם בלא היתר לפי סעיף 26, לא תבוא במניין הקולות באותה הצבעה;
- (4) על ביטול מינויו של דירקטור שנגרם בידי אותו אדם.

(ב) החזיק אדם אמצעי שליטה מכוח העברה על פי דין, בשיעור הטעון היתר לפי הוראות סעיף 26, רשאי המפקח, לאחר שנתן למחזיק הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני מי שהוא הסמיכו לכך, להורות לו למכור את אמצעי השליטה האמורים, כולם או חלקם, בתוך תקופה שיוורה, כך שלא יחזיק אמצעי שליטה מסוג כלשהו, מעל לשיעור המותר להחזקה בלא היתר לפי הוראות הסעיף האמור.

(ג) הורה המפקח, לפי הוראות סעיף קטן (ב), למכור אמצעי שליטה, רשאי הוא לתת הוראה כאמור בסעיף קטן (א)(2) עד (4), בשינויים המחויבים.

(ד) לא מכר המחזיק את אמצעי השליטה, בהתאם להוראת המפקח לפי סעיף קטן (א)(1) או (ב), רשאי בית המשפט המחוזי, לבקשת המפקח, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה כאמור.

(ה) נתן שירותים פיננסיים יעשה כמיטב יכולתו למנוע מאדם לפעול מכוח אמצעי שליטה המוחזקים בניגוד להוראות סעיף קטן (ב) וסעיף 26.

30. (א) המחזיק יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, ימסור לנותן השירותים, ב־1 באפריל בכל שנה ובמועדים אחרים שיורה המפקח, דין וחשבון על החזקת אמצעי השליטה האמורים שבידיו ופרטים אחרים כפי שיורה המפקח, לרבות פרטים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם להוראה שניתנה כאמור, רשאי בית המשפט המחוזי, לבקשת המפקח, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה.

סעיף 30 מוצע לקבוע כי מי שמחזיק ביותר מ־5% מאמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, יצטרך לדווח לנותן השירותים הפיננסיים בכל שנה על החזקת אמצעי השליטה שבידיו ועל פרטים אחרים כפי שיורה המפקח, לרבות על השולטים בו ועל המחזיקים בו באמצעי שליטה בהיקף של למעלה מ־5%. עוד על המחזיק לדווח אם הוא פועל כשלוח או כנאמן בעבור אחר. המפקח רשאי להורות כי מחזיק אמצעי שליטה יעביר את הדיווח האמור גם אליו ישירות. דיווחים אלה נועדו לסייע למפקח לזהות את הגורמים העומדים מאחורי בעל הרישיון ולפקח על עמידתם בדרישה לקבלת היתר לפי החוק המוצע. הוראה דומה קיימת בסעיף 34 לחוק הביטוח.

סעיף 29 מוצע להסמיך את המפקח, בדומה להסמכה הקבועה בסעיף 34 לחוק הביטוח, לתת שורה של הוראות למי שפועל בלא היתר, ושתכליתן להבטיח את ניתוק יכולתו של אותו אדם להשפיע על מהלך העניינים בנותן השירותים הפיננסיים מכוח אמצעי השליטה שבידיו. הוראות כאמור יינתנו לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ולאחר שנתן למי שפועל בלא היתר הזדמנות לטעון את טענותיו לפני הוועדה.

עוד מוצע לאפשר למפקח להורות למי שמחזיק באמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים מכוח העברה על פי דין בשיעור הטעון היתר, למכור את אמצעי השליטה, כולם או חלקם, כך שלא יחזיק אמצעי שליטה מעבר לשיעור המותר להחזקה בלא היתר, וכן לתת הוראות נוספות הנוגעות להחזקת אמצעי השליטה כמפורט בסעיף המוצע. היה והמחזיק לא מכר את אמצעי השליטה

- (1) לעניין מחזיק שהוא תאגיד – השולטים בו, וכן המחזיקים חמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו;
 (2) מי שהמחזיק פועל כשלוח או כנאמן בעבורו.

- (ב) המפקח רשאי להורות כי מחזיק אמצעי שליטה שחלה עליו חובת דיווח לפי סעיף זה, ימסור את הדיווח גם למפקח ישירות ורשאי הוא להורות כי פרטים כאמור בסעיף קטן (א) יימסרו למפקח בלבד, במועדים שיוורה.
 (ג) הוראות סעיף זה יחולו גם על מי שמחזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים כערוכה לחיוב, למעט מחזיק שהוא תאגיד בנקאי.

פרק ה': אורגנים ובעלי תפקידים אחרים בנותן שירותים פיננסיים

31. לא ימונה לנושא משרה בנותן שירותים פיננסיים ולא יכהן כנושא משרה כאמור אלא מי שמתקיימים בו כל אלה:
 (1) הוא בגיר;

(2) הוא לא הוכרו פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל;

(3) מתקיימים בו תנאי כשירות נוספים שקבע השר; השר רשאי לקבוע תנאי כשירות כאמור דרך כלל או לסוג מסוים של נותני שירותים פיננסיים או נושאי משרה בהם, ובכלל זה השכלה, ניסיון מקצועי ועמידה בבחינות מקצועיות;

(4) נותן השירותים הפיננסיים מסר למפקח הודעה על הכוונה למנותו, כאמור בסעיף 32(א), והמפקח לא הודיע על התנגדותו למינוי כאמור בסעיף 32(ב) או לא הורה על הפסקת כהונה כאמור בסעיף 32(ג).

32. (א) נותן שירותים פיננסיים ימסור למפקח הודעה על הכוונה למנות נושא משרה, 60 ימים לפחות לפני תחילת כהונתו של נושא המשרה.

(ב) המפקח רשאי, בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (א), להתנגד למינוי נושא משרה בנותן השירותים הפיננסיים ובלבד שנתן למועמד הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני מי שהוא הסמיכו לכך; לעניין זה יביא המפקח בחשבון את התאמתו של המועמד לתפקיד המוצע, ובכלל זה ניסיונו, יושרו ויושרתו לרבות העדר הרשעה או כתב אישום תלוי ועומד בעבירה כאמור בסעיף 15(א)(3), וכן קשריו, מכל סוג שהוא, עם נותן שירותים פיננסיים או עם נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים.

ד ב ר י ה ס ב ר

הנדרשים מנושא המשרה, ובהם השכלה, ניסיון מקצועי ועמידה בבחינות מקצועיות.

בנוסף, מוצע לקבוע כתנאי למינוי ולכהונה של נושא משרה העדר התנגדות של המפקח למינוי. על פי המוצע, על נותן השירותים הפיננסיים למסור הודעה למפקח על כוונתו למנות נושא משרה 60 ימים לפחות לפני מועד תחילת כהונתו של נושא המשרה. בפרק זמן זה יבחן המפקח את כשירותו של נושא המשרה, את עמידתו בתנאים לכהונה וכן את התאמתו לתפקיד המוצע ובכלל זה את ניסיונו, יושרו ויושרתו וכן קשריו עם נותן שירותים פיננסיים או עם נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים. עוד מוצע לאפשר למפקח להורות, לאחר התייעצות עם הוועדה, על הפסקת כהונה של נושא משרה שמונה, בשל פרטים חדשים שהתגלו לאחר מינויו. יצוין כי סמכות דומה

סעיפים נושאי המשרה בנותן שירותים פיננסיים הם 31 ו-32 אלה המשפיעים באופן ישיר ומיידי על התנהלותו של נותן השירותים הפיננסיים. לפיכך מוצע לקבוע תנאי כשירות לפעילות כנושא משרה בנותן שירותים פיננסיים, שבהעדרם אדם לא יוכל להתמנות או לכהן כנושא משרה כאמור.

בין השאר, מוצע לדרוש כי נושא המשרה יהיה בגיר שאינו פסול דין ואינו בהליכי כינוס נכסים או פשיטת רגל. דרישות אלה באות להבטיח כי נושא משרה המשפיע על פעילותו היום-יומית של התאגיד הוא אדם בוגר בעל יכולת לנהל את עסקיו של נותן השירותים הפיננסיים ולטפל בענייניו הכספיים.

עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות, דרך כלל או לסוג מסוים של נושאי משרה, תנאי כשירות נוספים

(ג) מונה נושא משרה ולאחר מינויו התבררו פרטים נוספים או חדשים לעניין השיקולים האמורים בסעיף קטן (ב), רשאי המפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה ולאחר שניתנה לנושא המשרה הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, להורות על הפסקת כהונתו, בשל הפרטים הנוספים או החדשים כאמור.

33. (א) בדירקטוריון של נתן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב יכהנו שלושה חברים, לפחות.

דירקטוריון של נתן שירותים פיננסיים בעל רישיון מורחב

(ב) השר רשאי לקבוע דרך כלל או לסוג נתני שירותים פיננסיים כאמור בסעיף קטן (א), הוראות בעניינים אלה:

(1) הרכב הדירקטוריון, וכן מינוי ועדות דירקטוריון, מספר החברים בהן והרכבן;

(2) תנאי כשירות של דירקטור ושל חבר בוועדת דירקטוריון, ורשאי השר לקבוע תנאי כשירות נוספים, לרבות מיומנות חשבונאית ופיננסית, הנדרשים מדירקטור חיצוני ומחברים מסוימים בוועדה כאמור; אין בהוראות לפי פסקה זו כדי לגרוע מההוראות לפי סעיף 31(3);

(3) הגבלות לעניין מינוי דירקטור או חבר ועדת דירקטוריון לרבות הגבלות בשל עיסוקיהם האחרים;

(4) דרך המינוי של דירקטור, תקופות הכהונה, והוראות לעניין הפסקה או פקיעה של כהונתו;

(5) המניין החוקי בישיבות דירקטוריון ובישיבות ועדות דירקטוריון;

(6) נושאים שיידונו והחלטות שיתקבלו בדירקטוריון או בוועדה מועדותיו, והחלטות כאמור שיתקבלו בהליך מיוחד או ברוב מיוחד שייקבע.

(ג) המפקח רשאי להורות על דרכי עבודתם של הדירקטוריון ושל ועדת דירקטוריון שלא נקבעו בתקנות לפי סעיף קטן (ב).

34. (א) נתן שירותים פיננסיים בעל רישיון מורחב ימנה רואה חשבון מבקר, ויחולו עליו הוראות סעיפים 154 עד 170 לחוק החברות כאילו היה חברה ציבורית, בכפוף להוראות סעיף זה ובשינויים המחויבים.

(ב) נודע לרואה החשבון המבקר, במהלך ביצוע תפקידו, על הפרה מהותית של הוראה מההוראות לפי חוק זה או של הוראת מינהל שניתנה לפיו, ימסור על כך הודעה בכתב למנהל הכללי, ויבקש את תגובת המנהל הכללי בתוך המועד שיקבע בהודעה; לא התקבלה תגובת המנהל הכללי בתוך המועד שנקבע כאמור, או שרואה החשבון המבקר

ד ב ר י ה ס ב ר

מינוי דירקטור וכהונתו. כמו כן מוצע להסמיך את המפקח להורות על דרכי עבודתם של הדירקטוריון וועדותיו, ככל שלא נקבעו בידי השר.

סעיף 34 מוצע לקבוע כי נתן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון מורחב ימנה רואה חשבון מבקר, ולהחיל עליו הוראות מחוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות). כאילו היה חברה ציבורית. עוד מוצע, לקבוע כללים לפעילות רואה החשבון המבקר שמצא כי בוצעה בנותן השירותים הפיננסיים הפרה מהותית של הוראת מהוראות החוק המוצע או הוראת מינהל שניתנה לפיו. רואה החשבון המבקר מהווה נדבך נוסף בשמירה על התנהלות תקינה של נתן השירותים הפיננסיים. הוראה דומה קיימת בסעיף 141 לחוק הפיקוח על הביטוח.

נתונה למפקח על הביטוח בסעיף 41 לחוק הפיקוח על הביטוח.

סעיף 33 היקף פעילותו של נתן שירותים פיננסיים בעל רישיון מורחב הוא היקף משמעותי ובשל כך גדל גם מערך הסיכונים שלו. משכך, קיימת חשיבות להקמה של גורמי פיקוח יעילים בתוך התאגיד עצמו ובראשם הדירקטוריון. אשר על כן מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסיומן א' לפקד' בחוק הפיקוח על הביטוח, מספר מינימלי של שלושה חברים, שיכהנו בדירקטוריון של נתן שירותים פיננסיים כאמור. עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות שונות הנוגעות לפעולת הדירקטוריון, ובין השאר הוראות לעניין הרכב הדירקטוריון ועדותיו וסדרי עבודתם וכן לעניין תנאי הכשירות לכהונה כדירקטור והגבלות על

לא השתכנע, לאחר שעיין בתגובת המנהל הכללי, כי ההפרה אינה הפרה מהותית, ימסור רואה החשבון המבקר למפקח, על אף הוראות כל דין או הסכם, הודעה על ההפרה, בצירוף תגובת המנהל הכללי, ככל שהתקבלה; לעניין זה יראו כהפרה מהותית כל הפרה המנויה בסעיף 71(ג) וכל הפרה אחרת שהורה המפקח.

ניגוד עניינים

35. (א) לא ימונה ולא יכהן כנושא משרה או כבעל תפקיד אחר בנותן שירותים פיננסיים מי שתפקידיו או עיסוקיו האחרים יוצרים או עלולים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו האמור או שיש בהם כדי לפגוע ביכולתו לכהן באותו תפקיד.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות שמטרתן למנוע ניגוד עניינים אפשרי של נושא משרה ובעל תפקיד אחר בנותן שירותים פיננסיים, לרבות הוראות לעניין עיסוקים אחרים שלא יהיו רשאים לעסוק בהם או פעולות שלא יהיו רשאים לבצע, וכן הצהרות ודיווחים שיידרשו מהם.

אחריות מנהל כללי ושותף

36. (א) המנהל הכללי של נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד וכן שותף בתאגיד שהוא שותפות, למעט שותף מוגבל, חייבים לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות העניין למניעת הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה בידי התאגיד או השותפות, לפי העניין, או בידי עובד מעובדיהם.

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), ינקוט המנהל הכללי או שותף כאמור באותו סעיף קטן אמצעים כמפורט להלן:

(1) יקבע כללים ונהלים למניעת הפרה של ההוראות לפי חוק זה;

(2) ימנה אחראי על הטמעת הכללים ונהלים שקבע כאמור בפסקה (1) ועל הפיקוח לקיומם.

(ג) בסעיף זה, "שותפות" ו"שותף מוגבל" – כהגדרתם בפקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975¹⁸.

פרק ו': הגבלות על ניהול עסקים

37. (א) לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום כמפורט בתוספת, לפי העניין, כשהוא חופשי מכל שעבוד או עיקול.

(ב) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהוא שותפות, לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה, בידי נותן השירותים הפיננסיים או בידי מי מעובדיהם. בין השאר מוצע לחייב מנהל כללי או שותף כאמור לקבוע כללים ונהלים מתאימים למניעת הפרות, וכן למנות גורם שיהיה אחראי על הטמעת הכללים ונהלים כאמור.

סעיף 37 כדי להבטיח את התנהלותו התקינה של נותן והתוספת השירותים הפיננסיים ואת יציבותו התפעולית, מוצע לדרוש ממנו הון עצמי מזערי בסכום הקבוע בתוספת. מרכיבי ההון העצמי מפורטים בהגדרה "הון עצמי" שבסעיף 1 המוצע (ראו דברי הסבר להגדרה האמורה). על פי המוצע, על ההון העצמי להיות משוחרר מכל שעבוד או עיקול.

סכומי ההון העצמי המזערי הקבועים בתוספת נקבעו על בסיס חלוקה בין נותני שירותים פיננסיים בעלי רישיון

סעיף 35 בשל השפעתם המרכזית של נושאי המשרה על התנהלותו של נותן השירותים הפיננסיים מוצע לקבוע איסור על מינוי של אדם כנושא משרה או כבעל תפקיד אחר בנותן שירותים פיננסיים, אם יש בעצם המינוי או הכהונה כדי ליצור ניגוד עניינים עם תפקידיו או עיסוקיו האחרים של אותו אדם, או שיש בתפקידיו או עיסוקיו האחרים כדי לפגוע ביכולתו לכהן כנושא משרה או כבעל תפקיד כאמור. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות ספציפיות שמטרתן מניעת ניגודי אינטרסים אפשריים, לרבות עיסוקים אחרים שהם לא יהיו רשאים לעסוק בהם וכן לקבוע דרישות לעניין דיווחים והצהרות בעניין. הוראה דומה קיימת בסעיף 41 לחוק הפיקוח על הביטוח.

סעיף 36 כדי להעמיק את הפיקוח על הנעשה בנותן השירותים הפיננסיים שהוא תאגיד, ואת המחויבות האישית של הגורמים המובילים אותו, מוצע לחייב את המנהל הכללי בתאגיד או את השותף בתאגיד

¹⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 28, עמ' 549.

38. המפקח רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה, לתת הוראות לנותני שירותים פיננסיים, הוראות בדבר ניהול עסקים
- דרך כלל או לסוג מסוים מהם, בעניינים אלה:
- (1) הון עצמי נוסף על ההון הנדרש לפי סעיף 37, הנדרש לצורך מתן שירות פיננסי מסוג מסוים או לצורך פעילות מסוג מסוים;
 - (2) חובת ביטוח אחריות מקצועית;
 - (3) דרישות לעניין החזקת נכסים, לרבות דרישות לעניין נזילות;
 - (4) דרישות לעניין השקעות בנכסים ובכלל זה, דרכי השקעה, תנאים לביצועה והגבלות על השקעה;
 - (5) דרישות נוספות לעניין ניהול עסקיהם של נותני שירותים פיננסיים לשם מניעת סיכון למערכת הפיננסית בשל סוג פעילות מסוים או היקף פעילות של נותני שירותים פיננסיים מסוג מסוים.

פרק ז': חובות דיווח

39. (א) נתן שירותים פיננסיים יגיש למפקח דוחות והודעות כמפורט להלן: דוחות והודעות
- (1) דוחות כספיים שיקבע השר, במועדים ולתקופות שיקבע או בהתרחש אירוע שיקבע;
 - (2) דוחות מידיים והודעות שיקבע השר, בהתרחש אירוע שיקבע;
 - (3) דוחות והודעות נוספים שעליהם יורה המפקח.
- (ב) המפקח ייתן הוראות בדבר אופן הגשתם של דוח או הודעה לפי סעיף זה, לרבות פרסומם לציבור מתכונתם, תוכנם, מידת פירוטם וכללים חשבונאיים לעריכתו של דוח כספי, לרבות ההצהרות והביאורים שיש לצרף אליו.
- (ג) המפקח רשאי, מטעמים שיירשמו, לפטור נתן שירותים פיננסיים מהגשת דוח או הודעה לפי סעיף זה או להאריך את המועד להגשתם.

ד ב ר י ה ס ב ר

מסוים של פעילות המצריך הון עצמי גבוה יותר, ובכלל זה לקבוע דרישה לעניין יחס הון למאזן. הוראות נוספות שיכול המפקח לתת מכוח סמכותו האמורה נוגעות לחובת ביטוח אחריות מקצועית, לסוגי הנכסים שעל נתן שירותים פיננסיים להחזיק לרבות דרישות נזילות, להשקעות בנכסים בידי נתן השירותים הפיננסיים, וכן דרישות נוספות לשם מניעת סיכון למערכת הפיננסית בשל סוג פעילות או היקף פעילות של נתן השירותים.

סעיף 39 מוצע לחייב נתן שירותים פיננסיים להגיש למפקח דוחות והודעות כמפורט בסעיף המוצע, זאת בדומה לקבוע בסעיף 42 לחוק הפיקוח על הביטוח. לעניין זה יובהר, כי העדרו של פרט בדיווח או הכללת פרט שגוי במסגרת הדיווח, ייחשב כאי-עמידה בתנאי הדיווח. לאור הדינמיות והשונות שבין הגורמים השונים העוסקים בשוק מתן השירותים הפיננסיים, מוצע להסמיך את המפקח להורות על אופן הגשת הדוחות או ההודעות, וכן לפטור נתן שירותים פיננסיים מהגשת דוח או הודעה, או להאריך מועדים להגשתם.

בסיסי, שמהם נדרש הון עצמי מוערי בהיקף מסוים, לבין נותני שירותים פיננסיים בעלי רישיון מורחב, שמהם נדרש הון עצמי מוערי גבוה יותר. כמו כן, גם בתוך כל קבוצת רישיונות נעשתה חלוקה לעניין ההון העצמי הנדרש, כאשר הקו המנחה הוא שיש לדרוש מבעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי הון עצמי גבוה יותר מאשר מבעל רישיון למתן אשאי. עוד מוצע לקבוע שמי שעוסק הן במתן שירות בנכס פיננסי והן במתן אשאי, יידרש להחזיק שיעור גבוה יותר של הון עצמי מאשר מי שעוסק רק באחד משני התחומים האמורים.

לשם הגמישות, מוצע להסמיך את השר באישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות בצו את התוספת.

סעיף 38 מוצע להסמיך את המפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה, לתת הוראות לכלל נותני השירותים הפיננסיים, או לסוג מסוים שלהם, בנושאים הקשורים לניהול עסקיהם, וזאת בלי לגרוע מהסמכות הכללית הנתונה למפקח לפי סעיף 4 המוצע. כך למשל, רשאי המפקח לדרוש במסגרת הוראות אלה הון עצמי נוסף לעיסוק בסוג

בפרוטוקול האסיפה הכללית של נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב, בהחלטותיה בעניינים המנויים להלן, יפורטו שמות הנוכחים באסיפה, שמות המצביעים, שיעור ההחזקות בזכויות ההצבעה שמכוחן הצביעו ואופן הצבעתם, ואם הם פועלים כשלוח או כנאמן בעבור אחר – פרטים בדבר זהותו של מי שהם פועלים בעבורו כאמור ואם הוא תאגיד – פרטים בדבר השולטים בו:

- (1) שינוי מסמכי היסוד של התאגיד;
- (2) מינוי או הפסקת כהונה של דירקטור;
- (3) אישור פעולות או עסקאות הטעונות את אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275 לחוק החברות;
- (4) סוגים נוספים של החלטות שהורה המפקח.

פרק ח': שמירה על ענייני לקוחות

41. איסור הטעיה (א) לא יעשה נותן שירותים פיננסיים דבר העלול להטעות לקוח בכל עניין מהותי בעסקה למתן שירותים פיננסיים, והכול במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה; בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים בעסקה:

- (1) זהות נותן השירותים הפיננסיים;
- (2) הוותק של נותן השירותים הפיננסיים, הצטיינותו, המוניטין שלו, מצבו הכספי והיקף עסקיו;
- (3) מהותה של העסקה, היקפה, הסייגים לה והתנאים המוקדמים לקיומה;
- (4) משך תקופת ההתקשרות בעסקה ותנאי ביטול העסקה, לרבות התשלומים שיש לשלם בשל ביטולה;
- (5) כל התשלומים שעל הלקוח לשלם במסגרת העסקה ושיעורם, לרבות שיעור הריבית המקסימלי המותר על פי דין;

ד ב ר י ה ס ב ר

התשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הצרכן). ומפיקוחה של הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן, ולקבוע הוראות לאסדרת ההגנה על הצרכנים במסגרת הוראות החוק המוצע, תחת סמכותו של המפקח. יצוין כי באופן דומה ומסיבות דומות מוחרגים גם התאגידים הבנקאיים ומבטחים מתחולתו של חוק הגנת הצרכן (ראו גם דברי הסבר לסעיף 103 להצעת החוק). על פי המוצע יוקנו למפקח, בפרק ח' להצעת החוק, הכלים המיטיביים לאסדרה ופיקוח על נותני השירותים הפיננסיים, גם בתחום הגנת הצרכן. בפרק ח' האמור מוצע להחיל הוראות הלקוחות רובן מחוק הגנת הצרכן, שתכליתן כאמור הגנה על הלקוחות המקבלים שירותים מנותני שירותים פיננסיים.

סעיף 41 מוצע לאסור על נותן שירותים פיננסיים לעשות דבר העלול להטעות לקוח בכל עניין מהותי בעסקה למתן שירותים פיננסיים, במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה. כמו כן מוצע לקבוע רשימת עניינים שחזקה כי הם עניינים מהותיים בעסקה. עוד מוצע להבהיר כי איסור ההטעיה יחול גם לגבי פרסום מטעה לציבור בתחום השירותים הפיננסיים.

הוראה דומה קבועה בסעיף 2 לחוק הגנת הצרכן.

סעיף 40 טעיה זה נועד לסייע למפקח להתחקות אחר דפוסי ההצבעה באסיפה כללית של נותן שירותים פיננסיים בעל רישיון מורחב, ובכך לזהות גורמי שליטה ובעלי עניין בנותן השירותים הפיננסיים. מוצע לקבוע כללים ומידע שיש לכלול בפרוטוקול האסיפה הכללית בנותן שירותים פיננסיים בעל רישיון מורחב. בין הפרטים הנדרשים בפרוטוקול: שמות הנוכחים, שמות המצביעים, שיעור ההחזקות בזכויות ההצבעה שמכוחן הצביעו ואופן הצבעתם, ואם הם פועלים כשלוח או כנאמן – פרטים לגבי זהותו של מי שהם פועלים בשמו. הוראה דומה קיימת בסעיף 48 לחוק הפיקוח על הביטוח.

סעיפים אחת המטרות העיקריות של החוק המוצע היא 41 עד 50 אסדרה צרכנית של תחום מתן השירותים הפיננסיים. מכיוון שמדובר בשוק שבו קיים מפקח ייעודי אשר אחראי על אסדרה ופיקוח של השוק בכל ההיבטים הקשורים אליו, לרבות היבטים צרכניים, ולאור העובדה כי מדובר באסדרה ופיקוח בתחום שנדרשת להפעלתו מומחיות והתמקצעות פיננסית ייחודית, מוצע, בסעיף 103 להצעת החוק, להחריג את נותני השירותים הפיננסיים מתחולת חוק הגנת הצרכן.

(6) סוגי השירותים הפיננסיים שבהם נותן השירותים הפיננסיים רשאי לעסוק בהתאם לרישיונו.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו גם על פרסומת.

42. (א) לא יעשה נותן שירותים פיננסיים, במעשה או במחדל (בסעיף זה – מעשה), בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, דבר העלול לפגוע ביכולתו של לקוח לקבל החלטה אם להתקשר בעסקה עמו. באופן שיש בו שלילה של חופש ההתקשרות של הלקוח או פגיעה מהותית בחופש ההתקשרות שלו (בסעיף זה – הפעלת השפעה בלתי הוגנת).

איסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), יראו נותן שירותים פיננסיים שביצע מעשה מן המעשים המפורטים להלן כמי שהפעיל השפעה בלתי הוגנת:

(1) הגביל את יכולתו של צרכן לעזוב מקום או יצר לפני צרכן את הרושם שהוא מוגבל ביכולתו לעזוב מקום;

(2) מנע מלקוח את האפשרות להתייעץ לגבי התקשרות בעסקה או לגבי תנאיה;

(3) ביצע פניות חוזרות ונשנות ללקוח או לבני משפחתו כדי לקשור עסקה, אף שהביעו, במפורש או במשתמע, את רצונם כי יחדל מכך;

(4) ניצל מוגבלות נפשית, שכלית או גופנית של לקוח, כשהוא יודע או היה עליו לדעת על קיומה של מוגבלות כאמור;

(5) ניצל את העובדה שנותן שירותים פיננסיים אינו יודע את השפה שבה נקשרת העסקה במידה מספקת לשם הבנת העסקה;

(6) איים או נקט אמצעי הפחדה כלשהו כלפי לקוח או כלפי בני משפחתו;

(7) סיפק שירות בתשלום, בלא בקשה מפורשת של הלקוח.

43. (א) לא יתנה נותן שירותים פיננסיים מתן שירות פיננסי בקניית נכס או שירות אחר, ממנו או מאדם אחר.

איסור התניית שירות בשירות

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה של נכס, ורשאי השר לקבוע נסיבות נוספות שבהן לא יחולו הוראות סעיף קטן (א).

44. (א) בעל רישיון למתן אשראי לא יתקשר בעסקה עם קטין, בין בעצמו ובין באמצעות הורה או אפוטרופסו, ואולם רשאי השר לקבוע נסיבות או תנאים שבהתקיימם יהיה רשאי בעל רישיון כאמור להתקשר בעסקה עם קטין, בכפוף להוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962¹⁹.

הגבלות לעניין קטינים

ד ב ר י ה ס ב ר

שלא לאסור סוגי עסקאות מסוג זה, מוצע להחריג את סוגי העסקאות הללו מתחולת האיסור. כמו כן, כדי שלא לחסום לחלוטין את היכולת לפתח מוצרים או שירותים המשלבים מוצרים או שירותים אחרים, מוצע לאפשר לשר לקבוע בתקנות נסיבות נוספות שבהן לא יחול האיסור האמור.

סעיף 44 מכיוון שעסקת אשראי היא עסקה מורכבת הכוללת על פי רוב בניהול סיכונים ובלקייחת

התחייבות לאורך זמן, ואף תלויה לפעמים במשתנים בלתי ידועים, דוגמת שיעור הריבית, מוצע לנקוט משנה זהירות בכל הקשור לעסקה מסוג זה המתבצעת עם קטין. לפיכך מוצע לקבוע כי בעל רישיון למתן אשראי לא יתקשר בעסקה

סעיף 42 מתוך הבנה שלעתים קרובות קיים פער בין נותן השירותים הפיננסיים לבין הלקוח, הנובע בין השאר מפערי מידע, מוצע לקבוע איסור על השפעה בלתי הוגנת של נותן השירותים הפיננסיים על לקוח. כמו כן מוצע לקבוע רשימה של עניינים שחוקה כי הם עולים לכדי השפעה בלתי הוגנת. הוראה דומה קבועה בסעיף 3 לחוק הגנת הצרכן.

סעיף 43 מוצע לקבוע הוראה שלפיה לא יתנה נותן שירותים פיננסיים מתן שירות אחד בקניית שירות אחר או נכס אחר. עם זאת, מכיוון שהגדרת "מתן אשראי" כוללת גם מימון אגב רכישה או השכרה של נכס, ומתוך רצון

¹⁹ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120

(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות כללים ותנאים שיחולו על נותן שירותים פיננסיים לעניין פרסומת המכוונת לקטינים, לרבות איסור פרסומת העלולה להטעות קטין או לנצל את גילו, תמימותו או חוסר ניסיונו.

גילוי נאות 45. השר רשאי לקבוע חובות שיחולו על נותני שירותים פיננסיים, כולם או חלקם לשם הבטחת גילוי נאות ללקוחות, ובין השאר חובות כמפורט להלן:

(1) חובה לגלות ללקוחותיהם כל פרט מהותי לגבי תוכנו, היקפו, תנאיו ומחירו של שירות שהם נותנים והסיכונים הכרוכים בו ובדבר האפשרות לבטל עסקה, ככל שישנה, התנאים לביטולה ודרכי ביטולה;

(2) חובה לציין פרטים מסוימים בכל פרסום שלהם בדבר שירותיהם;

(3) חובה לתת ללקוחותיהם, במועדים קבועים ובכל דרך שהיא, דוחות על השירותים הניתנים להם ולציין בהם פרטים מסוימים.

הוראות בדבר חוזה למתן שירותים פיננסיים 46. (א) השר רשאי לקבוע, דרך כלל או לסוג מסוים של שירותים פיננסיים, הוראות לעניין תוכנו של חוזה למתן שירותים פיננסיים, ובכלל זה תנאים שיש לקבוע בו, וכן הוראות לעניין צורתו של חוזה כאמור והחובה למסרו ללקוח.

(ב) הסדר הסותר תנאי שיש לקבעו בחוזה לפי סעיף קטן (א) לא ינהגו לפיו, ויראו כאילו הותנה במקומו התנאי שיש לקבעו כאמור, זולת אם ההסדר הוא לטובת הלקוח; אין בהוראה זו כדי לגרוע מאחריותו הפלילית של נותן שירותים פיננסיים.

פירעון מוקדם 47. מי שקיבל הלוואה מבעל רישיון למתן אשראי, יהיה רשאי, על אף כל הסכם הקובע אחרת, לפרוע את יתרת ההלוואה לפני המועד שנקבע לפירעונה, בהתאם לתנאים שיקבע השר, לרבות תשלום עמלה לבעל הרישיון בידי מי שביקש לפרוע את ההלוואה כאמור.

בירור תלונות הציבור 48. (א) המפקח יברר תלונות הציבור שראה בהן ממש בדבר פעולה של נותן שירותים פיננסיים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לתנאים שיקבע השר. (הוראות דומות קיימות בסעיף 13 לפקודת הבנקאות).

יובהר כי כל עוד לא קבע השר תנאים כאמור, יוכל מקבל ההלוואה לבצע פירעון מוקדם בהתאם להוראות הדין הכללי.

כמו כן יובהר כי חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, קובע מגבלות על הנסיבות והמקרים שבהם נותן ההלוואה יוכל להעמידה לפירעון מיידי. יצוין כי המפקח יהיה רשאי, מכוח הסמכות הכללית הנתונה לו לפי סעיף 4 המוצע, להורות על מגבלות נוספות לעניין פירעון מיידי כאמור.

סעיפים מוצע להסמיך את המפקח, בדומה לסמכות **עד 48** המוקנית למפקח על הביטוח לפי סעיפים 60-62 לחוק הפיקוח על הביטוח, לברר תלונות ציבור על פעולות של נותני השירותים הפיננסיים, ולהסמיכו להורות על תיקון ליקוי שהעלה הברור, אם מצא שהתלונה מוצדקת. הוראה כאמור יכול שתיתן בין על דרך של מתן הוראות נקודתיות לאותו נותן שירותים פיננסיים שביצע את הפעולה, ובין על דרך מתן הוראות כלליות, לעניין פעולות כאמור, אם ראה המפקח שהמדובר בבעיה רוחבית.

עם קטין אלא בנסיבות ובתנאים שקבע השר בתקנות. עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע עקרונות כללים ותנאים לעניין פרסומות המכוונות לקטינים לעניין מתן שירותים פיננסיים. יצוין, כי הוראות בנוגע לקטינים קיימות גם בסעיף 6א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הבנקאות (שירות ללקוח)).

סעיף 45 מוצע להסמיך את השר לקבוע חובות גילוי שיחולו על נותן שירותים פיננסיים הן בטרם כריתת העסקה עם הלקוח, והן במהלכה. יצוין, כי הוראות דומות קיימות בסעיף 5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח).

סעיף 46 מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין תוכנו של חוזה למתן שירותים פיננסיים, התנאים שיש לקבוע בו וכן אופן ניסוחו וחובת מסירתו לידי הלקוח. עוד מוצע לקבוע כי הסדר הסותר תנאי שיש לקבעו לפי הוראות השר כאמור, יהיה בטל מעיקרו והתנאי שיחול הוא התנאי שהיה אמור להיקבע בחוזה כאמור, אלא אם כן מדובר בהסדר שבא לטובת הלקוח. (הוראות דומות קיימות בסעיף 38 לחוק הפיקוח על הביטוח).

סעיף 47 מוצע לקבוע כי מי שקיבל הלוואה מנותן שירותים פיננסיים, יהיה רשאי לפרוע את ההלוואה לפני המועד שנקבע לפירעונה, והכול בהתאם

(ב) המפקח לא יברר תלונה בעניין שהחל בו דיון לפני בית משפט או בורה, או שביט משפט או בורה הכריע בו, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו, ואולם רשאי הוא לברר תלונה בעניין שבו הוגשה תובענה לפני בית משפט או בורה אך טרם החל הדיון בה.

49. (א) בירור תלונה יהיה בדרך שתיראה למפקח, והוא לא יהיה קשור להוראות שבסדרי הדין או בדיני ראיות.

(ב) המפקח יביא את התלונה לידיעת מי שהתלונה עליו וייתן לו הזדמנות נאותה להשיב עליה.

50. (א) מצא המפקח שהתלונה היתה מוצדקת, יודיע על כך למתלונן ולמי שהתלונה עליו; המפקח רשאי לפרש בתשובתו את תמצית ממצאיו ורשאי הוא להורות למי שהתלונה עליו לתקן ליקוי שהעלה הבירור, בין למקרה שעליו התלונה ובין בדרך כלל, בדרך ובמועד שהורה.

(ב) מצא המפקח שהתלונה אינה מוצדקת, או שאינה ראויה לבירור, יודיע על כך למתלונן ולמי שהתלונה עליו, ורשאי הוא לפרש בתשובתו את תמצית ממצאיו.

(ג) העלה הבירור חשד שנעברה עבירה פלילית, יביא המפקח את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

פרק ט': שמירה על ניהול תקין

51. (א) סבר המפקח כי נותן השירותים פיננסיים עשה בעסקיו בדרך הפוגעת או העלולה לפגוע בניהולם התקין, ישלח לנותן השירותים הפיננסיים הודעה בכתב ובה יפרט את הפגמים, ידרוש תיקונם או מניעת פגיעתם בתוך תקופה שיקבע בהודעה, וייתן לו הזדמנות להגיש בתוך אותה תקופה, או בתוך תקופה קצרה מזו, כפי שיקבע בהודעה, הערותיו והשגותיו לגבי הפגמים או הדרישות לתיקונם.

(ב) הגיש נותן שירותים פיננסיים הערות והשגות כאמור בסעיף קטן (א), יחליט בהן המפקח סמוך ככל האפשר לאחר שקיבל אותן ויודיע על החלטתו לנותן השירותים הפיננסיים, ואם דרש את תיקונם של הפגמים או מניעת פגיעתם יקבע בהחלטתו את התקופה שבה על נותן השירותים הפיננסיים לעשות כאמור.

52. סבר המפקח, לאחר תום התקופה שקבע בהודעתו לפי סעיף 51, כי נותן השירותים הפיננסיים לא תיקן את הפגמים שעליהם הודיע לו לפי הסעיף האמור או לא מנע את

הודעה על פגמים
אמצעים למניעת פגיעה

ד ב ר י ה ס ב ר

הדרישות שהציג לתיקון הפגמים, ואם העיר נותן השירותים הפיננסיים הערות או השגות כאמור – יחליט המפקח בנושא בהקדם, ויודיע לנותן השירותים הפיננסיים על החלטתו.

על הפרה של דרישת המפקח לתיקון פגמים לפי הסעיף המוצע, רשאי המפקח להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף 71(ב)(26) המוצע. יובהר כי אם דרישת המפקח לתיקון פגמים כאמור, ניתנה בשל פגם הנובע מהפרה של הוראה מהוראות החוק בידי נותן השירותים הפיננסיים, שגם בשלה ניתן להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף 71 המוצע, יקבע המפקח נהלים לטיפול בחפיפה בין סמכויותיו בהטלת העיצום.

סעיף 52 מוצע לקבוע כי אם סבר המפקח שנותן שירותים פיננסיים שקיבל התראה על פגמים כאמור בסעיף 51 המוצע, לא תיקן אותם, יהיה רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ולאחר מתן זכות שימוע,

עוד מוצע לקבוע כי אם החל בית משפט לדון בעניין הנוגע לתלונה, או שבורר החל לדון בעניין כאמור, יימנע המפקח מלברר את התלונה אלא אם כן מצא כי יש טעמים מיוחדים, שיפרט בכתב, המצדיקים עריכת בירור מטעמו.

סעיפים מוצע לקבוע הוראות שמטרתן להקנות סמכויות 51 עד 57 למפקח ולקבוע דרכי טיפול בנותן שירותים כללי פיננסיים שיש חשש כי הוא מנהל עסקיו בדרך שאינה תקינה. הוראות דומות קיימות בפרק ז' לחוק הפיקוח על הביטוח.

סעיף 51 מוצע לקבוע כי במקרה שבו סבר המפקח שנותן שירותים פיננסיים נהג בדרך הפוגעת או העלולה לפגוע בניהולם התקין של עסקיו, יפנה אל נותן השירותים הפיננסיים בכתב, יפרט את הפגמים וידרוש את תיקונם בתוך זמן שיקצוב. כמו כן יאפשר המפקח לנותן השירותים הפיננסיים להעיר הערות או להשיג השגות על ממצאיו או על

פגיעתם, או היה סבור, לאחר שנתן הזדמנות לנותן השירותים הפיננסיים להשמיע או להגיש הערותיו והשגותיו, שיש צורך לנקוט אמצעים כדי למנוע מנותן השירותים הפיננסיים לפגוע בלקוחותיו או במחזיקים באמצעי שליטה בו, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם הוועדה –

(1) להורות לנותן השירותים הפיננסיים שיימנע מסוגי פעולות שפורשו באותה הוראה;

(2) לאסור על חלוקת דיבידנד או רווחים או על מתן הטבות לדירקטורים, למנהלים עסקים, או לעובדים אחרים של נותן השירותים הפיננסיים.

53. סבר המפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה, כי נותן שירותים פיננסיים או נושא משרה בו נוהג בדרך הפוגעת או העלולה לפגוע, פגיעה משמעותית, בניהול התקין של עסקיו, רשאי הוא, לאחר שניתנה לנותן השירותים הפיננסיים הזדמנות סבירה להשמיע או להגיש את טענותיו לפני הוועדה, לתת לנותן השירותים הפיננסיים כל הוראה מן ההוראות המפורטות בסעיף 52, ורשאי הוא, באישור השר –

(1) להתלות או להגביל סמכותו של נושא משרה או עובד אחר של נותן השירותים הפיננסיים;

(2) להשעות נושא משרה בנותן השירותים הפיננסיים לתקופה שיוורה, או להעבירו מתפקידו, לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפני המפקח או מי שהוא הסמיכו לכך;

(3) למנות מפקח מיוחד לנותן השירותים הפיננסיים שיפקח על הנהלתו כאמור בסעיף 55.

(ב) סבר המפקח כי בנסיבות העניין טובת הציבור מחייבת עשיית פעולה לפי סעיף קטן (א) בלא דיחוי, רשאי הוא באישור השר לפעול מיד, ובלבד שיביא את העניין לפני הוועדה סמוך ככל האפשר לאחר הפעולה, וזו תיתן לנותן השירותים הפיננסיים הזדמנות סבירה להשמיע או להגיש את טענותיו.

54. פעולה כלפי צד אחר בניגוד להוראה שניתנה לפי סעיפים 52 או 53, שעשה נותן שירותים פיננסיים או מי שסמכותו לעשות את הפעולה הותלתה או הוגבלה או מי שהושעה או שהועבר מתפקידו על פי הוראה כאמור – לא תהיה בטלה מטעם זה בלבד.

55. (א) מפקח מיוחד שהתמנה לפי סעיף 53 יפקח על פעולות הדירקטוריון של נותן השירותים הפיננסיים ועל הנהלת עסקיו לפי הוראות שיקבל מאת המפקח.

ד ב ר י ה ס ב ר

באישור השר, להתלות או להגביל סמכות של נושא משרה או עובד אחר בנותן השירותים הפיננסיים, להשעות נושא משרה לתקופה קצובה או להעבירו מתפקידו, בכפוף למתן זכות שימוע, או למנות מפקח מיוחד מטעמו שיפקח על הנהלת נותן השירותים הפיננסיים.

סעיף 54 מוצע לקבוע כי פעולה כלפי צד אחר שנעשתה בניגוד להוראות שנתן המפקח מכוח סעיפים 52 ו-53 המוצעים, על ידי נותן שירותים פיננסיים, נושא משרה בו או עובדו, או על ידי מי שסמכותו הותלתה או הוגבלה או מי שהושעה או שהועבר מתפקידו על פי הוראה כאמור, לא תהיה בטלה מסיבה זו בלבד. הוראה זו מטרתה להגן על האינטרסים של צדדים שלישיים שפעלו בתום לב מול נותן השירותים הפיננסיים.

להורות לנותן השירותים הפיננסיים להימנע מסוגי פעולות שבהן נתגלו הפגמים, וכן לאסור על חלוקת דיבידנד או רווחים או על מתן הטבות לדירקטורים, למנהלי עסקים, או לעובדים אחרים של נותן השירותים הפיננסיים. הוראה זו מטרתה להגן על לקוחות נותן השירותים הפיננסיים ועל מחזיקי אמצעי השליטה בו.

סעיף 53 מוצע לקבוע כי אם סבר המפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, כי נותן שירותים פיננסיים או נושא משרה בו נוהג בדרך הפוגעת או העלולה לפגוע, פגיעה משמעותית, בניהול התקין של עסקיו, יהיה רשאי, בכפוף למתן זכות שימוע לפני הוועדה, לתת לנותן השירותים הפיננסיים כל הוראה מההוראות המפורטות בסעיף 52 המוצע, ונוסף על כך יהיה רשאי,

(ב) המפקח רשאי להתיר למפקח המיוחד להעסיק בני אדם אחרים לשם מילוי תפקידיו.

(ג) על מינוי מפקח מיוחד יחולו הוראות סעיף 345כד3(א), (ד), (ה) ו-(ז) לחוק החברות, בשינויים המחויבים, כפי שהוחלו בסעיף 66(ג) לעניין בודק חיצוני.

(ד) המפקח רשאי להורות לנותן השירותים הפיננסיים לשלם למפקח המיוחד ולבני אדם שיעסיק, שכר והוצאות כפי שיוורה המפקח, ואם היו המפקח המיוחד או בני האדם שהעסיק עובדי המדינה, רשאי המפקח להורות כי השכר ישולם לאוצר המדינה.

56. מונה מפקח מיוחד לפי סעיף 53, יהיה כל נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים, בין שניתנה לגביו לפי הסעיף האמור הוראת התליה או הגבלת סמכות או הוראת השעיה או שהועבר מתפקידו ובין שלא, וכן כל אדם אחר המועסק אצל נותן השירותים הפיננסיים, חייבים, לפי דרישת המפקח המיוחד, למסור לו או לשלוחיו את הידיעות, הפנקסים, המסמכים או כל תעודה אחרת שלדעת הדורש יש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוע תפקידיו של המפקח המיוחד.

מסירת מסמכים וידיעות למפקח המיוחד

57. החלטה של אסיפת בעלי אמצעי שליטה בנותן השירותים הפיננסיים, שאינה מתיישבת עם האמור בפרק זה או עם פעולה שנעשתה או הוראה שניתנה על פיו, לא יהיה לה תוקף.

סיג להחלטות אסיפה

פרק י': חיסול עסקיו של נותן שירותים פיננסיים

58. נותן שירותים פיננסיים שהחליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו, דרך כלל או בתחום עיסוק מסוים, שנפתחו נגדו הליכי פירוק או פשיטת רגל או שלא עסק במתן שירותים פיננסיים במשך שנתיים רצופות, יודיע על כך למפקח בתוך 7 ימים.

הודעה על חיסול עסקים

59. החליט נותן שירותים פיננסיים על פירוקו או על חיסול עסקיו, דרך כלל או בתחום עיסוק מסוים, רשאי המפקח, אם ראה צורך בכך כדי להבטיח את ענייני לקוחותיו של נותן שירותים פיננסיים –

חיסול מרצון

(1) להורות לנותן שירותים פיננסיים לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים;

(2) לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

60. (א) נותן שירותים פיננסיים שרישיונו בוטל יחסל את עסקיו בישראל בתחום העיסוק שהרישיון לגביו בוטל.

חיסול עקב ביטול רישיון

ד ב ר י ה ס ב ר

השירותים הפיננסיים, בניגוד לקבוע בפרק ט' המוצע, או ידי שאינה מתיישבת עם הוראה או פעולה שניתנה על ידי המפקח או המפקח המיוחד, לא יהיה לה תוקף. בניגוד לקבוע בהוראות סעיף 54 המוצע, שם כאמור ההגנה היא על צדדים שלישיים המתקשרים עם נותן השירותים הפיננסיים, הרי שהוראה הניתנת על ידי אסיפת בעלי המניות, עוסקת בנותן השירותים הפיננסיים עצמו, באורגנים שלו, ובדרכי ניהולו. לפיכך אין כאן אינטרס מוגן של צד שלישי כלשהו.

סעיפים הסעיפים המוצעים עניינם בנותן שירותים פיננסיים עד 60 פיננסיים שעיסוקיו במתן שירותים פיננסיים הגיעו לסיומם, בין מיוזמתו ובין שלא מיוזמתו. במצב דברים זה עלולה להשתנות מפת האינטרסים של נותן השירותים הפיננסיים, וכתוצאה מכך יש חשש לפגיעה

סעיפים הסעיפים המוצעים מסדירים את סמכויותיו 55 ו-56 של המפקח המיוחד שהתמנה על ידי המפקח מכוח לפי סעיפים 52 או 53 המוצעים. המפקח המיוחד הוא שלוחו של המפקח שמינה אותו, לצורך פיקוח על נותן שירותים פיננסיים שהתגלו פגמים חמורים בהתנהלותו. לפיכך מוצע לאפשר לו לדרוש מסמכים וידיעות וכן כל תעודה אחרת שיש בה לדעתו כדי להבטיח או להקל את ביצוע תפקידו. עוד מוצע לקבוע כי על מינוי המפקח המיוחד יחולו ההוראות החלות על בודק חיצוני לפי סעיף 66(ג) המוצע שעניינן תנאים לכהונה, הפסקת כהונה ותנאי כשירות (הוראות סעיף 345כד3(א), (ד), (ה) ו-(ז) לחוק החברות, בשינויים המחויבים).

סעיף 57 מוצע לקבוע כי החלטה המתקבלת באסיפה הכללית של בעלי אמצעי שליטה בנותן

(ב) המפקח רשאי, אם ראה צורך בכך כדי להבטיח את ענייני לקוחותיו של נותן שירותים פיננסיים שרישיונו בוטל, להורות לו לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים.
(ג) לא חיסל נותן שירותים פיננסיים שרישיונו בוטל את עסקיו בתוך זמן סביר, רשאי בית המשפט, לבקשת המפקח, למנות כונס נכסים לרכושו, כולו או חלקו, או לצוות על פירוקו.

פרק י"א: סמכויות פיקוח, איפפה וביורור מינהלי

הגדרות

61. בסימן זה –

"חפץ" – כהגדרתו בפקודת מעצר וחיפוש;

"מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²⁰;

"פקודת מעצר וחיפוש" – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969²¹.

מוסמכי פיקוח

62. (א) השר יסמך מבין עובדי משרדו פקחים לצורך הפעלת הסמכויות לפי סעיפים 63 ו-64 (בפרק זה – מוסמכי פיקוח).

(ב) לא יוסמך אדם כמוסמך פיקוח לפי הוראות סעיף קטן (א), אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, בתוך שלושה חודשים מפנייתו של המפקח אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סעיפים 63 ו-64, כפי שקבע השר באישור השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה השר בהתייעצות עם השר לביטחון פנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

כונס נכסים לרכושו של נותן השירותים הפיננסיים, כולו או מקצתו, או לצוות על פירוקו. ההוראות המוצעות דומות להוראות סעיפים 63 ו-64 לחוק הפיקוח על הביטוח.

סעיפים פרק י"א המוצע עוסק בסמכויות פיקוח סמכות, 61 עד 69 תפיסה עקב חשד לביצוע עבירה וסמכויות כללי בירור מינהלי הנתונות למפקח או למי שפועל מטעמו לצורך הפיקוח השוטף על נותני השירותים הפיננסיים.

סעיף 62 סמכויות הפיקוח, התפיסה והבירור המינהלי לפי סעיפים 63 ו-64 המוצעים הן סמכויות שלטוניות אשר יש להפקידן בידי עובדי המדינה הנתונים למרות שלטונית והכפופים לדין משמעתי מחייב. אשר על כן, מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי להסמך, לצורך הפעלת סמכויות אלה, את עובדי משרד האוצר שיקבלו הכשרה מתאימה ויעמדו בתנאי כשירות מתאימים שקבע השר בהתייעצות עם השר לביטחון פנים (להלן – מוסמכי פיקוח). יובהר כי סמכויות אלה אינן גורעות מסמכותו הכללית של המפקח או של מי מעובדי הפיקוח שבמשרדו, שמשמשים כידו הארוכה של המפקח, לפנות

בלקוחותיו. לפיכך, מוצע להקנות למפקח סמכויות לתת הוראות לנותן השירותים הפיננסיים לעניין התנהלותו במקרה כאמור.

ראשית, מוצע לחייב נותן שירותים פיננסיים שהחליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו, או שהחליט על חיסול תחום עיסוק מסוים, או שנפתחו נגדו הליכי פירוק או פשיטת רגל, או שלא עסק במתן שירותים פיננסיים במשך שנתיים רצופות, להודיע על כך למפקח בתוך 7 ימים.

במקביל מוצע להסמך את המפקח להורות לנותן השירותים הפיננסיים שהחליט על פירוק מרצון לפעול בדרך מסוימת בחיסול עסקיו, או לפנות לבית משפט בבקשה למתן צו שהפירוק יתבצע בפיקוחו של בית המשפט, והכול אם יש בכך צורך כדי להבטיח את ענייני לקוחותיו של אותו נותן שירותים פיננסיים.

לבסוף מוצע לקבוע כי נותן שירותים פיננסיים שרישיונו בוטל, יחסל את כל עסקיו בישראל בתחומי העיסוק שלגביהם ניתן הרישיון, וכן יהיה כפוף להוראות המפקח בדבר חיסול עסקיו. היה ולא חוסלו העסקים כאמור, רשאי המפקח לפנות לבית המשפט בבקשה למינוי

²⁰ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 248.

63. (א) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה רשאי מפקח או מוסמך פיקוח – סמכויות פיקוח ואכיפה

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך הנוגעים לעסקי אדם שחוק זה חל עליו, או הנוגעים להפרה לפי חוק זה;

(3) להיכנס למקום אשר יש לו יסוד להניח כי פועל בו נותן שירותים פיננסיים, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים בלבד, אלא על פי צו של בית משפט.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה רשאי המפקח או מוסמך פיקוח לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

64. (א) היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם ביצע הפרה של הוראה מההוראות לפי סמכויות בירור מינהלי חוק זה החלה לגביו, רשאי המפקח, מנימוקים שיירשמו, להתיר למוסמך פיקוח, נוסף על הסמכויות האמורות בסעיף 63 –

(1) לבקש משופט של בית משפט השלום לתת צו לאדם, שלפי ההנחה נמצא בחזקתו או ברשותו חפץ או מסמך הדרוש לצורך בירור ההפרה, להציג למוסמך פיקוח את החפץ או את המסמך או להמציאו, בשעה, במקום ובאופן הנקובים בצו;

(2) לזמן את המפר ולשאול אותו שאלות בקשר לאותה הפרה; זימון לפי פסקה זו ייעשה למועד סביר ולמקום שיתואם עם המפר.

(ב) לא יינתן צו לפי סעיף קטן (א)1) אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) האדם שלגביו ניתן הצו נדרש על ידי מוסמך הפיקוח להציג לו את החפץ או המסמך, ולא הציגו;

(2) דרישה כאמור בפסקה (1) עלולה לפגוע בבירור ההפרה בשל חשש להעלמת ראיה או לפגיעה בה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 64 במקרים שבהם יש למפקח יסוד סביר להניח כי בוצעה הפרה של הוראה מההוראות לפי החוק המוצע, מוצע להסמיך מוסמך פיקוח להפעיל סמכויות בירור מינהלי שהן סמכויות נרחבות יותר מאלה המוקנות לו לצורך הפיקוח השוטף.

על פי המוצע, במקרים אלה, יהיה רשאי מוסמך הפיקוח לבקש מבית משפט להוציא צו המורה לכל אדם (גם אם אינו נותן שירותים פיננסיים) להציג חפץ או מסמך הדרוש לצורך בירור הפרה, בדומה לסמכות בית המשפט לפי סעיף 43 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969. צו כאמור יינתן רק אם המוסמך נדרש על ידי מוסמך הפיקוח, ואותו אדם סירב לתת, או כאשר קיים חשש כי דרישת המוסמך על ידי מוסמך פיקוח, תביא להעלמת ראיה או לפגיעה בה.

עוד מוצע לקבוע כי מוסמך פיקוח יהיה רשאי לזמן את המפר למועד סביר שיתואם עמו, כדי לברר כל פרט הנוגע להפרה, הן לשם בירור בדבר ביצועה של ההפרה והן לשם בירור הרווח והנוק שנבעו מן ההפרה. בנוסף מוצע לקבוע כי התשובות לשאלות שימסור אדם בהליך בירור מינהלי לא יוכלו לשמש כראיה בהליך פלילי או אזרחי נגדו.

בכתב, לנותני שירותים פיננסיים, או לנושאי משרה בהם, בבקשה למסירת מסמכים או מידע, לשם ביצוע תפקידו של המפקח לפי החוק המוצע.

סעיף 63 מוצע לקבוע כי לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי החוק המוצע, מפקח או מוסמך פיקוח יהיו רשאים לדרוש מכל אדם, ולא רק מנותני שירותים פיננסיים, למסור כל ידיעה ומסמך הנוגעים לעסקי אדם שהחוק המוצע חל עליו או הנוגעים להפרה של הוראה מההוראות. כמו כן מוצע להעניק למפקח או למוסמך פיקוח סמכות להיכנס למקום שבו יש יסוד להניח כי פועל בו נותן שירותים פיננסיים ובלבד שאם מדובר בבית מגורים, תתאפשר הכניסה רק בצו של בית משפט. סמכויות אלה יאפשרו פיקוח שוטף על פעולותיהם של נותני השירותים הפיננסיים, ייעלו את האכיפה, ויאפשרו למפקח לגלות הפרה של הוראות החוק המוצע באופן עצמאי, בלא תלות בשיתוף הפעולה של נותני השירותים הפיננסיים, או נושאי משרה בהם. סמכות זו דומה באופייה לסמכות המוענקת למפקח בסעיף 11(ד) לחוק איסור הלבנת הון לצורך מילוי תפקידיו ולשם פיקוח על ביצוע ההוראות חוק איסור הלבנת הון.

(ג) זומן המפר לפי סעיף קטן (א)(2), יודיע מוסמך הפיקוח למפר שזומן, לפני תחילת התשואל, מהם המעשים שביחס להפרתם יישאל; המפר שזומן ישיב לשאלות שנשאל, ותשובותיו לא ישמשו כראיה בהליכים פליליים ובהליכים אזרחיים נגדו.

חובת הזדהות 65. המפקח או מוסמך פיקוח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סעיפים 63 ו-64

אלא בעת מילוי תפקידו ואם הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו וכן יש בידו תעודה המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג לפי דרישה; תעודה כאמור של מוסמך פיקוח, תהיה חתומה בידי המפקח.

הסתייעות בבודק חיצוני 66. (א) לשם בדיקת עמידתו של נותן שירותים פיננסיים בהוראות לפי חוק זה, רשאי המפקח להסתייע בבודק, גם אם אינו עובד המדינה (בפרק זה – בודק חיצוני), ובלבד שנתן לו אישור לשמש כבודק חיצוני בהתאם להוראות סעיף קטן (ג).

(ב) בודק חיצוני לא יפעיל סמכות הכרוכה בהפעלה של שיקול הדעת הנתון למפקח לפי חוק זה, והוא יפעל מטעם המפקח, בהתאם להנחייתו ולהוראותיו ותחת פיקוחו.

(ג) על אישור לשמש כבודק חיצוני, ועל פעולתו של הבודק החיצוני יחולו הוראות סעיפים 345כד(ג) ו-345כד(ז) עד (ז) ו-345כד לחוק החברות, בשינויים המחויבים.

דרישת מידע על ידי בודק חיצוני 67. (א) בודק חיצוני רשאי לדרוש מנותן שירותים פיננסיים ומכל אחד מהגורמים שלהלן, למסור לו כל ידיעה או מסמך הנוגעים לענייני נותן השירותים הפיננסיים, ככל שהם נמצאים בידו, הכול כפי שיפרט בדרישה ובמועד שיפרט בה:

(1) בעל אמצעי שליטה, בעל שליטה או בעל השפעה בנותן השירותים הפיננסיים;

(2) נושא משרה בנותן השירותים הפיננסיים;

(3) עובד של נותן השירותים הפיננסיים;

(4) גורמים נוספים שקבע השר שיש להם זיקה לפעילות נותן השירותים הפיננסיים.

(ב) היה למפקח יסוד סביר להניח כי נותן שירותים פיננסיים הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה החלות עליו, רשאי הוא להורות לבודק החיצוני לדרוש ידיעה ומסמכים כאמור בסעיף קטן (א) גם ממי שהיה בארבע השנים שקדמו למועד הדרישה, אחד מהמנויים בפסקאות (1) עד (4) של אותו סעיף קטן.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לאפשר למפקח להסתייע בבודקים חיצוניים, תוך הבהרה כי בודקים אלה לא יפעילו סמכויות הנתונות לפי החוק המוצע למפקח והכרוכות בהפעלת שיקול דעת. מנגנון דומה קיים בסעיפים 345כד עד 345כד4 לחוק החברות, לעניין הסתייעות של רשם ההקדשות בבודק חיצוני בהקשר של חברות לתועלת הציבור, ועל בסיסו מוצע המנגנון שבסעיפים 66 עד 68 להצעת החוק.

עוד מוצע לאפשר לבודק חיצוני לדרוש מידע מגורמים שונים הקשורים לנותן השירותים הפיננסיים לצורך ביצוע תפקידו. כמו כן מוצע לקבוע כי המפקח רשאי להטיל את הוצאות הבדיקה של הבודק החיצוני, ישירות על נותן השירותים הפיננסיים, בכפוף לתקנות שיקבע השר, כדי למנוע תלות בין נותן השירותים הפיננסיים המשלם לבין הבודק החיצוני.

סעיף 65 לאור אופיין של הסמכויות לפי סעיפים 63 ו-64 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי מפקח או מוסמך פיקוח לא יעשה שימוש בסמכויות אלה אלא אם כן הוא נושא תעודה המעידה על תפקידו וסמכויותיו ולאחר שהזדהה באמצעות תג שאותו יעונד באופן גלוי. יובהר כי חובת הזדהות כאמור חלה רק כאשר המפקח או מוסמך פיקוח מפעילים את הסמכויות הנתונות להם מכוח הסעיפים האמורים, ואולם אין באמור כדי להטיל חובה שכוונו כל אימת שהמפקח מפעיל סמכות אחרת הקיימת לו לפי החוק המוצע, או את סמכותו הכללית, לרבות באמצעות אחד מעובדיו.

סעיפים לצורך פעילות פיקוח יעילה ומהירה יותר, 66 עד 68 רגולטוריים רבים נעורים כיום בגורמים חיצוניים לצורך איסוף נתונים ועיבודם. לאור גודלו של השוק המדובר והיקף הפעולות הנדרשות מאת המפקח,

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ביצוע סעיף זה, ובכלל זה לעניין דרך שמירת מידע ומסמכים על ידי בודק חיצוני ותקופות שמירתם.

68. (א) הסמיק המפקח בודק חיצוני לערוך ביקורת אצל נותן שירותים פיננסיים, רשאי המפקח להטיל את הוצאות הביקורת על נותן השירותים הפיננסיים.

(ב) השר יקבע הוראות לעניין אופן התשלום לבודק החיצוני כדי למנוע תלות בין נותן השירותים הפיננסיים המבוקר לבין הבודק החיצוני.

69. (א) היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם שאינו בעל רישיון עוסק או עומד לעסוק במתן שירותים פיננסיים, רשאי הוא לצוות על אותו אדם, בכתב, להפסיק את העיסוק כאמור או להימנע ממנו, לפי העניין.

(ב) המפקח לא יצווה כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) המפקח דרש מאותו אדם להפסיק את העיסוק או להימנע ממנו, בתוך תקופה שהורה בדרישה, ואותו אדם לא עשה כן;

(2) טובת הציבור מחייבת לצוות על הפסקת העיסוק או הימנעות ממנו, בלא דיחוי.

(ג) המפקח יפרסם באתר האינטרנט שלו את נוסח הצו, בסמוך לאחר שניתן; הוגשה בקשה לביטול הצו לפי סעיף קטן (ד), יפרסם המפקח גם את דבר הבקשה.

(ד) הרואה את עצמו נפגע מצו שהוצא לפי סעיף זה רשאי להגיש לבית משפט השלום בקשה לביטולו בתוך 30 ימים מיום מתן הצו.

פרק י"ב: עיצום כספי

סימן א': הטלת עיצום כספי

הגדרות

70. בפרק זה –

"הסכום הבסיסי" –

(1) לעניין נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, כמפורט להלן, לפי העניין –

(א) לגבי בעל רישיון למתן אשראי –

(1) אם הוא בעל רישיון בסיסי – 50,000 שקלים חרשים;

ד ב ר י ה ס ב ר

והוראות שונות לעניין העיצום הכספי המקובלות בחקיקה הכוללת אכיפה מינהלית. הטלת עיצום כספי היא סמכות מינהלית המשמשת כאמצעי אכיפה רגולטורי יעיל ומהיר שמטרתו העיקרית היא כפיית קיום ההוראות החוקיות והחזרת המפוקח למשטר ציית. לנוכח העובדה שמדובר בשוק שבו פועלים גורמים מורשים הכפופים לפיקוח, הרי שאכיפה מינהלית והסמכת המפקח להטיל עיצומים על הפרות, הנה כלי יעיל ואפקטיבי התורם לאסדרת השוק ולפיקוח עליו. הסמכות להטיל עיצומים כספיים נתונה גם לרגולטורים אחרים, ומעוגנת גם בחוקים אחרים, לרבות חוק איסור הלבנת הון, חוק הפיקוח על הביטוח, וחוק הפיקוח על קופות גמל.

סעיף 70 המוצע קובע את ההגדרות הדרושות לפרק העיצום הכספי. בסעיף זה מוגדר "נותן שירותים פיננסיים" ככולל גם את מי שרישיונו בוטל אך עדיין קיימות לו התחייבויות כלפי לקוחותיו, ומכאן קמה לו החובה, לפי

סעיף 69 מוצע להסמיק את המפקח להוציא צו המורה לאדם העוסק או עומד לעסוק במתן שירותים פיננסיים בלא רישיון, להפסיק את העיסוק או להימנע ממנו. צו של המפקח, יינתן רק אם דרש המפקח מאותו אדם להפסיק את העיסוק או להימנע ממנו, ואותו אדם לא עשה כן בהתאם לדרישת המפקח, או כאשר טובת הציבור מחייבת זאת. צו כאמור יפורסם על ידי המפקח וניתן להגיש לבית המשפט בקשה לביטולו.

סעיפים במסגרת הסמכויות המינהליות הנתונות למפקח, 70 עד 81 וכדי לאפשר אכיפה יעילה ומהירה, מוצע להעניק למפקח סמכות להטיל עיצום כספי על נותן שירותים פיננסיים, על מחזיק אמצעי שליטה בו או על נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים וכן על מי שפועל בלא היתר או רישיון לפי החוק המוצע, בשל הפרה של הוראה מההוראות המנויות בסעיף 71 המוצע. בנוסף, מוצע לקבוע את השלבים של הליך הטלת עיצום כספי על מפר

- (2) אם הוא בעל רישיון מורחב וצבר האשראי שלו אינו עולה על 300 מיליון שקלים חדשים – 100,000 שקלים חדשים;
- (3) אם הוא בעל רישיון מורחב וצבר האשראי שלו עולה על 300 מיליון שקלים חדשים – 200,000 שקלים חדשים;
- (ב) לגבי בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי –
- (1) אם הוא בעל רישיון בסיסי – 50,000 שקלים חדשים;
- (2) אם הוא בעל רישיון מורחב – 100,000 שקלים חדשים;
- (2) לעניין מחזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד – 25,000 שקלים חדשים;
- (3) לעניין נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד – 15,000 שקלים חדשים;
- (4) לעניין נותן שירותים פיננסיים שהוא יחיד – 15,000 שקלים חדשים;
- “נותן שירותים פיננסיים” – לרבות מי שרישיונו בוטל וחלות עליו הוראות סעיף 24(א).
71. (א) הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה כמפורט להלן, רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום של 50,000 שקלים חדשים:
- (1) עסק במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, בלא רישיון למתן שירות בנכס פיננסי או רישיון למתן אשראי, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 12(א);
- (2) שלט בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד או היה בעל עניין בנותן שירותים כאמור, בלא היתר מאת המפקח, בניגוד להוראות סעיף 26.
- (ב) מי שהפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום הבסיסי:
- (1) מי שהפר הוראה מההוראות המפקח שניתנו לפי סעיף 4;
- (2) נותן שירותים פיננסיים שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 12(א);
- (3) נותן שירותים פיננסיים שלא הציג העתק מהרישיון או לא ציין את מספר הרישיון, בניגוד להוראות סעיף 21(ב);
- (4) נותן שירותים פיננסיים שלא הודיע למפקח על שינוי שחל בפרט מן הפרטים שמסר לו, בניגוד להוראות סעיף 22;

עיצום כספי

ד ב ר י ה ס ב ר

שליטה בלא היתר כנדרש, שעליהן מוצע לאפשר למפקח להטיל עיצום בסך של 50,000 שקלים חדשים. סעיף קטן (ב) עוסק בהפרות במדרג הנמוך יותר, שעליהן מוצע לאפשר למפקח להטיל עיצום כספי בסכום הבסיסי המוגדר בסעיף 70, לרבות הפרות של הוראות צרכניות, כגון הטעיה, הפעלת השפעה בלתי הוגנת והתניית שירות בשירות. יצוין לעניין זה כי הפרה לפי סעיף 42(6) לחוק המוצע, הוחרגה מתחולת סעיף העיצום, שכן המדובר בעבירה פלילית מובהקת ועל כן הטיפול בה ייעשה במישור הפלילי. סעיף קטן (ג) עוסק בהפרות במדרג חומרה גבוה יותר ועליהן מוצע לאפשר למפקח להטיל עיצום כספי בשיעור של כפל הסכום הבסיסי.

סעיף 24(א) המוצע, למלא אחר הוראות החוק המוצע החלות על בעל רישיון. עוד מגדיר הסעיף מהו “הסכום הבסיסי” של העיצום הכספי לגבי כל אחד מסוגי נותני השירותים הפיננסיים והגורמים המעורבים בהם. הקו המנחה הוא יצירת מדרג בין גובה העיצום הכספי אשר יוטל על בעלי רישיון בסיסי לבין זה שיוטל על בעלי רישיון מורחב. בין בעלי הרישיון המורחב למתן אשראי מוצע ליצור מדרג נוסף לפי צבר האשראי שמנהלים בעלי הרישיון.

סעיף 71 המוצע מונה את ההפרות שבשלהן יוטל עיצום כספי לפי החוק המוצע. סעיף קטן (א) המוצע מונה הפרות של עיסוק בלא רישיון או החזקת אמצעי

- (5) מחזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים מכוח העברה על פי דין שלא מילא אחר הוראת המפקח שניתנה לפי סעיף 29(ב) או (ג);
- (6) מחזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד שלא מסר דיווח בהתאם להוראות לפי סעיף 30;
- (7) נותן שירותים פיננסיים שמינה נושא משרה או לא הפסיק את כהונתו, בניגוד להוראות סעיף 31;
- (8) נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד שכיהן בניגוד להוראות סעיף 31;
- (9) נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב שבדירקטוריון שלו מכהנים פחות משלושה חברים, בניגוד להוראות סעיף 33(א);
- (10) נותן שירותים פיננסיים או דירקטור שהפר הוראה מהוראות שקבע השר או שהורה המפקח לפי סעיף 33(ב) או (ג);
- (11) נותן שירותים פיננסיים בעל רישיון מורחב שלא מינה רואה חשבון מבקר, בניגוד להוראות סעיף 34(א);
- (12) רואה חשבון מבקר שלא מסר הודעה על הפרה למנהל הכללי או למפקח, בניגוד להוראות סעיף 34(ב);
- (13) נותן שירותים פיננסיים שמינה נושא משרה או בעל תפקיד אחר או לא הפסיק את כהונתו, בניגוד להוראות סעיף 35(א), וכן נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד שכיהן בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (14) נותן שירותים פיננסיים או נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד שהפר הוראה מההוראות שקבע השר לפי סעיף 35(ב);
- (15) מנהל כללי של נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד או שותף בתאגיד שהוא שותפות, שלא קבע כללים ונהלים או לא מינה אחראי שיפקח על קיומם, בניגוד להוראות סעיף 36(ב);
- (16) נותן שירותים פיננסיים שהפר הוראה מהוראות המפקח שניתנה לפי סעיף 38;
- (17) נותן שירותים פיננסיים שלא הגיש דוח או הודעה בהתאם להוראות לפי סעיף 39;
- (18) נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב, שלא כלל בפרוטוקול האסיפה הכללית את הפרטים הדרושים, בניגוד להוראות סעיף 40;
- (19) נותן שירותים פיננסיים שעשה דבר העלול להטעות לקוח בעניין מהותי בעסקה, בניגוד להוראות סעיף 41;
- (20) נותן שירותים פיננסיים שהפעיל השפעה בלתי הוגנת בניגוד להוראות סעיף 42(ב), למעט פסקה (6) שבו;
- (21) נותן שירותים פיננסיים שהתנה מתן שירות פיננסי בקניית נכס או שירות אחר, ממנו או מאדם אחר, בניגוד להוראות סעיף 43;
- (22) נותן אשראי שהתקשר בעסקה עם קטין, בניגוד להוראות סעיף 44(א) או שפרסם פרסומת המכוונת לקטינים בניגוד להוראות השר לפי סעיף 44(ב);

- (23) נותן שירותים פיננסיים שהפר חובה לעניין גילוי נאות שנקבעה לפי סעיף 45;
- (24) נותן שירותים פיננסיים שלא קיים הוראה מהוראות השר בדבר חוזה למתן שירותים פיננסיים, בניגוד להוראות סעיף 46;
- (25) נותן שירותים פיננסיים שלא תיקן ליקוי בהתאם להוראת המפקח, בניגוד להוראות סעיף 50(א);
- (26) נותן שירותים פיננסיים שלא תיקן פגמים או מנע את פגיעתם, בהתאם להוראת המפקח שניתנה לפי סעיף 51;
- (27) נותן שירותים פיננסיים שלא מסר הודעה כאמור בסעיף 58;
- (28) מי שלא מסר למפקח, למוסמך פיקוח או לבודק חיצוני מסמך לפי דרישתו שניתנה לפי סעיפים 63(א)(2) או 67.
- (ג) מי שהפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בשיעור של כפל הסכום הבסיסי:
- (1) נותן שירותים פיננסיים שעסק במתן שירות פיננסי בהיקף פעילות נרחב בלא רישיון מורחב בניגוד להוראות סעיף 12(ב);
- (2) מי שהפר הוראה מההוראות המפקח שניתנה לפי סעיף 24;
- (3) נותן שירותים פיננסיים שההון העצמי שלו נמוך מההון העצמי המזערי או אינו חופשי משעבוד או מעיקול, בניגוד להוראות סעיף 37;
- (4) נותן שירותים פיננסיים או נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, שלא פעל בהתאם להוראות המפקח שניתנו לפי סעיפים 52 או 53;
- (5) נותן שירותים פיננסיים או נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, שלא מסר למפקח המיוחד מסמך שנדרש למסרו, בניגוד להוראות סעיף 56;
- (6) מי שהפר הוראה מההוראות המפקח שניתנה לפי סעיפים 59 או 60(ב).
- (א) נוכח המפקח כי נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, הפר הוראה שבשלה ניתן להטיל עליו עיצום כספי כאמור בסעיף 71(ב) או (ג) או שנותן שירותים פיננסיים הפר הוראה כאמור בסעיף 71(ב)(13), ידרוש ממנו בטרם יטיל עליו עיצום כספי כאמור, לתקן את ההפרה, ויתרה בו, בכתב, כי אם לא תתוקן ההפרה בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה לפי סעיף קטן זה תימסר לו הודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 73.
- (ב) לא תיקן נושא המשרה או נותן השירותים הפיננסיים את ההפרה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה.

72. דרישה לתיקון הפרה מנושא משרה או בקשר לניגוד עניינים

ד ב ר י ה ס ב ר

החובות המוטלות עליו, ובין מניעת הטלת סנקציה ישירה עליו בשל פעילות של התאגיד. עוד מוצע לקבוע כי התראה דומה תישלח גם לנותן שירותים פיננסיים שמינה או שלא הפסיק כהונה של נושא משרה או בעל תפקיד אחר המכהן בניגוד עניינים, זאת מכיוון שהחובה הכללית לפעול שלא בניגוד עניינים היא עמומה. מנגנון ההתראה מאפשר למפקח להבהיר למפוקחיו את דרישותיו, ולהטיל עיצום כספי רק אם אינם פועלים להסרת ניגוד העניינים.

סעיף 72 מוצע לקבוע, כי בטרם יטיל המפקח עיצום כספי על נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בשל הפרת חובות המוטלות ישירות עליו (ההפרות המנויות בסעיף 71(ב)(8), (13), (28) ו-71(ג)(4) עד(6)) ידרוש ממנו לתקן את ההפרה ויתרה בו כי אם לא תתוקן ההפרה בתוך 30 ימים, יוטל עליו עיצום כספי. ככלל, מנגנון העיצום הכספי מתייחס לתאגיד כמפר. ההתראה נועדה לאזן בין הצורך בהרתעה אישית של נושא משרה לקיים את

73. (א) היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 71 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).
(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המפקח, בין השאר, את אלה:
- (1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה) המהווה את ההפרה;
 - (2) סכום העיצום הכספי, והתקופה לתשלומו;
 - (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המפקח או מי שהוא הסמיך לעניין זה, בהתאם להוראות סעיף 74;
 - (4) הסמכות להוסיף על סכום עיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 76, והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.
74. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 73 רשאי לטעון את טענותיו, זכות טיעון בכתב, לפני המפקח או לפני מי שהוא הסמיך לעניין זה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה, ורשאי המפקח להאריך את התקופה האמורה בתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.
75. (א) המפקח יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 74, אם להטיל על המפר עיצום כספי ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 77.
(ב) החליט המפקח לפי סעיף קטן (א) –
- (1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלומו;
 - (2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.
- (ג) בדרישת התשלום או בהודעה, לפי סעיף קטן (ב), יפרט המפקח את נימוקי החלטתו.
(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 74, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו את ההודעה על כוונת חיוב, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
76. (א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.
(ב) בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 71, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.
77. (א) המפקח אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

ד ב ר י ה ס ב ר

כספי, לצורך הבטחת קיומו של הליך מינהלי שבמסגרתו נשמרות זכויות המפוקחים.

סעיפים בסעיפים אלה מוצעות הוראות מפורטות 73 עד 81 המסדירות את הפרוצדורה של ההליך המינהלי שבמסגרתו מתקבלת ההחלטה להטיל עיצום

(ב) השה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, ובשיעורים שיקבע.

78. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המפקח או מי שהוא הסמיך לכך בהתאם להוראות סעיף 75(ד) – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 88 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי המפקח או בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

(ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיפים 70 ו-71 יתעדכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב-1 בינואר של השנה הקודמת; הסכומים האמורים יעוגלו לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) המפקח יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

79. המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 75.

80. לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייווספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961²² (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.

81. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)²³.

סימן ב': התחייבות להימנע מהפרה

82. היה למפקח יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי פרק זה כאמור בסעיף 71, והתקימו נסיבות שקבע המפקח, בנהלים, באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי הוא להמציא למפר, במקום הודעה על כוונת חיוב, הודעה שלפיה באפשרותו להגיש למפקח כתב התחייבות ועירבון לפי הוראות סימן זה, במקום שיוטל עליו עיצום כספי לפי הוראות סימן א'; בסעיף זה, "היועץ המשפטי לממשלה" – לרבות משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיכו לעניין זה.

83. (א) בכתב ההתחייבות יתחייב המפר להפסיק את הפרת ההוראה כאמור בסעיף 82, ולהימנע מהפרה נוספת של אותה הוראה, בתוך תקופה שיקבע המפקח ושתחילתה ביום מסירת כתב ההתחייבות, ובלבד שהתקופה האמורה לא תעלה על שנתיים (בפרק זה – תקופת ההתחייבות).

ד ב ר י ה ס ב ר

בגינה, אך נוכח מאפייני ההפרה והמפר, ניתן להסתפק באמצעי אכיפה זה. משמעות ההתחייבות היא שככל שהמפר מבצע הפרה נוספת או מפר את התנאים שנקבעו בהתחייבות – יחולט העירבון המופקד עם כתב ההתחייבות (שהוא למעשה עיצום כספי על ההפרה הראשונה, שהוטל "על תנאי"). וכן יוטל עיצום כספי חדש ומוגדל בגין ביצועה של ההפרה הנוספת – נמשכת או חוזרת – כמפורט בסעיף 85 המוצע. ההתחייבות מחייבת קביעה ברורה של נושא

סעיפים מוצע לקבוע מנגנון של כתב התחייבות שיהיה 82 עד 86 חלופי להטלת עיצום כספי, יאפשר למפקח גמישות בהפעלת סמכויותיו ויאפשר למפר לחזור לציות בלי שישלם את העיצום הכספי הנסיבות שבהן יהיה נכון להשתמש במנגנון ההתחייבות ייקבעו מראש בנהלים על ידי המפקח, באישור היועץ המשפטי לממשלה. השימוש במנגנון זה יותנה בקיומה של תשתית ראייתית לביצועה של הפרה שניתן להטיל עיצום כספי

²² ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

²³ חוקי א"י, כרך ב' עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

(ב) המפקח רשאי לקבוע בכתב ההתחייבות תנאים נוספים שעל המפר להתחייב ולעמוד בהם בתקופת ההתחייבות במטרה להקטין את הנוק שנגרם מההפרה או למנוע את הישנותה.

(ג) נוסף על כתב ההתחייבות יפקיד המפר בידי המפקח עירבון בסכום העיצום הכספי שהמפקח היה רשאי להטיל על המפר בשל אותה הפרה, בהתחשב בקיומם של מקרים, נסיבות ושיקולים שנקבעו לפי סעיף 77(ב).

84. הגיש המפר למפקח כתב התחייבות ועירבון לפי סימן זה, בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור בסעיף 82, לא יוטל עליו עיצום כספי בשל אותה הפרה; לא הגיש המפר למפקח כתב התחייבות ועירבון בתוך התקופה האמורה, ימציא לו המפקח הודעה על כוונת חיוב בשל אותה הפרה, לפי סעיף 73.

תוצאות הגשת
כתב התחייבות
ועירבון או אי-
הגשתם

85. (א) הגיש המפר כתב התחייבות ועירבון לפי סימן זה והפר תנאי ההתחייבות, כמפורט בפסקאות שלהלן, יחולו ההוראות המפורטות באותן פסקאות, לפי העניין:

(1) המשיך המפר, במהלך תקופת ההתחייבות, להפר את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – יחלט המפקח את העירבון וימציא למפר דרישת תשלום בשל ההפרה הנמשכת כאמור בסעיף 76(א);

(2) חזר המפר והפר, במהלך תקופת ההתחייבות, את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – יראו את ההפרה הנוספת כאמור בהפרה חוזרת לעניין סעיף 76(ב) ויחולו ההוראות אלה:

(א) המפקח ימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת;

(ב) שלח המפקח דרישת תשלום בשל ההפרה החוזרת לפי הוראות סעיף 75(ב)(1) או שהמפר לא טען את טענותיו לפני המפקח לעניין אותה הפרה כאמור בסעיף 75(ד) יחלט המפקח את העירבון נוסף על הטלת העיצום הכספי בשל ההפרה החוזרת;

(3) הפר המפר תנאי מהתנאים הנוספים שנקבעו בכתב ההתחייבות כאמור בסעיף 83(ב) – יחלט המפקח את העירבון, לאחר שנתן למפר הזדמנות לטעון את טענותיו, בכתב, לעניין זה.

(ב) לעניין פרק זה יראו בחילוט העירבון לפי הוראות סעיף זה, כהטלת עיצום כספי על המפר בשל ההפרה שלגביה ניתן העירבון.

(ג) הופר תנאי מתנאי ההתחייבות כאמור בסעיף זה, והפר המפר פעם נוספת את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות, לא יאפשר לו המפקח להגיש כתב התחייבות נוסף לפי הוראות סימן זה בשל אותה הפרה.

86. עמד המפר בתנאי כתב ההתחייבות שמסר לפי סימן זה, יוחזר לו, בתום תקופת ההתחייבות, העירבון שהפקיד, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הפקדתו עד יום החזרתו.

השבת עירבון

ד ב ר י ה ס ב ר

חילוט העירבון כאמור ייחשב כהטלת עיצום על ההפרה המקורית שכנגדה הוא ניתן. עוד מוצע לקבוע כי אם מפר לא עמד בתנאי כתב ההתחייבות כאמור שנתן בשל הפרה מסוימת, לא יתאפשר לו בעתיד להגיש כתב התחייבות נוסף אם חזר והפר אותה הפרה.

ככל שהמפר עמד בכל תנאי כתב ההתחייבות, יוחזר לו כתב העירבון שהפקיד בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.

ההתחייבות (ככל שכוללת תנאים נוספים לביצוע), של לוח הזמנים לביצועה, וכן מעקב ופיקוח אחרי הביצוע. בכתב ההתחייבות יתחייב המפר להימנע מהפרה נוספת של אותה הוראה מהוראות החוק בתוך תקופה של עד שנתיים, לפי קביעת המפקח, וכן עליו לעמוד בתנאים נוספים שיקבע המפקח בכתב ההתחייבות, במטרה לגרום להקטנת הנוק מההפרה או למניעת הישנותה.

סימן ג': הוראות שונות

87. על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 71 ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.
88. (א) על החלטה סופית של המפקח לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר הודעה על החלטה.
- (ב) אין בהגשת הערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המפקח או שביט המשפט הורה על כך.
- (ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי או הופקד עירבון לפי הוראות פרק זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי או על החזרת העירבון, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת או יוחזר העירבון, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו או הפקדתו עד יום החזרתו.
89. (א) על אף האמור בכל דין ובלי לגרוע מהוראות סעיפים 262 עד 264 לחוק החברות –
- (1) אין לבטח, במישרין או בעקיפין, אדם מפני עיצום כספי שיוטל עליו לפי פרק זה, והתקשרות בחוזה לביטוח כאמור – בטלה;
- (2) נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד לא ישפה ולא ישלם, במישרין או בעקיפין, עיצום כספי שהוטל על אדם אחר לפי פרק זה ובעל שליטה בתאגיד לא ישפה ולא ישלם, במישרין או בעקיפין, עיצום כספי שהוטל על התאגיד, על נושא משרה בו או על עובד בתאגיד והוראה או התחייבות לתשלום או לשיפוי כאמור – בטלה.
- (ב) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א), ניתן לשפות או לבטח אדם בשל הוצאות שהוציא בקשר עם הטלת עיצום כספי בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, ולרבות בדרך של שיפוי מראש;
- (2) לא יהיה תוקף להתחייבות לשיפוי או לביטוח לפי פסקה (1) של נושא משרה בתאגיד, אלא אם כן נקבעה בתקנון התאגיד הוראה המתירה זאת.
90. הטיל המפקח עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם באתר האינטרנט של המפקח את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת החלטה להטיל עיצום כספי:

ד ב ר י ה ס ב ר

- 87 סעיף 87 מכיוון שלמפקח יהיו נתונות סמכויות להטיל עיצום גם מכוח חוקים אחרים, דוגמת חוק איסור הלבנת הון, מוצע לקבוע כי על מעשה אחד שמהווה הפרה הן לפי הוראות החוק המוצע והן לפי הוראות חוק אחר יהיה ניתן להטיל עיצום כספי אחד, לפי בחירת המפקח.
- 88 סעיף 88 מוצע לקבוע כי על החלטה סופית של המפקח להטיל עיצום, ניתן לערער לבית משפט השלום, שבו יושב נשיא בית משפט השלום, ואולם אין בהגשת ערעור כשלעצמה כדי לעכב את תשלום העיצום.
- 89 סעיף 89 תכליתה של הסמכות להטיל עיצום כספי היא הרתעתית. לפיכך, ביטוח או שיפוי של מפר מפני עיצום כספי שיוטל עלולים לסכל תכלית זאת. היגיון דומה
- עומד בבסיס האיסור הפיליילי שבסעיף 252 לחוק העונשין, התשל"ז-1997 (להלן – חוק העונשין) ("תשלום קנס שהוטל על הזולת").
- אשר על כן, ובלי לגרוע מהוראות סעיפים 262 עד 264 לחוק החברות, הקובעות מגבלות לביטוח ולשיפוי של נושאי משרה בתאגיד, מוצע לקבוע כי אין לבטח אדם מפני עיצום כספי שיוטל עליו, וכי תאגיד או בעל שליטה בו לא ישלם עיצום כספי שהוטל על יחיד ולא ישפה יחיד בשל עיצום כספי כאמור. בהקשר זה יובהר כי לנוכח האיסור המוצע על ביטוח ושיפוי כאמור, הופחתו סכומי העיצום הכספי המוצעים שרשאי המפקח להטיל על מפריס שהם יחידים.

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
 (2) מזהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
 (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
 (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;
 (5) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;
 (6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא נתן שירותים פיננסיים.

- (ב) הוגש ערעור לפי סעיף 88 יפרסם המפקח את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו;
 (ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)6, רשאי המפקח לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד שאינו נתן שירותים פיננסיים, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.
 (ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המפקח פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998²⁴, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.
 (ה) פרסום כאמור בסעיף קטן (א) בעניין עיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובעניין עיצום כספי שהוטל על יחיד – לתקופה של שנתיים;
 (ו) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף זה.

91. (א) תשלום עיצום כספי או מתן כתב התחייבות ועירבון לפי פרק זה, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 71, המהווה עבירה.

- (ב) שלח המפקח למפר הודעה על כוונת חיוב או הודעה על האפשרות להגיש התחייבות ועירבון בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות, המצדיקות זאת.
 (ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו המפקח הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב האישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי או הפקיד עירבון, יוחזר לו הסכום ששולם או העירבון שהופקד, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום או יום הפקדת העירבון, עד יום החזרתו.

פרק י"ג: עונשין

92. אלה דינם מאסר שנה או קנס בשיעור פי שלושה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק עונשין העונשין, ואם נעברה העבירה בידי תאגיד – כפל הקנס האמור:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 92 ו-93 סמכויות אכיפה לרשויות האכיפה, מוצע, בסעיף 92 להצעת החוק, לקבוע, כי הפרות של הוראות שונות בחוק יהיו עבירות פליליות. העבירות הפליליות נועדו בעיקרן לאפשר תיחום טוב יותר של גבולות האסדרה ולמנוע דריסת רגל מגורמים בלתי מורשים. בין השאר, מוצע לקבוע עבירות פליליות שדינן מאסר שנה או קנס בשיעור של פי שלושה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק

סעיף 90 מוצע לקבוע הוראות לעניין הפרטים שאותם יפרסם המפקח לציבור הקשורים להחלטתו להטיל עיצום כספי.

סעיף 91 מוצע לקבוע הוראה לעניין שמירת אחריות פלילית במקרה שבו אדם הפר הוראה מההוראות שבשל הפרתן מוטל עיצום כספי, והוראה זו מהווה גם עבירה לפי סעיף 92 המוצע.

²⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

- (1) מי שעסק במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי בלא רישיון למתן שירות בנכס פיננסי או רישיון למתן אשראי, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 12(א);
- (2) נותן שירותים פיננסיים שעסק במתן שירות פיננסי בהיקף פעילות נרחב בלא רישיון מורחב, בניגוד להוראות סעיף 12(ב);
- (3) מי ששלט בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד או מי שהוא בעל עניין בנותן שירותים כאמור, בלא היתר מאת המפקח, בניגוד להוראות סעיף 26;
- (4) מי שהעביר אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים לאחר בידועו שהנעבר זקוק להיתר ואין בידו היתר, בניגוד להוראות סעיף 27;
- (5) נותן שירותים פיננסיים שעשה דבר העלול להטעות לקוח בעניין מהותי בעסקה, בניגוד להוראות סעיף 41.

אחריות נושא משרה 93.

- (א) נושא משרה בנותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף 92 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – מחצית הקנס הקבוע ליחיד בשל אותה עבירה.
- (ב) נעברה עבירה לפי סעיף 92 בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו האמורה בסעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח שעשה כל שניתן כדי למנוע את העבירה.
- (ג) בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה, ולעניין עבירה לפי סעיף 92(1) עד (3) – גם דירקטור.

פרק י"ד: שונות

- סודיות 94. המפקח, עובד הכפוף לו או מי שפועל מטעמו, וכן חבר הוועדה, לא יגלה מידע או מסמך שהגיע אליו תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו ולא יעשה בו כל שימוש אלא לצורך מילוי תפקידו לפי חוק זה, לצורך הליך פלילי, או לפי צו בית משפט.
- פרסום נתוני עמלות 95. על אף הוראות סעיף 94 המפקח רשאי לפרסם נתונים בדבר –
- (1) סכומים ושיעורים של עמלות שגובים נותני שירותים פיננסיים בעד סוגי שירותים, בדרך שתאפשר את השוואת העמלות;

ד ב ר י ה ס ב ר

חובת פיקוח זו נועדה לתמרץ את נושאי המשרה בתאגיד לפעול למניעת עבירות בתאגיד, והוראות דומות קיימות בחוקים שונים, כמו למשל, סעיף 52 לחוק הפיקוח על קופות גמל.

סעיף 94 מוצע להטיל על המפקח ועל כל עובד הכפוף לו או מי שפועל מטעמו (כמו בודק חיצוני) וכן על חבר הוועדה המייעצת, חובת סודיות שלפיה לא יגלה כל מידע או מסמך שהגיע אליו במסגרת מילוי תפקידו, ולא ייעשה בו שימוש אלא לצורך מילוי תפקידו, לצורך הליך פלילי, או לפי צו של בית משפט. סעיף סודיות דומה חל גם על הממונה על שוק ההון, מכוח סעיפים 50א לחוק הפיקוח על הביטוח וסעיף 10א(א) לחוק הפיקוח על קופות גמל.

סעיפים מוצע לקבוע מספר חריגים לחובת הסודיות **95 עד 97** הקבועה בסעיף 94 להצעת החוק. בסעיף 95 המוצע, מוצע לאפשר למפקח לפרסם סכומים ושיעורים של עמלות וריביות שאותם גובים נותני שירותים

העונשין, בשל הפרות של הוראות החוק הנוגעות למתן שירותים פיננסיים בלא רישיון או החזקת אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים בלא היתר מתאים, או על העברת אמצעי שליטה לגורם שאינו בעל היתר כאמור, בידיעה שאותו גורם אינו מחויב בידי היתר.

סעיף 93 מוצע להטיל על נושא משרה בתאגיד חובה לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 92 המוצע, בידי התאגיד או בידי עובדי התאגיד, ולקבוע כי על נושא משרה כאמור שהפר את חובת הפיקוח יוטל מחצית הקנס הקבוע ליחיד בשל אותה עבירה.

עוד מוצע לקבוע כי אם נעברה עבירה לפי סעיף 92 המוצע בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה שנושא משרה בתאגיד הפר את חובת הפיקוח האמורה. נושא המשרה יכול לסתור חזקה זו אם יוכיח כי עשה כל שביכולתו כדי למנוע את ביצוע העבירה.

(2) שיעורים של ריביות הנגבות בפועל מאת הלקוחות על ידי כל אחד מנותני האשראי, בעד מתן אשראי, בדרך שתאפשר את השוואת הריביות.

מסירת מידע
לרשות פיקוח
בישראל

96. (א) על אף הוראות סעיף 94 –

(1) רשאי המפקח לגלות ידיעה או להראות מסמך לרשות המוסמכת כמשמעותה בסעיף 29 לחוק איסור הלבנת הון, לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, לרשות ניירות ערך כמשמעותה בסעיף 2 לחוק ניירות ערך, לבנק ישראל ולמפקח על הבנקים שמונה לפי הוראות סעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941²⁵ (בסעיף זה – הגוף הנעבר), ובלבד שנוכח כי הידיעה או המסמך מתבקשים לצורך מילוי תפקידיו של הגוף הנעבר;

(2) מצא המפקח כי נותן שירותים פיננסיים פועל בניגוד לסעיף 21 לחוק הבנקאות (רישוי), יודיע על כך למפקח על הבנקים.

(ב) לא יגלה אדם ידיעה ולא יראה מסמך שנמסרו לו לפי הוראות סעיף זה.

מסירת מידע
לרשות פיקוח
במדינת חוץ

97. (א) על אף הוראות סעיף 94 רשאי המפקח למסור ידיעה או מסמך שבידיו לרשות מוסמכת במדינת חוץ שתפקידה לפקח על מי שעוסק במתן שירותים פיננסיים, באותה מדינה.

(ב) המפקח לא ימסור ידיעה או מסמך לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן נוכח כי התמלאו כל אלה:

(1) הידיעה או המסמך מתבקשים לצורך מילוי תפקידיה של הרשות המוסמכת, בפיקוח על מי שעוסק במתן שירותים פיננסיים כאמור בסעיף קטן (א);

(2) הרשות המוסמכת אישרה שחלה עליה חובת סודיות בדומה להוראות סעיף 94, או שהתחייבה שלא להעביר את הידיעה או המסמך לאחר;

(3) הרשות המוסמכת התחייבה כי תעשה שימוש בידיעה או במסמך רק לתכלית המנויה בפסקה (1).

(ג) המפקח לא ימסור ידיעה או מסמך לפי הוראות סעיף זה אם נקבע כי מסירתם עלולה לפגוע בחקירה תלויה ועומדת או בביטחון המדינה.

אגרות

98. (א) השר רשאי לקבוע אגרות כמפורט להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לאפשר לו לפעול בשיתוף פעולה עם אותם מפקחים, ולאפשר זרימת מידע טובה יותר ופיקוח הדוק בעולם גלובלי שבו העברות כספים ועסקאות בנכסים פיננסיים, חוצות גבולות ויבשות, והכל בכפוף למגבלות החלות בסעיף 97. ואולם יובהר כי המפקח לא ימסור כל ידיעה או מסמך, שנקבע כי מסירתם עלולה לפגוע בחקירה תלויה ועומדת או בביטחון המדינה.

חריגים דומים קיימים בסעיפים 50 עד 50 לחוק הפיקוח על הביטוח.

סעיף 98 מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות הוראות בדבר תשלום אגרות בעד הגשת בקשה לרישיון או להיתר לפי החוק המוצע, וכן אגרה שנתית שתוטל על כל נותן שירותים פיננסיים.

פיננסיים, לצורך קידום התחרות וחיזוק הצרכנים כך שיוכלו להשוות עמלות וריביות.

עוד מוצע לאפשר למפקח למסור מידע לרשויות ציבוריות כמפורט בסעיף 96 המוצע, שהמידע האמור נועד לצורך מילוי תפקידן. בנוסף, מכיוון שהשירותים הניתנים על ידי נותני שירותים פיננסיים, בעיקר אלה העוסקים במתן אשראי, דומים במהותם לשירותים הניתנים על ידי בנקים, עולה חשש כי נותני שירותים פיננסיים מסוימים יעסקו במתן אשראי ובקבלת פיקדונות כאחת באופן שמשיל חובה לקבלת רישיון בנק כאמור בסעיף 21 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. משכך, אם מצא המפקח כי נותן שירותים פיננסיים פועל כאמור, מוצע לאפשר למפקח לעדכן בעניין את המפקח על הבנקים.

לבסוף מוצע, בסעיף 97 להצעת החוק, לאפשר למפקח לחלוק מידע עם מפקחים מקבילים מחוץ לישראל וזאת

²⁵ ע"ר 1134, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85.

(1) אגרה בעד הגשת בקשה לרישיון או להיתר לפי חוק זה;

(2) אגרה שנתית לבעל רישיון.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע את דרכי תשלום האגרות ומועדי התשלום, ורשאי הוא לקבוע ריבית והפרשי הצמדה שישולמו על אגרה שלא שולמה במועד.

99. רישיון או היתר שניתנו לפי חוק זה אינם ניתנים להעברה. איסור העברה

100. המפקח רשאי להאריך, לסוג מקרים או למקרה מסוים, כל מועד שנקבע בחוק זה או בתקנות לפיו, למעט מועד שנקבע בסעיפים 69(ד) ו-88(א). הארכת מועדים

101. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

פרק ט"ו: תיקונים עקיפים

102. בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000²⁶ – תיקון חוק איסור

(1) בסעיף 1 – הלבנת הון

(א) אחרי ההגדרה "חוק ניירות ערך" יבוא:

"חוק שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015";

(ב) במקום ההגדרה "נותן שירותי מטבע" יבוא:

"נותן שירותים פיננסיים" – נותן שירותים פיננסיים כהגדרתו בחוק שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים וכן מי שעיסוקו במתן אשראי או במתן שירות בנכס פיננסי כהגדרתם בחוק שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים ואינו בעל רישיון לפי החוק האמור, ולמעט תאגיד בנקאי וכל גוף אחר המנוי בתוספת השלישית";

(ג) ההגדרה "שירותי מטבע" – תימחק;

(2) בפרק ג', בכותרת סימן א' במקום "נותני שירותים פיננסיים" יבוא "גופים פיננסיים";

(3) בסעיף 7, בכותרת השוליים, במקום "נותני שירותים פיננסיים" יבוא "גופים פיננסיים";

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצעים תיקוני התאמה נוספים בחוק איסור הלבנת הון, ובין השאר – הוספת "נותן שירותים פיננסיים" לתוספת השלישית לחוק, כך שניתן יהיה לקבוע לגביו צו לפי סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון, המטיל חובות זיהוי, דיווח רישום ושמירה. יובהר כי בשל הפרת החובות הקבועות בצו, ניתן יהיה להטיל על נותן שירותים פיננסיים עיצום כספי כאמור בפרק ה' לחוק איסור הלבנת הון, ומקרים חמורים יהיו עבירה פלילית לפי סעיף 3(ב) לחוק האמור. כן מוצע לקבוע בפרק ד' לחוק איסור הלבנת הון שעניינו "מפקחים וסמכויותיהם", כי הממונה על נותני השירותים הפיננסיים הוא המפקח לפי החוק המוצע.

לעניין זה יובהר כי מוצע להגדיר "נותן שירותים פיננסיים" לעניין חוק איסור הלבנת הון כנותן שירותים פיננסיים כהגדרתו בסעיף 1 לחוק המוצע (היינו – בעל רישיון לפי החוק) וכן כל מי שעיסוקו במתן אשראי או במתן שירות בנכס פיננסי ואינו בעל רישיון, למעט גוף

סעיף 99 מוצע לקבוע כי רישיון למתן שירותים פיננסיים, בין שניתן ליחיד ובין שניתן לתאגיד, וכן היתר שליטה או היתר החזקה, הם ייחודיים לגורם שלו הם ניתנו, ואינם ניתנים להעברה לאחר.

סעיף 100 מוצע לקבוע כי המפקח על השירותים הפיננסיים, יהיה רשאי להאריך כל מועד שנקבע בחוק או בתקנות שהותקנו לפיו, למעט מועדים שעניינם פניה לבית משפט.

סעיף 102 כאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר, כיום מעוגנת אסדרה חלקית של תחום נותני שירותי המטבע בחוק איסור הלבנת הון, שעיקרה הטלת חובת רישום על נותני שירותים כאמור (פרק ד' לחוק האמור). לאור הוראות האסדרה והפיקוח המפורטות הקבועות בחוק המוצע, מוצע לבטל את הסדרי הרישום המעוגנים בחוק איסור הלבנת הון.

²⁶ ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשע"ד, עמ' 742.

- (4) פרק ד'1 – בטל;
- (5) בסעיף ו'1(א), במקום פסקה (6) יבוא:
- "(6) לעניין נותן שירותים פיננסיים – המפקח על נותני שירותים פיננסיים שמונה לפי חוק שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים";
- (6) בסעיף ו'1(ב)(3), במקום "פרקים ג' ו'ד'1" יבוא "פרק ג";
- (7) בסעיף ו'1טו, סעיף קטן (א) – בטל;
- (8) בסעיף ו'1(א), פסקה (4) – תימחק;
- (9) בסעיף 32 –
- (א) בסעיף קטן (א)(1), במקום "ופרקים ד' ו'ד'2", יבוא "ופרק ד'2";
- (ב) סעיף קטן (א)1 – בטל;
- (10) בתוספת השלישית, במקום פרט 5 יבוא:
- "5. נותן שירותים פיננסיים."

תיקון חוק הגנת
הצרכן

103. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981²⁷, בסעיף 39, בסופו יבוא:

"(3) נותן שירותים פיננסיים כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015."

תיקון חוק
תובענות ייצוגיות

104. בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006²⁸, בתוספת השנייה, אחרי פרט 3 יבוא:

"3א. תביעה נגד נותן שירותים פיננסיים, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין שהתקשרו בעסקה ובין שלא."

תיקון חוק בתי
משפט לעניינים
מינהליים

105. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁹, בתוספת הראשונה –

(1) פרט 18 – בטל;

(2) בפרט 21, בסופו יבוא:

"(28) חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015."

דברי הסבר

בנקאי על מבטח ועל סוכן ביטוח. מוצע לתקן את הסעיף האמור ולהחריג מתחולת החוק האמור גם נותן שירותים פיננסיים, זאת לאור האסדרה הצרכנית הייעודית הקבועה בפרק ח' לחוק המוצע (ראו דברי הסבר לסעיפים 41 עד 50 להצעת החוק).

סעיף 104 מוצע לתקן את חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, כך שבתוספת השנייה לחוק ייוספו גם נותני השירותים הפיננסיים וקשריהם עם לקוחותיהם, כעניין שניתן להגיש בו בקשה לאישור תביעה כייצוגית.

סעיף 105 מוצע לתקן את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, ולהוסיף בתוספת הראשונה לחוק, בפרט 21 שעניינו "הסדרת העיסוק" את

אחר המנוי בסעיף 7(א) או בתוספת השלישית לאותו חוק שלגביו כבר נתונה הסמכות לקבוע הסדרים נפרדים.

הגדרה זו תאפשר החלת החובות לפי חוק איסור הלבנת הון והצו שמוצא מכוחו, גם על מי שפטור מחובת רישיון לפי סעיף 13 המוצע וכן על מי שפועל בלא רישיון אף שחלה עליו חובת הרישוי, זאת בדומה למצב הקיים כיום בחוק לגבי נותני שירותי מטבע.

נוסח ההוראות בחוק איסור הלבנת הון שמוצע לבטלן או להחליפן במסגרת סעיף 102 המוצע, מובא בנספח לדברי ההסבר.

סעיף 103 סעיף 39 לחוק הגנת הצרכן עניינו "סייג לתחולה" ולפיו הוראות החוק האמור לא יחולו על תאגיד

²⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התשע"ה, עמ' 66.

²⁸ ס"ח התשס"ו, עמ' 264; התשע"ד, עמ' 655.

²⁹ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"ה, עמ' 284.

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) במקום "נותן שירותי מטבע החייב ברישום לפי סעיף 111(א)(1) עד (5) ו-(7) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000" יבוא "מי שחייב ברישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015";

(ב) במקום ההגדרה "פעולה" יבוא:

"פעולה" – שירות בנכס פיננסי או מתן אשראי כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015";

(2) במקום סעיף קטן (יד) יבוא:

"(יד) המפקח על נותני שירותים פיננסיים שמונה לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015, ידווח בכתב, מדי חצי שנה, לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, על מספר הרשומים במרשם נותני השירותים הפיננסיים המתנהל לפי סעיף 25 לחוק האמור, בתחילת התקופה האמורה ובסופה."

תיקון חוק הבנקאות 107. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981³¹, בסעיף 1א(ג), בפסקה (2), במקום "שאינו רשום במרשם נותני שירותי מטבע לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, אף שחלה עליו חובת רישום" יבוא "שאינו בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) התשע"ו-2015, אף שחלה עליו חובת רישום".

ד ב ר י ה ס ב ר

(4) החלפת מטבע;

(5) ניכיון שקים, שטרי חליפין ושטרי חוב;

(6) מסירת נכסים פיננסיים כנגד מטבע;

מוצע לקבוע כי חובת הדיווח לפי סעיף 141א האמור תחול על מי שחייב ברישיון למתן שירותים פיננסיים לפי החוק המוצע לגבי שירות בנכס פיננסי שהוא נותן או מתן אשראי, כהגדרתם בסעיף 1 המוצע.

מוצע גם לערוך את ההתאמות הנדרשות בסעיף קטן (יד) של סעיף 141א האמור כך שחובת הדיווח לפי הסעיף הקטן האמור תחול על המפקח על נותני שירותים פיננסיים, לעניין נותני שירותים פיננסיים הרשומים במרשם נותני השירותים הפיננסיים שהוא מנהל לפי סעיף 25 להצעת החוק, וזה נוסחו של סעיף קטן (יד) שמוצע להחליפו:

"(יד) רשם של נותני שירותי מטבע כמשמעותו בסעיף 111 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, ידווח בכתב, מדי חצי שנה, לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, על מספר חלפני הכספים הרשומים במרשם נותני שירותי המטבע כמשמעותו בסעיף האמור, בתחילת התקופה האמורה ובסופה."

החוק המוצע. כך תתאפשר הגשת עתירה מינהלית נגד החלטה של רשות לפי החוק המוצע. ההוראה המוצעת באה במקום פרט 18 לתוספת האמורה, שזה נוסחו:

"רישום נותני שירותי מטבע – החלטה של הרשם לענין רישום נותני שירותי מטבע כאמור בסעיף 111 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000."

סעיף 106 בסעיף 141א לפקודת מס הכנסה קבועה הוראת שעה שעניינה "חובת דיווח של חלפני כספים", ולפיה על חלפן כספים לדווח למנהל רשות המסים בישראל על כל פעולה שביצע בסכום של 50,000 שקלים ומעלה. חלפן כספים לפי הסעיף האמור הוא "נותן שירותי מטבע החייב ברישום לפי סעיף 111(א)(1) עד (5) ו-(7) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000", ופעולה מוגדרת בסעיף האמור כך:

"פעולה" – כל אחת מאלה:

- (1) המרת מטבע של מדינה אחת במטבע של מדינה אחרת;
- (2) מכירה או פדיון של המחאות נוסעים בכל סוג של מטבע;
- (3) קבלת נכסים פיננסיים במדינה אחת כנגד העמדת נכסים פיננסיים במדינה אחרת;

³⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ד, עמ' 735.

³¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשע"ד, עמ' 338.

108. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981³², בסעיף 250(א), אחרי "בסעיף 2 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "למפקח על נותני שירותים פיננסיים שמונה לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015".

109. בפקודת הבנקאות, 1941³³, בסעיף 2א15(א), אחרי "בסעיף 2 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "למפקח על נותני שירותים פיננסיים שמונה לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים), התשע"ו-2015".

פרק ט"ז: תחילה והוראות מעבר

110. תחילתו של חוק זה, למעט סימן א' לפרק י"ז, ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017), ורשאי השר, בצו, לדחות את המועד האמור אם מצא כי הדחייה דרושה לשם היערכות להפעלת הוראות חוק זה (להלן – יום התחילה).
111. (א) בסעיף זה, "עוסק ותיק" – מי שעסק ערב יום התחילה במתן שירות פיננסי. הוראות מעבר
- (ב) מי שערב יום התחילה החזיק אמצעי שליטה בעוסק ותיק בשיעור הטעון היתר לבעל עניין לפי סעיף 26, והעוסק הוותיק קיבל רישיון לפי חוק זה, יראו את המחזיק כאמור כבעל היתר לפי סעיף 26; אין בהוראות סעיף קטן זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

בהוראות החוק המוצע, מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017). כמו כן מוצע להסמיך את השר, לדחות את המועד האמור אם נדרשת תקופה נוספת לצורך היערכות להפעלת הוראות החוק. יובהר בהקשר זה, כי בהתאם להוראות סעיף 19 לפקודת הפרשנות נתונה למפקח הסמכות לערוך מינויים ולהעניק רישיונות והיתרים גם ערב יום התחילה, ואולם אלא ייכנסו לתוקפם ביום התחילה.

עם זאת, מוצע כי תחילתו של סימן א' לפרק י"ז המוצע תהיה ביום פרסומו של החוק המוצע (ראו דברי הסבר לסעיפים 112 עד 120).

סעיף 111 על פי הוראות החוק המוצע יידרשו כל העוסקים במתן שירותים פיננסיים ערב יום תחילתו לקבל רישיונות לפיו. לשם כך, כמוסבר בדברי ההסבר לסעיף 110 המוצע, נקבעה תחילה נדחית של הוראות החוק המוצע. לעניין זה יובהר כי על פי הוראות חוק איסור הלבנת הון, רישומם של נותני שירותי מטבע נעשה לתקופה קצובה, המסתיימת בכל פעם בסיומה של שנה קלנדרית. לפיכך, נדרשים נותני שירותי מטבע לחדש את רישומם לפני תחילתה של כל שנה. משכך יהיה עליהם להיערך לפני תחילת שנת 2017 לקבלת רישיון לפי החוק המוצע, כתחליף לרישום האמור.

לעניין בעל עניין וכהונה בנושא משרה במי שעסק ערב יום התחילה במתן שירות פיננסי (להלן – עוסק ותיק) מוצע לקבוע הוראות מעבר בסעיף 111(ב) ו-(ג) המוצע.

לפי ההוראות האמורות מי שהחזיק אמצעי שליטה בעוסק ותיק ערב תחילתו של החוק המוצע, בשיעור הטעון היתר לבעל עניין לפי סעיף 26 המוצע, והעוסק הוותיק קיבל רישיון לפי החוק המוצע, יראו את המחזיק כאמור כבעל

סעיף 107 מוצע לתקן את סעיף 7א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), שעניינו "שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב". לפי סעיף קטן (ג) של הסעיף האמור, סולק לא יסרב לאפשר התקשרות בין נותן שירותי ניכיון לבין ספק, ובכלל זה לא יסרב להתקשר בעצמו עם נותן שירותי הניכיון, מטעמים בלתי סבירים. לעניין זה נקבע בפסקה (2) של הסעיף הקטן האמור כי "סירוב סולק לאפשר התקשרות או להתקשר בעצמו עם נותן שירותי ניכיון שאינו רשום במרשם נותני שירותי מטבע לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, אף שחלה עליו חובת רישום לפי החוק האמור ייחשב סירוב מטעמים סבירים". מוצע להתאים את ההוראה האמורה להוראות החוק המוצע, כך שיחול על מי שעוסק בלא רישיון לפי הוראות החוק המוצע, אף שחלה עליו חובת הרישוי.

סעיף 108 סעיף 350 לחוק הפיקוח על הביטוח עניינו "מסירת מידע לרשות פיקוח בישראל". מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שבדומה להוראת סעיף 96 לחוק המוצע, גם המפקח על הביטוח יוכל לחלוק מידע עם המפקח על נותני שירותים פיננסיים, על אף חובת הסודיות החלה עליו מכוח החוק האמור יצוין כי הוראת סעיף 350 לחוק הפיקוח על הביטוח, כנוסחו המוצע, תחול גם לפי חוק הפיקוח על קופות גמל, בשל החלתה בסעיף 10(א) לחוק האמור.

סעיף 109 מוצע לתקן את פקודת הבנקאות, כך שבדומה להוראת סעיף 96 לחוק המוצע, גם המפקח על הבנקים יוכל לחלוק מידע עם המפקח, על אף חובת הסודיות החלה עליו מכוח הפקודה האמורה.

סעיף 110 בשל הצורך במינוי המפקח, בגיוס עובדים אשר יפעלו תחתיו, ובהיערכות להפעלת הסמכויות הנתונות לו מכוח החוק המוצע, כמו גם הצורך של גורמים בשוק להיערך לאסדרה החדשה המעוגנת

³² ס"ח התשמ"א, עמ' 208; ס"ח התשע"ה, עמ' 60.

³³ ע"ר 1134, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85; ס"ח התשע"ד, עמ' 125.

(1) כדי לגרוע מסמכות המפקח לבטל היתר לפי סעיף 28, ולדרוש, לשם הפעלת הסמכות כאמור, כל מסמך הדרוש לו לשם בדיקת התקיימות התנאים לביטול היתר;

(2) כדי לפטור את המחזיק כאמור מחובת קבלת היתר מאת המפקח לפי סעיף 26, אם לאחר יום התחילה ירכוש אמצעי שליטה נוספים בנותן שירותים פיננסיים, שלאחריה יחזיק אמצעי שליטה בשיעור הטעון היתר כאמור.

(ג) מי שביהן ערב יום התחילה בנושא משרה בעוסק ותיק, רשאי להמשיך ולכהן בנושא משרה באותו עוסק ותיק אם העוסק קיבל רישיון לפי חוק זה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות המפקח להורות על הפסקת כהונה של נושא משרה לפי סעיף 32, ולדרוש, לשם הפעלת הסמכות כאמור, כל מסמך הדרוש לו לשם בדיקת התקיימות התנאים להורות על הפסקת הכהונה.

(ד) נותן שירותי מטבע כמשמעותו בסעיף 11ג לחוק איסור הלבנת הון, כנוסחו ערב יום התחילה, שהפר, לפני יום התחילה, הוראה מהוראות חוק איסור הלבנת הון, כמפורט בסעיף 14 לחוק האמור, ימשיכו לחול לגבי הוראות פרק ה' לחוק האמור.

(ה) נעברה לפני יום התחילה עבירה לפי סעיף 11ב לחוק איסור הלבנת הון, לא יראו בביטול הסעיף האמור, בסעיף 102(4) לחוק זה, כביטול האיסור עליה לענין סעיף 4 לחוק העונשין.

ד ב ר י ה ס ב ר

לחופש עיסוק, לאפשר לנושאי משרה בעסקים קיימים להמשיך את עיסוקם בנותן השירותים הפיננסיים, ולחסוך מהם ומהמפקח את הצורך של פתיחת הליך חדש לאישור כהונתם של נושאי המשרה. עם זאת, מוצע לתת למפקח את היכולת להפעיל את סמכותו לפי החוק המוצע, אם ראה לנכון שיש להפסיק את כהונתו של נושא משרה מסוים.

בסעיפים קטנים (ד) ו-(ה) של סעיף 111 להצעת החוק מוצע לקבוע הוראת מעבר לענין עיצום כספי ועונשין. התיקון העקיף לחוק איסור הלבנת הון המוצע בסעיף 102 להצעת החוק מבטל את פרק ד' לחוק האמור ובכלל זה את סעיף 111ב שבו, הקובע עבירות פליליות על נותן שירותי מטבע, ביניהן מתן שירותי מטבע בלא רישום במרשם. ההסדר החדש המוצע אוסר על עיסוק במתן שירותים פיננסיים בלא רישון, כאשר בצד הסדר זה קבועות עבירות על מי שעוסק בפעולות של מתן שירותים פיננסיים בלא רישון. במצב זה, פרשנות אפשרית לתיקון החוק, בלא הוראה מפורשת אחרת, היא שהאיסור על פעולה של נותן שירותי מטבע בלא רישום, בוטל, ואילו ההוראה החדשה המחייבת אותו לקבל רישון יוצרת איסור חדש ושווה. מוצע על כן, למען הסר ספק, לקבוע בסעיף 111(ה) המוצע הוראת מעבר המבהירה כי גם לאחר יום התחילה יהיה ניתן להעמיד לדין נותן שירותי מטבע שפעל לפני יום התחילה בלא רישום במרשם, על אף שהאיסור על כך בוטל במסגרת ביטולו של פרק ד' לחוק איסור הלבנת הון.

בסעיף קטן (ד) של סעיף 111 המוצע, מוצע לקבוע הוראת מעבר דומה ביחס להפרות של הוראות חוק איסור הלבנת הון והצו מכוחו בידי נותן שירותי מטבע, שבוצעו טרם תחילתו של החוק המוצע. מאחר שההסמכה לקבוע צו מכוח סעיף 7(ב) לחוק איסור הלבנת הון לנותני שירותי

היתר. הוראה זו באה ליצור איזון עם הזכות לחופש קניין וכדי שלא להפוך מחזיקי אמצעי שליטה בשיעור הדרוש היתר, שאין בידם היתר כאמור, למפרי חוק ביום התחילה. בנוסף, הוראה זו באה לחסוך את הצורך מגורמים המחזיקים באמצעי שליטה לפנות למפקח בבקשה לקבלת היתרים.

עם זאת מוצע לקבוע כי אין באמור כדי לגרוע מסמכותו של המפקח לבטל היתר בהתאם להוראות סעיף 28 לחוק המוצע, וכן לדרוש לצורך הפעלת הסמכות כאמור כל מסמך הדרוש לו לשם בדיקת התקיימות התנאים לביטול היתר. כמו כן מוצע לקבוע כי מי שלאחר יום התחילה רכש אמצעי שליטה נוספים בנותן השירותים הפיננסיים, ולאחר רכישה זו הגיע לשיעור המצריך קבלת היתר, יידרש לקבל היתר בכל מקרה (גם אם טרם הרכישה הוא החזיק בשיעור המצריך היתר, אך חלו עליו הוראות סעיף 111(ב)2 לחוק המוצע).

ויובה, כי מי שעבר יום התחילה שלט בעוסק ותיק כן יידרש לקבל היתר שליטה לפי סעיף 26 המוצע, וזאת בשל ההשפעה המשמעותית שיש לו על נותן השירותים הפיננסיים (בדומה להשפעת "בעל השפעה" על נותן שירותים פיננסיים שהוא יחיד).

עוד מוצע לקבוע כי אדם שביהן ערב יום התחילה בנושא משרה בעוסק ותיק, ואותו עוסק ותיק קיבל רישון לפי החוק המוצע, יהיה רשאי להמשיך ולכהן בנושא משרה אצל אותו בעל רישון. עם זאת מוצע להבהיר כי אין באמור כדי לגרוע מסמכותו של המפקח להורות על הפסקת כהונה של נושא משרה בהתאם להוראות סעיף 32 לחוק המוצע, וכן לדרוש לצורך הפעלת הסמכות כאמור כל מסמך הדרוש לו לשם בדיקת התקיימות התנאים להורות על הפסקת הכהונה. הוראת מעבר זו מטרתה ליצור איזון עם הזכות

פרק י"ז: סמכויות להגבלת שימוש במקום – הוראות שעה

סימן א': הוראת שעה מיום הפרסום עד יום התחילה

112. בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד יום התחילה יהיו נתונות למנהל רשות המסים כהגדרתו בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה או למי שהוא הסמיכו לכך (בפרק זה – המנהל) ולבית המשפט, הסמכויות המפורטות בסימן זה.

113. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי חצרים שבהם מתנהל עסקו של נותן שירותי מטבע הרשום במרשם לפי פרק ד'1 לחוק איסור הלבנת הון (בסימן זה – המרשם), משמשים באופן שיטתי לביצוע אחת מן העבירות המנויות להלן, וכי נותן שירותי המטבע יודע על כך, והיה לו יסוד סביר לחשש כי החצרים ימשיכו לשמש לביצוע עבירה כאמור אם לא יוגבל השימוש במקום באופן מיידי, ראשי הוא, לאחר התייעצות עם הרשם של נותני שירותי מטבע כמשמעותו בפרק ד'1 האמור (בסימן זה – הרשם), לצוות בכתב על הגבלת השימוש בחצרים:

(1) עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה;

(2) עבירה לפי סעיף 117(ב) או (ב1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975;

(3) עבירה לפי סעיף 98(2ג) לחוק מיסוי מקרקעין, (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963;

(4) עבירה לפי סעיף 211(א1) לפקודת המכס.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), מצא המנהל כי מתן צו לפי אותו סעיף קטן דרוש בלא דיחוי, ראשי הוא לתתו גם בלי שהתייעץ עם הרשם, ובלבד שיודיע לרשם בהקדם האפשרי לאחר מכן על מתן הצו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרגולטור בשוק האמור, מוצע לאפשר הפעלת סמכויות חריגות דוגמת סגירת העסק לתקופה הנדרשת לכך. לפיכך מוצע להגביל את הפעלת הסמכות האמורה לתקופה של שלוש שנים מיום פרסומו של החוק המוצע תוך מתן אפשרות לשר האוצר, באישור שר המשפטים, להאריכה בשנתיים נוספות.

בסעיפים 113 ו-120(א)(2) המוצעים במסגרת הוראת השעה שבפרק י"ז להצעת החוק (להלן – הוראת השעה), מוצע להקנות למנהל סמכות, לאחר התייעצות עם הרשם או עם המפקח, לפי העניין, להוציא צו לסגירת עסק של נותן שירותי מטבע או נותן שירותים פיננסיים אם יש לו יסוד סביר להניח שבמסגרת עסקיו ובשיתוף פעולה עמו, בוצעו, באופן שיטתי, במסגרת החצרים עבירות מס חמורות כמפורט בסעיף 113 המוצע, ויש יסוד סביר לחשש שהחצרים ימשיכו לשמש לביצוע עבירה כאמור. סמכות דומה תינתן למנהל ביחס לאדם העוסק במתן שירותי מטבע בלא רישום במרשם או במתן שירותים פיננסיים בלא רישון. הפעלת סמכות המנהל ביחס לסגירת עסק בגין ביצוע שיטתי של עבירות מס חמורות, תיעשה בהתאם להוראות שבחוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות, התשס"ה-2005 (להלן – חוק הגבלת שימוש במקום). סגירת עסק של נותן שירותי מטבע הפועל בלא רישום, או של עסק של מתן שירותים פיננסיים הפועל בלא רישון תיעשה בהתאם להוראות הרלוונטיות בחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968.

מטבע, מבוטלת לפי החוק המוצע, הרי שבלא הוראה מפורשת לכאורה לא ניתן יהיה להטיל עיצום כספי, לאחר יום התחילה, על נותן שירותי מטבע שהפר את הוראות הצו לפני יום התחילה. לפיכך מוצע לקבוע כי על הפרות אלה יהיה ניתן להטיל עיצום כספי לפי פרק ה' לחוק איסור הלבנת הון גם לאחר יום התחילה. על הפרות שבוצעו לאחר יום התחילה יחול מנגנון העיצומים הכספיים החדש המעוגן בפרק י"ב לחוק המוצע, לרבות הסכומים הקבועים בו.

סעיפים בשל פעילותם כיום של גורמים עבריינים בשוק 112 עד 120 נותני שירותי המטבע ומתוך רצון לאפשר למפקח לפעול בשוק "נקי" ככל האפשר, מוצע לאפשר לרשות המסים בישראל שלה הניסיון והידע בהתמודדות ובאכיפה אל מול גורמים פליליים, לפעול לצורך הדרתם של גורמים אלה מהשוק. לפיכך מוצע לקבוע כי מיום פרסומו של החוק המוצע, עד יום תחילתו יוכל מנהל רשות המסים בישראל, להפעיל, בהתייעצות עם רשם נותני שירותי המטבע (להלן – הרשם), סמכויות מינהליות בשוק נותני שירותי המטבע ובכלל זה להורות על סגירת עסקים אשר עברו עבירות מס חמורות או פעלו בלא רישום במרשם המתנהל לפי חוק איסור הלבנת הון. כמו כן, מוצע כי לאחר יום התחילה, יוכל מנהל רשות המסים להפעיל, בהתייעצות עם המפקח, את אותן סמכויות מינהליות, גם בשוק נותני השירותים הפיננסיים ובכלל זה להורות על סגירת עסקים אשר עברו עבירות מס חמורות או פעלו בלא רישון. לנוכח הצורך בעיצוב מעמדו של

(ג) צו לפי סעיף זה יעמוד בתוקפו לתקופה שתיקבע בו ורשאי המנהל להאריכה לתקופות נוספות, ובלבד שסך התקופות לא יעלה על 30 ימים.

(ד) על צו לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 3(א) ו-4(ב) לחוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות, התשס"ה-2005³⁴ (בסימן זה – חוק הגבלת שימוש במקום).

114. (א) בית משפט השלום רשאי לבקשת תובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982³⁵, לתת צו להגבלת שימוש במקום, בהתקיים האמור בסעיף 113(א).

צו מינהלי להגבלת שימוש במקום לשם מניעת עבירות מס חמורות

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יעמוד בתוקפו לתקופה שתיקבע בו ושלא תעלה על 90 ימים, ורשאי בית המשפט להאריך את תוקפו לתקופות נוספות שלא יעלו על 90 ימים, כל אחת.

(ג) על צו לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 2(ב), (ג), (ה) עד (ז) ו-4 לחוק הגבלת שימוש במקום.

115. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי בחצרים מסוימים עוסק אדם במתן שירותי מטבע בלי שהוא רשום במרשם, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם הרשם, לצוות בכתב על הגבלת השימוש באותם חצרים.

צו מינהלי להגבלת שימוש במקום בשל עיסוק בלא רישום

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), מצא המנהל כי מתן צו לפי אותו סעיף קטן דרוש בלא דיחוי, רשאי הוא לתתו גם בלי שהתייעץ עם הרשם, ובלבד שיודיע לרשם בהקדם האפשרי לאחר מכן על מתן הצו.

(ג) על צו לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 21 ו-22 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968³⁶ (בסעיף זה – חוק רישוי עסקים), בשינויים המחויבים.

116. הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיף 11(א) לחוק איסור הלבנת הון או הורשע אדם בעבירה כאמור תהיה נתונה לבית המשפט הסמכות לצוות כאמור בסעיפים 16 או 17 לחוק רישוי עסקים, בשינויים המחויבים.

סמכות בית משפט להגבלת שימוש במקום בשל עיסוק בלא רישום

ד ב ר י ה ס ב ר

כל אמצעי סביר הדרוש לצורך ביצוע הצו. ורשאי הוא אף לקבל סיוע של שוטר לשם שימוש בכוח סביר הדרוש לצורך ביצוע הצו.

הוראת השעה (בסעיף 118 ובסעיף 120(א)4)) כוללת גם מתן סמכות לרשות המיסים לתפוס חפץ הקשור לביצוע עבירות מס חמורות או עבירה של מתן שירותי מטבע בלא רישום במרשם, או מתן שירותים פיננסיים בלא רישיון ככל שהתעורר חשד לביצוע עבירות אלה. על תפיסה כאמור יחולו סעיפים 32 ו-39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף 119 ובסעיף 120(א)5), כי על אף חובת הסודיות שחלה על הרשם ועל עובדיו לפי סעיף 31 לחוק איסור הלבנת הון, ועל המפקח ועל עובדיו לפי סעיף 94 המוצע, יהיה רשאי הרשם או המפקח, לפי העניין, לגלות ידיעה או מסמך למנהל לשם הפעלת הסמכויות המוקנות לו בהוראת השעה ובמידה הנדרשת לשם כך.

עוד מוצע לקבוע בהוראת השעה (בסעיף 114 ובסעיף 120(א)2), כי ביחס לסמכות להגביל שימוש במקום המשמש לביצוע עבירות מס, תינתן אפשרות לפנות לבית משפט השלום לצורך הוצאת צו שיפוטי להגבלת השימוש בחצרים.

יובהר כי תיקון לחוק הגבלת השימוש במקום נדון בימים אלה בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, בדיונים להכנה לקריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת (ראו הצעת חוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות (תיקון מס' 2), התשע"ד-2014, ה"ח הממשלה, עבירות (תיקון מס' 338). עם תיקונו של החוק האמור יוחלו ההסדרים החדשים שייכללו בו גם לעניין הגבלת השימוש בחצרים המשמשים לביצוע עבירות מס חמורות.

בנוסף, מוצע לקבוע בהוראת השעה (בסעיף 117 ובסעיף 120(א)) כי ככל שלא קוימו הוראות צו שניתן על ידי מנהל רשות המסים או על ידי בית המשפט, יהיה רשאי המנהל או מי שהוסמך על ידי בית משפט, לנקוט

³⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 426.

³⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

³⁶ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

117. לא קוימו הוראות צו שניתן לפי סימן זה, רשאי המנהל, או מי שהוסמך על ידי בית המשפט, לנקוט כל אמצעי סביר הדרוש לצורך ביצועו ורשאי הוא לקבל סיוע של שוטר לשם שימוש בכוח סביר הדרוש לצורך ביצוע הצו.
118. התעורר חשד לביצוע עבירה כאמור בסעיף 113(א) או עבירה לפי סעיף 111(א) לחוק איסור הלבנת הון, רשאי המנהל לתפוס חפץ, לרבות כסף, הקשור לעבירה; על תפיסה כאמור יחולו סעיפים 32 ו-39 לפקודת מעצר וחיפוש בשינויים המחוייבים.
119. על אף הוראות סעיף 131 לחוק איסור הלבנת הון, רשאי הרשם לגלות ידיעה או להראות מסמך למנהל לשם ביצוע הסמכויות המוקנות לו לפי סימן זה ובמידה הנדרשת לשם כך.

סימן ב': הוראת שעה מיום התחילה

120. (א) בתקופה שמיום התחילה עד תום שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה יהיו נתונות למנהל ולבית המשפט הסמכויות שבסימן א' ויחולו הוראות הסימן האמור, בשינויים המחוייבים ובשינויים אלה:

- (1) בכל מקום במקום "הרשם" יבוא "המפקח";
 - (2) הסמכויות לפי סעיפים 113 ו-114 יהיו נתונות למנהל ולבית המשפט לגבי חצרים שבהם מתנהל עסקן של נותן שירותים פיננסיים ומתקיים בהם האמור באותם סעיפים;
 - (3) הסמכויות לפי סעיפים 115 ו-116 יהיו נתונות למנהל ולבית המשפט לגבי חצרים שבהם עוסק אדם במתן שירותים פיננסיים בלא רישיון;
 - (4) הסמכות לפי סעיף 118 תהיה נתונה למנהל אם התעורר חשד לביצוע עבירה כאמור בסעיף 113(א) או עבירה לפי סעיף 92(1) ו-2;
 - (5) הוראות סעיף 119 יחולו על אף הוראות סעיף 94.
- (ב) השר, באישור שר המשפטים, רשאי, בצו, להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א) ובלבד שתסתיים לא יאוחר מתום חמש שנים מיום פרסומו של חוק זה.

תוספת

(סעיף 37)

הון עצמי מזערי הנדרש מנותן שירותים פיננסיים

- (1) לענין נותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון בסיסי – הון עצמי בסכום כמפורט להלן, לפי העניין:
 - (א) לעניין בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי – 300,000 שקלים חדשים;
 - (ב) לעניין בעל רישיון למתן אשראי – 200,000 שקלים חדשים;
 - (ג) לעניין נותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי וכן בעל רישיון למתן אשראי – 400,000 שקלים חדשים.
- (2) לעניין נותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון מורחב – הון עצמי בסכום כמפורט להלן, לפי העניין:
 - (א) לעניין בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי – 1,000,000 שקלים חדשים;
 - (ב) לעניין בעל רישיון למתן אשראי – 600,000 שקלים חדשים;
 - (ג) לעניין נותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי וכן בעל רישיון למתן אשראי – 1,300,000 שקלים חדשים.

